

2

2012

YDIN

www.ydinlehti.fi

9 euroa

IHMEIDEN INTIA

Venäjän tulevaisuus nuorten silmin

Mikko von Hertzen Irja Askola Silvia Modig

Rauhan aurinkoa kevääseen!

Weckströmin kauniita
rauhankoruja
saa taas Rauhanasemalta!

Tunnettu korutaiteilija Björn Weckström suunnitteli Ilkka Taipaleen pyynnöstä Rauhanliitolle hopeisen Rauhanaurinko-korun vuonna 1980. Nyt korusta on teetetty "uusintapainos".

35 €

sis. ketjun, kotelon
ja postimaksun.

TILAUSOSOITE

Ydin
Rauhanasema
Veturitori 3
00520 HELSINKI

Hanna Kaisa Hellsten, Kalle Kallio
ja Mikko Metsämäki (toim.)

Uusi Pasifistin taskukirja

20 €

Kaupan päälle
Sadankomitean
historiikki
Tottelisinko

Sadankomitean

Rauhanpipo

12 €

Helpoiten tilaat sähköpostitse: sadankomitea@sadankomitea.fi
(Otsikkoon tilaus ja selkeästi tuote, toimitusosoite. Lisäämme
postituskulut hintaan.)

TAI käy Rauhanasemalla (Veturitori 3) klo 10–16.

Nämä ja kaikki muut rauhan tuotteet löydät
Rauhanaseman verkkokaupasta.

www.rauhanasema.fi/kauppa

TUSSAHDUS PEITTÄÄ SOS-merkin

[POLIITTISEN päätöksenteon tila on pienentynyt kansainvälisessä finanssikapitalismissa. Se on nähty euron kriisissä, kun hallitukset toisensa jälkeen ovat kaatuneet ja niiden tilalle on istutettu TINA-hallituksia (there is no alternative). TINA:n tehtävä on taata rahan vakaus. Se maksaa fiktiivisen pääoman maailmassa jo niin paljon, ettei sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, työllisyyden tai kestävän kehityksen turvaamiseksi jää muruakaan bonus- ja palkitsemispöydistä. Silti, kehitystä on vain ihmisten hyvinvoinnin kehitys.

Myös Suomessa päätöksentekokulttuuri on pitkään ollut muutoksessa. Hallinnoivassa poliittisessa ilmapiirissä ei uskalleta tehdä mitään merkittäviä uudistusavauksia, sillä valtionalouden kestävyysvaje kuristaa kaiken uudelleenajattelun. Muutos on johtanut myös siihen, että valtiota odotetaan johdettavan kuin firmaa. Siksi julkisia hyödykkeitä ja palveluja mitataan samoin kuin vastaavia yksityisiä ja markkinaehtoisia. Käsitys julkisten hyödykkeitten merkityksestä tasa-arvopolitiikassa on kadoksissa.

[SOLIDAARISUUSVERO

kuulostaa hyvältä ja on symbolisesti merkittävä. Todellinen teko olisi korjata vuoden 1993 pääomaveromuutokset, jotka avasivat osalle suomalaisista sivuoven poistua lamantorjuntatalkoista. Seuraava esimerkki on verohallinnon sivuilta: Sanni saa osinkoa Yhtiö S Oy:stä 100 000 euroa. Hänen omistamiensa osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 1 500 000 euroa. Osinko on alle 9 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta, joten se on 60 000 euroon asti kokonaan verotonta tuloa. Ylimenevästä osasta (40 000 eurosta) on veronalaista pääomatuloa 70 prosenttia eli 28 000 euroa ja verotonta tuloa 30 prosenttia eli 12 000 euroa. Pääomatulona verotettavasta osingosta menee veroa 30 prosenttia x 28 000 euroa eli 8 400 euroa. Yli 50 000 euron pääomatuloista veroprosentti on 32.

Nämä muutokset ovat johtaneet Suomen irtiottoon kansalaisten tasavertaista kohtelua vaalivasta pohjoismaisesta

Todellinen teko olisi korjata vuoden 1993 pääomaveromuutokset, jotka avasivat osalle suomalaisista sivuoven poistua lamantorjuntatalkoista.

hyvinvointivaltiosta. Niinpä valtiovarainministeriön kansliapäällikkö **Raimo Sailas** (häneen symboloituu muutos politiikan pakenemisestä politiikasta) on saanut pankkiiri

Björn Wahlroosista vakavan haastajan yhteiskunnallisessa keskustelussa. Terävän ja yhteiskunnallisesti sivistyneen **Leif Salménin** sijaan ajankohtaiskeskusteluja vetää nykyään **Hjallis Harkimo**. Samanaikaisesti politiikan viihteellistyminen ja henkilöityminen tuottaa tyhjänpäiväistä sutkautusjournalismia ja kuka tykkää kenestäkin-listauksia, kun oikean elämän oikeat ongelmat ovat monelle sietämättömiä ja yhteiskunnalliset vääryydet huutavat korjaamista.

[PERUSSUOMALAISTEN

vaalimenestystä vuosi sitten siivittivät niin yhteiskunnan kuin talouden syvät muutokset mutta myös niistä aiheutunut pelko ja epävarmuus. Osa purskahti toki myös epäluulona ulkomaalaisia kohtaan. Minun tuntemani tavaliset suomalaiset eivät kuitenkaan ole räyhäristeja, saati keskustelupalstoilla meuhkaavia oksentelijoita – eivätkä taatusti olleet valtaosa perussuomalaisia äänestäneistäkään.

Tärkeät hiljaiset signaalit, joista on kasvussa koko poliittisen järjestelmän olemassaolon kiistävä SOS-merkki, uhkaavat nyt peittyä muutaman perussuomalaisen kansanedustajan ja eduskunta-avustajan toilailuihin ja ”pakina-kirjoitteluihin”. Muut uskovat voivansa palata entiseen kuin koira veräjältä: näin on käynyt ennenkin ja näin kävi edesmenneelle **Tony Halmeelle**. Jytyä seuraa tussahdus.

Tärkein kysymys on kuitenkin edelleen olemassa. Finanssikapitalismin kriisi ei ole jätännyt puolueita sivustakatsojaksi vaan vetänyt mukaan samaan menoon. Puolueet ovat kädet täynnä hallintohommia mutta samalla – kun kerran niillä valta on – pitäisi pystyä esittämään ja ajamaan politiikan suuntaa muuttavia uudistuksia, joilla demokratia kykenisi tekemään korjausliikkeen ja hyvinvointivaltio käyttöjärjestelmän uudistamisen. Kansalaisyhteiskunnan ja puoluejärjestelmän välinen eriseuraisuus ja erikielisyys on Perussuomalaisia suurempi poliittinen ongelma. Tätä ei gallup kerro. **YD**

MÄNS BROO

3 Pääkirjoitus

6-8 Ytimekkäästi

9 *Ydinhenkilö*
Mikko von Hertzen

10-11 *Väärä väestö?*
YTIMEN TOIMITUSKUNTA

Kavala rasismi
VAPPU TAIPALE

12-15 Suhtautuminen veronkiertoon muuttuu
- mitä Montin jälkeen
LIISA LIIMATAINEN

17 *Politiikan ytimestä*
Kansalaisaloite perustulosta lähtökuopissa
SILVIA MODIG

18-21 Eri tahtiin muuttuva Intia

ANITA KELLES-VIITANEN

22-24 Kasvu ja kehitys

JEAN DRÉZE JA AMARTYA SEN

25-27 Vallaton Gandhi

THOMAS WALLGREN

28 *Ydintä etsimässä*
Hattara

KAARINA HAZARD

29-31 Hajota ja hallitse intialaisittain

MIKKO ZENGER

32-33 Aravind Adiga loi Intian, joka ei näy uutisissa

JUKKA PETÄJÄ

34-37 Seuraavat kuusi vuotta

SAKARI NUUTILA JA ROOPE LUOKKAMÄKI

38-39 Addis Abeban asunnottomat
yllätetään öisin ruokajakelulla

HANNA KAISA HELLSTÉN

40-44 Emansipaatio eteni sodan tahtia

PERTTI HYNYNEN

46-48 Keskeneneräisyyden oikeus ja armon lohdullisuus

ARJA ALHO

49 *Media*
Nuijat ja tosinuijat

MIKKO SAULI

50-51 Rauhannobelisti syrjään
ex-sissipäällikkö presidentiksi

KALLE SYSIKASKI

52-54 Kauppatavarana turvallisuus

VESA VATTULAINEN

Toimitussihteeriltä

Talous ja kehitys

Ytimen tämän vuoden erityisteema on BRICS-maat eli nousevat talousmahdit: Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka. BRICS-maat pitivät valtionpäämiesten kokouksen Intian New Delhissä maaliskuun 2012 lopulla. Kokouksen uutisoiduin asia oli BRICS-pankki eli maiden yhteinen kehitys pankki, jonka tarkoituksena olisi avustaa kehitysmaiden talouksia Maa-Ilmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston rinnalla. Pankista pyritään saamaan aikaan päätös ensi vuoden huippukokouksessa Etelä-Afrikassa.

BRICS-pankki kuulostaa sinänsä hienolta ajatukselta. Onhan aina hyvä olla vaihtoehtoja ja erilaisia näkökulmia. Uutistoimisto Al-Jazeera kylläkin suhtautui aikeeseen varsin kyynisesti ja epäillen, että BRICS-maat haluavat vain auttaa toinen toisiaan ja vakiinnuttaa omat asemansa. Näiden viiden maan talous vastaa jo 28 prosenttia maailmantaloudesta. Huippukokouksen aikoihin Intia alkoikin vaatia veronkorotuksia ulkomaisille sijoittajille ja *Wall Street Journal* kertoi 3.4.2012 ulkomaisten yrittäjien "aistivan vihamielisyyttä Intiassa".

Ytimen numerossa 1/2012 raportoitiiin laajasti talouden ja politiikan näkymistä Etelä-Afrikassa. Jutuissa todettiin muun muassa, että Etelä-Afrikassa on kaksi taloutta: toisesta voidaan kertoa tunnuslukuja, toisesta ei tiedetä juuri mitään. Vähintään sama pitää paikkansa Intiassa, joka on tämän numeron teema. Kaksijakoisuus on lähes kaikkien Intiasta kirjoittavien toimittajien päällimmäinen ajatus. Yläluokka saa talouskasvusta tulevan hyödyn, eikä ole riittävää painetta muuttaa sosiaalipolitiikan suuntaa. Vallaton Gandhi -juttumme tarjoaa Intiaan hiukan toisenlaisen näkökulman.

Tässä numerossa kirjoitetaan myös nyky-Venäjästä nuorison näkymistä: millainen tulevaisuus nuorilla on edessä **Putinin** Venäjällä. Tätä kirjoittessani Putin on jo vannonut virkavalansa ja jättänyt kommentoimatta mielenosoituksia, joissa pidettiin satoja ihmisiä.

Talouden ja politiikan yhteen kietoutumista käsittelee Italia-juttumme. **Berlusconi** italialaiset sentään pääsivät eroon, mutta onko **Montista** todelliseksi uudeksi tiennäyttäjäksi? Kansalaiset kannattavat veroratsioita ja etsivät uusia poliittisia vaikutuskanavia.

Lehdestä löytyvät artikkelit myös Itä-Timorin presidentinvaalien tunnelmista ja Afganistanin suurlähettilään näkemyksistä naisten aseman parantamisedellytyksistä sekä ruokajakelusta Etiopian Addis Abebassa.

Kotimaan asioita käsitellään musiikista ja uskonnosta turvallisuuspolitiikkaan ja yksityisiin turvapalveluiden tarjoajiin.

Palatakseni vielä numeroon 1/2012: **Pekka Peltolan** haastattelussa tulin tehneeksi ajatuksensiirron kahden eri **von Bonsdorffin** välillä. Molemmat heistä silti olivat rauhanliikkeen peruskiviä.

Oili Alm

55 *Me = Suomessa*
Kuin eläisi maan ja taivaan välissä

AZIZA HOSSAINI

56–57 Naisten voimaannuttaminen vaatii tekoja

OILI ALM

58–59 Kokonainen kriisinhallinta

PIRJO JUKARAINEN

60–61 Museopolitiikkaa meillä ja muualla

RIITTA OITTINEN

62 Tapahtumat

63–65 Levy-, kulttuuri- ja kirja-arviot

66 *Rauhan ytimestä*
Ahneus on hyvä – suurvallan syntytyuskat

TARJA CRONBERG

ILMOITUSKOOT JA -HINNAT

(hintoihin lisätään alv 23 %)

Takakansi 214x254 mm 2 500 euroa

1/1 sivua 196x255 mm 1 200 euroa

1/2 sivua 196x125 mm 650 euroa tai

96x255 mm 650 euroa

1/3 sivua 196x82 mm 440 euroa

1/4 sivua 96x125 mm 350 euroa

1/6 sivua 196x39 mm 220 euroa

1/8 sivua 96x60 mm 200 euroa

JULKAISIJA Ydin-julkaisut ry.

46. vuosikerta

(Rauhaa kohti -lehden 85. vuosikerta)

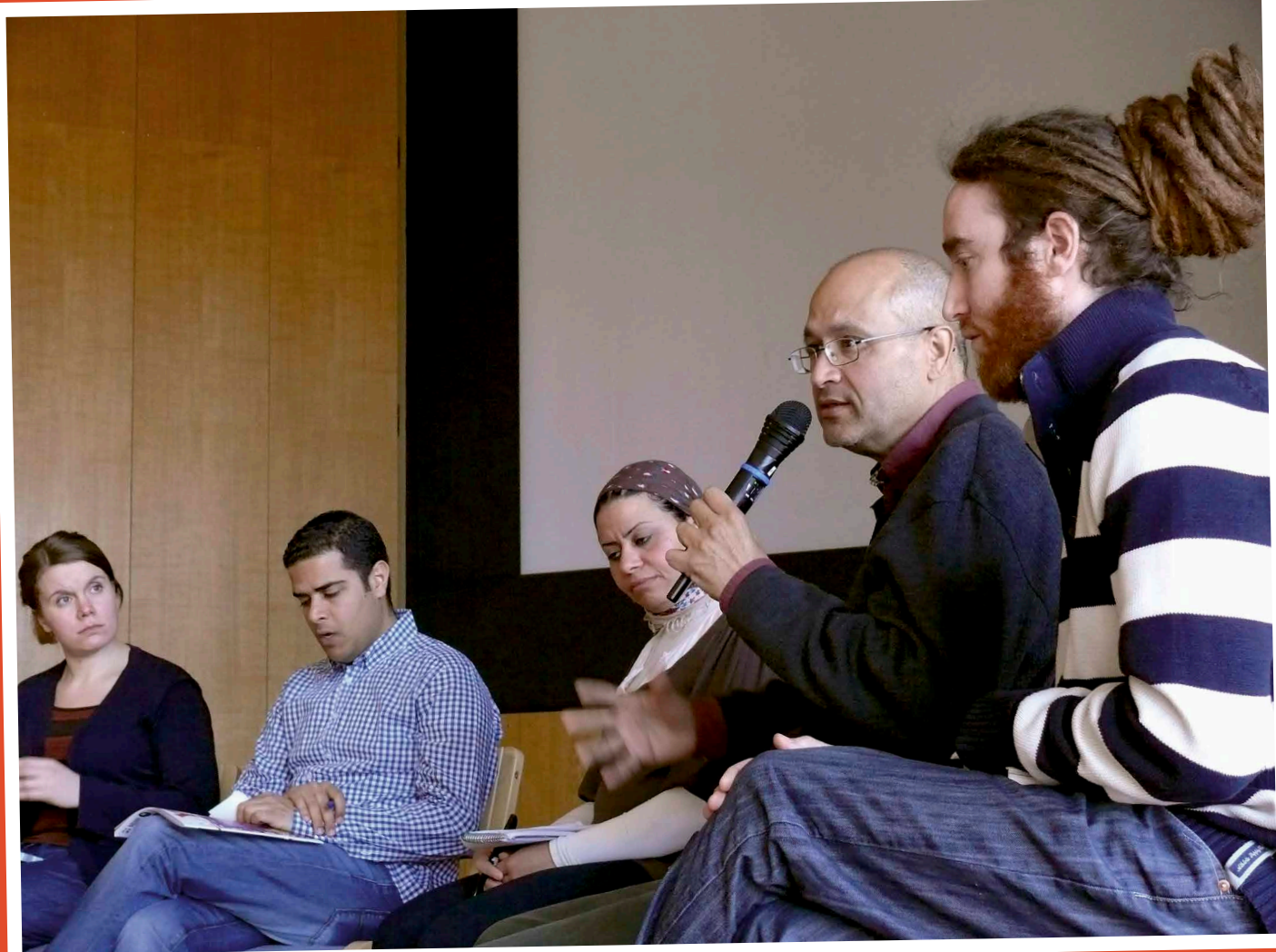
PAINOPIIKKA Miktor Oy

ISSN 0356-357X

YDIN on Kultti ry:n jäsenlehti. Lehti pidättää itsellään oikeuden käsitellä sille toimitettua materiaalia. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisussa sattuneesta virheestä rajoittuu ilmoituksesta maksetun määrän palauttamiseen. Huomautukset 14 päivän kuluessa.

IRTONUMEROITA: Akateeminen kirjakauppa (Helsinki keskusta, Iso Omena, Itäkeskus, Tapiola, Oulu, Turku, Tampere), Rosebud (Helsinki) ja Stockmann (Helsinki).

Ydin-lehti on vuonna 2012 saanut ulkoasiainministeriön kehityspoliittista tiedotustukea tätä aihepiiriä käsittelevien artikkeleiden julkaisemiseen.

Ydin mukana Arabi-kevään keskustelussa

Ydin-lehti oli mukana Sosiaalifoorumissa 21. – 22. 4. 2012. Taloustorilla pidettiin *Ydin*-lehden ja Työväen Sivistysliiton (TSL) keskustelu tuloeroista ja kapitalismikritiikistä, jossa alustivat professori **Matti Tuomala** ja valt. tri **Arja Alho**.

Sadankomitean ja SaferGlobe-järjestön kanssa yhteistyössä järjestettiin keskustelu myös arabikeväästä ja erityisesti Egyptin ajankohtaisesta poliittisesta tilanteesta. Puhevuorot käyttivät vasemmalta **Hanna Nikkanen** sekä egyptiläiset kansalaisaktivistit **Hassan A Mosaa** ja **Dina Aziz El-Maraghya**. Myös Marokkoa sivuttiin, josta puhui toimittaja **Ali Lmrabet** mukanaan tulkki. Keskustelut nimittäin käytiin suomeksi, englanniksi ja espanjaksi.

Toimittaja Hanna Nikkanen tiivisti ihmisten aktivoitumisprosessin tomaatin kilohinnan nousun aiheuttamaan suuttumukseen. Kansalaisaktivistit Hassan ja Dina nyökyttelivät. Poliittinen osallistuminen nousee arkielämän epäoikeudenmukaisuuksista. **YD**

Liberian ex-presidentille tuomio sotarikoksista

Charles Taylor todettiin syylliseksi 26. 4. 2012 Haagissa avunantoon ja yllytykseen Sierra Leonen sisällissodan aikana. Hän on ensimmäinen afrikkalainen valtionpäämies, joka on tuomittu kansainvälisessä oikeudessa.

Tayloria syytettiin kapinallisten tukemisesta. Kapinalliset tappoivat kymmeniä tuhansia ihmisiä Sierra Leonen sisällissodan aikaan vuosina 1991 – 2002. Hän toimitti kapinallisille aseita ja sai palkkioksi niin sanottuja veritimantteja. Sisällissodassa kuoli 120 000 ihmistä.

Oikeudenkäynti Tayloria vastaan alkoi vuonna 2007. Häntä syytettiin myös raiskauksista, murhista ja lapsisotilaiden värväyksestä, mutta syytteet hylättiin. Taylor saa tuomionsa 30. touko-kuuta 2012 ja hän kärsii rangaistuksena Britannian vankilassa. **YD**

Europarlamentti hylkäämässä Acta-sopimuksen

Väärentämisen vastainen kauppasopimus Acta (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) on tällä hetkellä euro-parlamentin käsittelyssä. EU:n komissio pyysi helmikuussa EU-tuomioistuinta tutkimaan, rikkooko sopimus kansalais-ten perusoikeuksia.

Parlamentille asian esittelijä, brittidemari **David Martin** suositteli kansainvälisen kaupan valiokunnassa hylkäämään Actan. Sopimus ei voi tulla voimaan ilman Euroopan parlamentin hyväksyntää. Valiokuntaäänestys on kaavailtu toukokuun loppuun ja täysistuntokäsittely on aikaisintaan heinäkuussa.

Suomalaiset europarlamentaarikot ovat varmoja, että Acta kaatuu kesän äänestyksessä, ennen kuin tuomioistuin ehtii tehdä päätöksen. Tuomioistuimen kanta saadaan aikaisintaan syksyllä.

Sopimuksen pitäisi suomalaismeppien mielestä sitoa useampia valtioita. Parlamentin sosialistien ja demokraattien ryhmä on jo päättänyt äänestää Actaa vastaan. Kiinan poisjääminen vaikutti ratkaisuun. Ryhmän mielestä Actan uhat ovat suuremmat kuin hyödyt.

Suomi ja Yhdysvaltain hallitus ovat allekirjoittaneet sopimuksen. Keskustan **Anneli Jäätteenmäen** mukaan Yhdysvaltain kongressi ei aio kuitenkaan kelpuuttaa sopimusta. Europarlamentti heräsi Actan ongelmiin kansalaisjärjestöjen palautteen vuoksi. **YD**

Egyptin historian toinen aseistakieltäytyjä

24-vuotias **Emad El Dafrawi** julkisti aseistakieltäytymisensä 12. 4. 2012. Hän sai kolmen vuoden lykkäyksen vuonna 2008. Hänen olisi pitänyt mennä varusmiespalvelukseen tammikuussa. El Dafrawi kirjoittaa aseistakieltäytymisilmoituksessaan:

– Olen pasifisti ja anti-militaristi, mikä tarkoittaa, että sotilaalliset toimet, mukaan lukien aseiden piteleminen ja väkivalta ovat vastoin vakaumustani. Kieltäydyn tottelemasta sotilaallisia käskyjä ja pidän kaikkia sotia rikoksina.

– Minä uskon, että sodat ovat rikoksia ihmisyyttä vastaan. Tähän perustuen näen, että minun on mahdotonta tukea minkäänlaisia sotaa, ja jos on konflikteja, ne olisi selvitettävä sivistynein rauhanomaisin keinoin.

El Dafrawi tarvitsee vahvaa kansainvälistä tukea, koska pelätään, että armeija pidättää hänet. **YD**

Jäätikköuutisoitinta hatarin perusteiden

Yle uutisoi huhtikuussa, ettei ilmastonmuutos vaikuta vielä Himalajan jäätiköihin. Ranskalainen tutkijaryhmä päätteli 3D-satelliittikarttojen perusteella, että Karakoram-jäätikkö ei ole pienentynyt.

Voiman verkkojulkaisu *Fifi* oikoi tietoja 20. 4. 2012 otsikolla *Jäätikköuutisoitinnissa väärä johtopäätöksiä*. Tutkijat laskivat vain jäätiköiden pinta-alan satelliittikuvien perusteella. Tutkimuksessa ei huomioitu Karakoramin jäätiköiden erityispiirteitä, huomauttaa **Olli-Pekka Haavisto** jutussaan.

– Jäätiköiden kielekkeillä on paksu, suojaava sorapeite, joka estää veden haihtumista jäästä. Paksun soran peittämät jäätiköt eivät siksi juurikaan reagoi vuodenaikoihin ja ilmaston muutoksiin. Karakoramin jäätiköiden sulamisvedet ovat vähäisiä tämän takia. Sorapeitteen tumma pinta ei ime itseensä lämpöä, koska yli 4 000 metrin korkeuden viileässä ilmanalassa sora pysyy vuotuisen lämpimän kauden aikana pakkasen puolella lukuun ottamatta pintakerroksia”, Haavisto muistuttaa.

Karakoramin jäätiköiden tilanteen perusteella ei siis pitäisi vetää johtopäätöksiä ilmastonlämpenemisestä. **YD**

Helsingissä tehtiin laaja tiskijukkien luparatsia

Poliisi ja musiikintekijäjärjestö Gramex ratsasivat tiskijukkien lupia soittaa musiikkia huhtikuun puolivälissä. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun Helsingissä tarkastettiin ravintoloiden musiikkien lupia näin laajasti.

Tekijänoikeuslain mukaan musiikin julkinen käyttö edellyttää, että ravintoloilla tulee olla sopimus musiikin julkisesta esittämisestä ja dj:n tulee vastata omista luvistaan.

Ongelmana on, että dj:t joutuvat maksamaan musiikista useaan kertaan. Esimerkiksi tekijänoikeusjärjestöt katsovat oikeudekseen periä korvauksen, jos tiedoston kopioi kovalylytä muistitikulle.

Vihreiden kansanedustaja **Oras Tynkkynen** teki asiasta kirjallisen kysymyksen, jossa hän tiedustelee, voidaanko tekijänoikeusjärjestöjen dj:iltä nykyään periä korvauksia pitää kohtuullisina ja aiotaanko sääntelyä muuttaa niin, että se kohtelee digitaalisia musiikkitiedostoja samalla tavalla kuin fyysisillä tallenteilla hankittuja kappaleita? **YD**

Geenimuuntelusta esitys EU:n ympäristöneuvostolle

Vuosina 2007–2010 Maa- ja metsätalousministeriössä oli vireillä laki-aloite geenimuunneltujen ja tavanomaisten kasvien viljelyn rinnakkais-elosta. Laki ei ehtinyt eduskuntaan ja se raukesi. Nyt eduskunnassa odotetaan EU:n päätöstä.

EU:n ympäristöneuvostossa käsiteltiin maaliskuussa jäsenvaltioiden oikeutta kieltää alueellaan geenimuunneltujen kasvien viljely. Tanska on tehnyt esityksen, joka sallisi gm-kasvien viljelyn, mutta jäsenmaiden mielipiteet vaihtelevat.

Ehdotuksen mukaan jokaisesta gm-lajikkeesta olisi neuvoteltava erikseen. Jäsenvaltioiden olisi lähetettävä luonnosesitys kieltö- ja rajoitustoimenpiteistä komissiolle kolme kuukautta ennen niiden toimeenpanoa. Suomi kannattaa jäsenvaltioiden mahdollisuutta päättää viljelyn kieltämisestä alueellaan.

Tanskan gm-myönteisestä esityksestä huolimatta suuri kemianteollisuuden yhtiö BASF päätti tammikuussa vetäytyä Euroopasta. Yhtiö ilmoitti luopuvansa EU-markkinoille tähtävästä gm-kasvien tutkimisesta ja markkinoinnista. Vetäytymisen syyksi ilmoitettiin Euroopan kielteinen ilmapiiri geenimuuntelua kohtaan.

BASF aikoo ensi kesänä kuitenkin koeviljellä gm-perunoita Saksassa, Hollannissa ja Ruotsissa. Koeviljeltäviä perunoita ei ole hyväksytty kaupalliseen viljelyyn EU-maissa. Yhtiön kehittämää geenimuunneltua Amflora-perunaa on jo koeviljelty Lammilla.

Talouden taantuma ei näy maailman sotilasmenoissa

Globaalista taantumasta huolimatta maailman sotilasmenot pysyivät vuonna 2011 edellisvuoden tasolla ollen 1700 miljardia Yhdysvaltojen dollaria. Vuonna 2010 menot olivat 1630 miljardia dollaria. Hienoinen kasvu edelliseen vuoteen nähden johtuu inflaatiosta ja dollarin arvon heikkenemisestä.

SIPRI:n (Stockholm International Peace Research Institute) julkaiseman uusimman tilaston mukaan varustelun kärkipaikkaa pitävän USA:n sotilasmenot pienenevät vain hieman.

– Toisella ja kolmannella sijalla ovat Kiina ja Venäjä kasvattivat sotilasmenojaan. Euroopassa taantuma näkyy jonkin verran Iso-Britannian, Ranskan ja Saksan menojen pienemisessä”, sanoo Suomen Rauhanliiton toiminnanjohtaja **Laura Lodenius**.

Globaalit tilasmenot ovat lähes kaksinkertaistuneet viime vuosikymmenellä. Summa on yli kymmenen kertaa viralliseen kehitysapuun – 141 miljardia Yhdysvaltain dollaria – käytettävä summa.

– Alle neljä prosenttia vuotuisista sotilasmenoista riittäisi saavuttamaan YK:n asettamat vuosituhanen kehitystavoitteet, kuten poistamaan äärimmäisen köyhyyden sekä nälänhädän, Sadankomitean pääsihteeri **Eekku Aromaa** painottaa.

Tukholman rauhantutkimuslaitoksen uusin tilasto julkistettiin kansainvälisenä sotilasmenojen vastaisena toimintapäivänä 17.4.2012.

Kiina kurottaa Kuuhun ja lupaa olla rauhan asialla

Kiina alkaa suunnitella miehitettyä kuulentoa ja ”pitää kiinni avaruuden rauhanomaisesta hyödyntämisestä”, linjataan maan avaruusohjelman uudessa viisivuotissuunnitelmassa. Vuoteen 2016 mennessä Kiina aikoo lähettää luotaimen hakemaan näytteitä Kuusta ja suorittaa uusia miehitettyjä lentoja Maan kiertoradalla. Suunnitelmaan kuuluu myös Beidou-satelliittipaikannusjärjestelmän laajentaminen ja esimerkiksi mustien aukkojen sekä avaruusromun tutkiminen.

Suunnitelman vakuutteluista huolimatta ulkomaiset tarkkailijat ovat epäilleet Kiinan motiivien rauhanomaisuutta. Kiinan avaruusohjelma on armeijan johtama ja joitain sen osia, kuten Beidou-järjestelmää, voidaan käyttää myös sotilaallisiin käyttötarkoituksiin. Vuonna 2007 Kiina käytti maasta ammuttua ohjusta käytöstä poistetun satelliitin tuhoamiseen, mikä on herättänyt huolia aseellisen kilpavarustelun laajenemisesta avaruuteen.

Kiinan avaruustutkimus on edennyt nopeasti 2000-luvulla ja se on saavuttanut kahdessa edellisessä viisivuotissuunnitelmassa mainitut tavoitteet. Ensimmäinen taikonautti eli kiinalainen avaruuslentäjä pääsi Maan kiertoradalle vuonna 2003 ja neljä vuotta myöhemmin Kiina laukaisi ensimmäisen Kuuta kiertävän satelliittinsa. Kiinalla vaikuttaisi siis olevan hyvät mahdollisuudet suorittaa myös miehitetty kuulento, vaikkakin se ei ole vielä julistanut, milloin ensimmäisten kiinalaisten pitäisi päästä Kuuhun.

Sotilaallisten ja taloudellisten hyötyjen lisäksi avaruustutkimuksella on Kiinalle myös tärkeä symbolinen merkitys. Kansantasavallan saavutukset ovat merkki sen kasvaneesta roolista maailmanpolitiikasta, varsinkin verrattuna Yhdysvaltojen ja Venäjän avaruusohjelmien kokemiin takaiskuihin. Viisivuotissuunnitelmassa kuitenkin mainitaan Kiinan tekevän tavoitteidensa saavuttamiseksi yhteistyötä muun muassa Venäjän, Brasilian, Ranskan ja Britannian kanssa. Yhdysvalloista mainitaan vain, että maat tulevat ”jatkamaan avaruusalaan koskevaa dialogia”.

Suunnitelma on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa news.xinhuanet.com/english/china/2011-12/29/c_131333479.htm

Lue lisää:

www.ydinlehti.fi

Mikko von Hertzen

KOSMOKSEN TÄHTIMUUSIKKO

Musiikki on vanhempieni rakas harrastus, jonka he jakoivat meille lapsille. Aloitimme musiikkileikkikoulusta. Kesät vietimme maalla Tammissaareissa. Villeinä ja aikaansaavina poikina kehittelimme siimoista kitaroita ja maalipurkin kansista rumpuja ja symbaaleja. Leikimme rokkareita.

Isä matkusti paljon ja toi matkoiltaan aina tuliaisia kuten rakastamiamme toffeeekarkkeja ja LP-levyjä: Dire Straits, Lynyrd Skynyrd, **Elvis**, Queen, Pink Floyd, Led Zeppelin...

Sibeliuslukioon menin isoveljeni perässä. Sieltä löytyi rumpuja hakkaavalle kaverille soittoporukoita. Koulu oli inspiroiva ympäristö. Vuosikurssimme kamarikuoron yhteishenki oli aivan erityinen. Abikevään jälkeen jatkoimmekin laulamista yhdessä. Näin syntyi Grex Musicus. **Marjukka Riihimäki** kuoronjohtajana oli valtavan innostava. Yllättävää oli, että saimme tänä vuonna 'Vuoden Sibis' -palkinnon! Emme osanneet kuvitellakaan, että työtämme arvostetaan ja että sitä on seurattu!

Parikymppisenä olin vaikuttunut itämaaisesta filosofiasta. Olin aika yksin kiinnostukseni kanssa. Vuonna 1995 kävin ensimmäisen keran Intiassa. Joku jännittävä tuttuuden tunne oli heti päällimmäisenä. Lomasta tulikin tutkimusmatka minuuteen. Kun sitten tapasin **Amman** elokuussa 1997 Tukholmassa, tuntui itsestään selvältä, että juuri hän on se opas, jota tarvitsen. Silloin alkoi minun korkeakouluni elämää varten – lopputodistusta ei siitä saa, paitsi siten kun otan viimeisen henkäykseni.

Intia on ympäristönä hyvin päälleikävyä. On melua, kuumuutta, ärsykettä kaikille aisteille mutta Amman yhteisö on kuin lohduttava virta. Se on henkinen kotini, jossa käyn edelleen. Amma haluaa minun aina laulavan hänelle. En voi esittää aina samoja juttuja, joten piti ryhtyä harjoittelemaan. Opin intialaisia rytmejä ja skaaloja. Siitä tulikin myöhemmin bändimme tavaramerkki. Länsimainen populaarimusiikki on aika kaavoihin kangistunutta.

Musiikillinen identiteettimme on enemmän sekoitusta kuin jotain tiettyä tyylilajia. Se on enemmän ilmaa kuin materiaa. Sen pyrkimyksenä on olla laajaa ja avartavaa, kaipuuta johonkin isoon ja suureen ja samalla toivoa antavaa. Olemmeko anarkisteja kun teemme mitä haluamme? Olemme varmaankin yhteiskunnallisia näkemyksemme kautta: kappaleissamme haetaan ykseyttä. Se on meidän tapamme ottaa kantaa.

Invade, destroy and fall, This is what they called him for: *Freedom fighter* on ehkä poliittisin tekstini tähän mennessä. Kirjoitin sen Irakin sodan aikaan. Amerikkalaiset lähettivät sinne sotilaansa, Amma lähetti minut tänne. Musiikki on minun missiioni. **YD**

Von Hertzen Brothers: Mikko (laulu, kitara), Kie (laulu, kitara), Jonne (laulu, basso), Mikko Kaakkuriniemi (rummut) ja Juha Kuoppala (kosketinsoittimet). Viimeisin albumi: *The Best of VHB*, 2012.

Kuva: Topi Laiti

VÄÄRÄ väestö?

Suomalaisen terveystalouden tavoitteena on ollut pidentää ihmisten odotettavissa olevaa elinikää ja vähentää terveyseroja. *Ydin*-lehdesä 1/2012 kerrottiin kuitenkin suomalaisten kasvavista terveyseroista. Miesten ja naisten eliniän odotteissa meillä on edelleen merkittävä ero.

Sosiaalisten tekijöiden merkitys kuolleisuuseroissa on jyrkimmillään 30–40 vuoden iässä, jolloin työntekijäammateissa toimivien kuolemanvaara on 2,5-kertainen ylempiin toimihenkilöihin verrattuna.

Terveystalouden suuntaa tuskin on muutettava saati ryhdyttävä tavoittelemaan jotain muuta kuin lisää vuosia elämään ja lisää elämää vuosiin.

Valtiontalouden kestävyysvajeen ongelmanaiheuttajaksi on määritelty väestön ikääntymi-

nen ja niin sanottu väestöllinen huoltosuhde. Kestävyysvaje tarkoittaa väestön ikäsidonnaisten menojen kasvusta johtuvaa julkisen talouden vajetta.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlä on arvioinut kestävyysvajeeksi 2,5–3 prosenttia bruttokansantuotteesta. Valtiovarainministeriö on arvioinut sen selkeästi suuremmaksi, noin viideksi prosentiksi BKT:sta.

Kestävyysvajeen määrittely?

Kestävyysvajeen määrittelyllä on suora yhteys valtiontalouden säästö- ja veronkorotustarpeisiin. Kysymys on ennusteista, jotka ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen.

Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän tilaisuudessa Helsingin Messukeskuksessa

21.3.2012 pääministeri **Jyrki Katainen** perusteli kuntauudistuksen tarpeellisuutta: suomalaista hyvinvointivaltiota voitiin sodanjälkeisessä Suomessa rakentaa silloisella väestörakenteella, mutta se ei ole ikääntyvän väestön Suomessa enää mahdollista.

Tilanne on Kataisen mukaan nyt aivan uusi, jollaisessa Suomi ei koskaan ole aiemmin ollut.

Onko Suomessa väärä väestö? Onko hyvinvointivaltio mahdollinen, jos ihmiset alkavat voida niin hyvin, että elävät pidempään? Vai olisiko mahdollista kääntää ongelmakeskeinen ajattelu myönteiseksi ja ikääntyminen vahvuustekijäksi?

Ikäihmisten syyllistäminen

Olisiko tulevaisuudessa mahdollista viettää 80-vuotissyntymäpäiviä ilman, että samalla tun-

Vappu Taipale

Kavala rasismi

Olin tottunut kuulemaan rasistisia ilmauksia pankinjohtajilta ja talousguruilta. Olin juuri reagoinut vastineella *Talouselämän* otsikkoon ja *Helsingin Sanomien* pääkirjoitukseen. Vihaisena tietenkin, olenhan piinokva vanha feministi, joka on herkistynyt ympäristön puheen-parrelle. Mutta että *Ydin*, yhdenvertaisuuden edistäjä, vääryyksien paljastaja? Tämä rasismi on siis todella kavala, koska se on niin totunnaista ja jää huomiotta fiksuimmiltakin.

Ytimessä 1/2012 oli hyvä juttu Japanin taloudesta. Kuvassa sivulla 22 näkyy vanha huolellisesti pukeutunut japanilaisnainen kassi kädessä, keppi toisessa. Ja toimituksen tekemä kuvateksti: Ikääntyvä väestö on iso ongelma Japanissa. Haloo! Alkuperäisväestö on iso ongelma... musta väestö on iso ongelma... naiset ovat iso ongelma...homoseksuaalinen väestö on iso ongelma... näinkö? Kielipoliisinne olisi varmasti huomannut kaiken muun, mutta vanhuksista on liian tavanomaista puhua ongelmana. Syvä ikärasismi on soluttautunut arkipäivään näyttäen oikeutetulta. Me vanhat ihmiset saamme kantaa aiheettomasti häpeän ja taakan.

Japanin väestö ikääntyy nopeimmiten maailmassa, ja me suomalaiset olemme tässä hyvää seuraa; meillä erityisesti yli 85-vuotiaiden väestöosuus kasvaa. Kun Suomessa jo 1970-luvulla säädettiin yhteinen vastuu ikääntyvästä väestöstä, Japani käynnisti oman Kaigo Hoken kunta-

vakuutuksensa vasta 1990-luvun puolessavälissä. Vanhimman pojan vaimo hoiti perinteisesti vanhukset, mutta ei enää. Asennemuutos eri sukupolvien välillä tulee kuin veitsellä leikatun: seitsenkymppiset ovat viimeinen sukupolvi, joka hoitaa vielä vanhuksensa, mutta ensimmäinen sukupolvi, jota lapset eivät enää hoida. Eläkkeelle jääneet miehet ovat erityisesti paikkaa ja itsearvostusta vailla Japanissa. Heitä nimitetäänkin leikillisesti termeillä ”sodaikomi”, ongelmajäte viikonloppuisin, tai ”nureoshiba”, syksyn märkä lehti, joka tarttuu kenkään. Japani on tiennyt väestökehityksensä vähintäänkin viisi vuosikymmentä, niin kuin kaikki muutkin kansat. Väestön ikääntyminen on nimittäin ainoa varma asia tulevaisuutta ennustettaessa, kaikki muut ennusteet tulevat ja menevät. Miksi varmaan tulevaisuuteen on niin vaikea suhtautua asiallisesti ja varautua kunnolla?

Väestön vanheneminen on suuri voitto ihmiskunnalle. Vielä hetki sitten Suomi oli ”Euroopan sairas mies”, maa, jossa kolmikymppisen miehen odotettavissa oleva elinikä oli lyhyempi kuin Portugalissa ja Puerto Ricossa. YK piti vuonna 1982 Wienissä ensimmäisen ikääntymisen huippukokouksen, johon kaikki valtiot osallistuivat. Taivoitteena oli varautua myönteiseen kehitykseen, mutta toisin kävi. Kokouksen teema unohtui saman tien. Kesti vuoteen 2002, ennen kuin ikääntymiseen palattiin tositaroituksella. Madridin huippukokous käynnisti toimintasuunnitelman teon kaikissa maissa. YK:n Euroopan alueen kehitystä voi seurata Itävallan hallituksen ylläpitämältä monitorointisivustolta www.monitoringris.org. Osallistuin pieneen asiantuntijaryhmään, joka arvioi alueen viisivuotiskehitystä, aika kriittisesti.

Ikäihmisten osalta taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen välillä on syvä juopa. Työurat eivät pitene, teknologiaa ei osata käyttää hyödyksi, laadukasta pitkäaikaishoitoa ehkäisevine toimenpiteineen ei ole tarjolla (Marin & Zaidi 2007). Tänä vuonna kerätään globaalisti kymmenvuotisen kehityksen tulokset. HelpAge International valmisteleekin raportin *The state of world's older people 2012*. Suomellakin on lusikkansa raportin valmistelussa.

Vaikka ikääntymisellä on häpeäleimansa nuorten mielissä, meissä vanhoissa ihmisissä on pontta ja voimaa. Neljä viidennestä vanhoista elää omaa elämäänsä itsenäisinä ja tyytyväisinä. Vain muutama prosentti ikäihmisistä on pysyvän pitkäaikaishoidon tarpeessa. Vanhat ihmiset pitävät yhteisöjä pystyssä toiminnallaan, harrastuksillaan, kulutuksellaan, veronmaksajina ja vapaaehtoistyöntekijöinä. Suomessa isovanhempien sukupolvelta on EU:n Share-tutkimuksen mukaan arvioitu siirtyvän lastenlasten sukupolvelle joka vuosi noin kolmesataa miljoonaa euroa silkkää rahaa. Meille vanhoille leimallisinta on ikädiversiteetti, joka on suurempaa kuin biodiversiteetti: mikään ikäryhmä ei ole niin erilainen keskenään kuin juuri vanhat ihmiset. Lopettakaa siis niputtamasta meitä ongelmaotsikon alle!

Kirjoittaja (72 vuotta) on Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton puheenjohtaja ja yksi IPPNW:n, kansainvälisen Lääkärit Ydinsotaa Vastaan -järjestön kolmesta maailmanpresidentistä. Häneltä ilmestyi vuonna 2011 kirja *Vanha ja Vireä. Virkistyskirja vanhoille naisille* (WSOY).

tee syyllisyyttä veronkorotuksista ja sosiaaliturvan leikkauksista? Ainakaan Suomen ei pitäisi sulkea rajojaan.

Vappu Taipale on ottanut tehtäväkseen puuttua ikäihmisiä syrjivään puheeseen. Tehtävä on aiheellinen, sillä terveydenhuollon ja hyvinvointipolitiikan saavutukset kääntyvät huolimattomassa puheenparressa saavutuksista ongelmiksi.

Myös *Ydin*-lehti on saanut Vappu Taipaleelta kritiikkiä. Otamme sen vastaan ja olemme vastaisuudessa tarkempia. Pidämme myös tärkeänä, että kestävyysvajeen miljardiväittelyn sijaan miettisimme, miten teemme asioita paremmin sen sijaan, että haikailisimme kansan vaihtamisen perään. Väärää väestöstä ei ole.

Ydin-lehden toimitus

Suuret erot väestöllisessä huoltosuhteessa

Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten ja vanhusten yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten eli 15-64-vuotiaiden määrään. Taloudellinen huoltosuhte puolestaan vertaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää työllisten määrään.

Huoltosuhte on kasvanut Suomessa 1980-luvun puolesta välistä lähtien. Vuonna 2010 koko maan huoltosuhte oli 51,6 eli yhtä työikäistä kohden oli noin 0,5 huollettavaa.

Alueelliset ja kunnittaiset erot ovat suuria. Helsingissä on maan pienin huoltosuhte (39) kun taas suurin arvo löytyy maamme pienimpiin kuntiin kuuluvasta Luhangasta (88).

Lähde: www.kunnat.net

Mario Montin liberaaleista yliopiston professoreista ja pankkimiehistä muodostettu hallitus on muuttanut tuntuvasti yleistä poliittista ilmapiiriä ja pelastanut Italian joutumasta Kreikan kanssa samaan ryhmään, ainakin toistaiseksi. Toimittaja **Liisa Liimatainen** asettaa silti kyseenalaiseksi, haluaako Montin hallitus tehdä Italiasta nykyistä oikeudenmukaisemman maan.

Suhtautuminen veronkiertoon muuttuu

MITÄ MONTIN JÄLKEEN?

Silvio Berlusconi valta perustui ennen kaikkea laittomuuden kulttuuriin. Se ei ollut hänen keksimänsä, mutta hän ”kehitti” sitä huomattavasti ja oikeutti sen omilla sanoillaan ja teoillaan. Kun pääministeri sanoi, että hänestä veronkierto on ymmärrettävää, hän kertoi miljoonille italialaisille juuri sen, mitä nämä halusivat kuulla. Pääministerin puheet poistivat omantunnon ongelmat, niiltä joilla on omatunto.

Suhtautuminen veronkiertoon on muuttumassa. Se on ollut yksi Italian yleisen laittomuuden tärkeimpiä ilmiöitä rakennuslupiin, ympäristöön ja sosiaalilainsäädäntöön liittyvien rikkomusten lisäksi. Jouluna 2011 veroihin, tulleeihin ja taloudellisiin rikoksiin erikoistuneet finanssipoliisit saapuivat Cortinaan, varakkaiden lomapaikkaan Alpeilla ja pyysivät hotellien, ravintoloiden ja liikkeiden omistajia esittämään tosittet liiketiedot. Finanssipoliisit menivät suoraan 35 liikeyritykseen, joiden veroilmoitukset eivät

olleet uskottavia. Ratsia osoitti, että yritysten kassakoneen tallentamia operaatioita oli huomattavasti todellista liikevaihtoa vähemmän.

80 prosenttia kannattaa veroratsioita

Finanssipoliisien vierailut ovat olleet selvä viesti tuhansille liikeyrityksille: nyt valtio aikoo ottaa sille kuuluvan osan heidän tuloistaan. Eri puolilla Italiaa jatkuneet ratsiat ovat tuottaneet 13 miljardia uusia verotuloja. Tuore mielipidetutkimus kertoo, että 80 prosenttia italialaisista suhtautuu myönteisesti finanssipoliisien toimintaan. Italialaisten enemmistö on havainnut, että jos kaikki maksavat veronsa, on toivoa siitä, että veroja maksetaan vähemmän. Sen lisäksi juuri noilla verorahoilla voidaan taata julkiset palvelut, joita tarvitaan erityisesti ankarana talouskriisin aikana.

Veronmaksun valvontaa tiukensi **Romano Prodin** hallitus. Vuodesta 2008 tähän päivään

saakka Italia onkin onnistunut keräämään uusia veroja peräti 35 miljardia. EU-maat menettävät veroistaan keskimäärin 15 prosenttia. Italiassa luku oli aikaisemmin 32 prosenttia, mutta on nyt laskenut 27 prosenttiin. Luvut ovat Italian verohallinnon antamia ja perustuvat arvonlisäveroihin, koska tuloverotuksen tiedot verohallinto saavasti vasta seuraavan verovuoden lopulla.

Italian valtio menettää veronkierron vuoksi vuosittain 120–150 miljardia euroa. Osa tuosta summasta on rikollista taloutta. Toinen osa on Sveitsin pankeissa. Viime kuukausina sveitsiläiset pankit ovat joutuneet vuokraamaan hotelleita säilytyslokeroita, koska niiden omat eivät riittä.

Veroratsioiden lisäksi Montin hallitus päätti, että käteisellä voi maksaa laskuja vain tuhanteen euroon saakka. Sen lisäksi verohallituksella on mahdollisuus seurata veronmaksajien, yksityishenkilöiden ja yritysten pankkitilejä. Ja kun verohallinnolla on uusi todella tehokas tietokonejärjestelmä, veronmaksajilla ei ole enää salaisuuksia. Jos henkilöllä on virallisesti muutaman

La Repubblica ja MicroMega -lehdissä käydään vilkasta keskustelua Italiaa yhä nakertavasta korruptiosta ja Silvio Berlusconiin laittomuuden ajasta. Yhä suurempi osa väestöstä kaipaa todellista poliittista vaihtoehtoa puoluekartalle.

**Italian valtio
menettää
veronkierron
vuoksi vuosittain
120 – 150
miljardia euroa.**

tuhannen euron vuositulot, mutta hän omistaa huvipurren tai useita asuntoja, hänen veroilmoituksensa ei ole uskottava. Koska mitättömät summat tuloikseen ilmoittavat henkilöt saavat esimerkiksi koulupalvelut ja terveydenhoidon ilmaiseksi, julkishallinto saa lisää tuloja, kun veronkierto vähenee.

Optimismi horjuu

Montin hallitus onkin onnistunut muuttamaan henkistä ilmastoa. Ensimmäisten kuukausien optimismi uhkaa kuitenkin kadota, jos Montin toiminta jää pääasiallisesti tavallisten ihmisten elämää entisestään raskauttaviksi verojen ja maksujen korotuksiksi. Hänen hallitukseltaan kaivataan viestejä, jotka kertoisivat hänen olevan tietoinen, mitä syvä kriisi merkitsee jo ennestään kovassa tilanteessa eläville italialaisille.

Toiseksi se on saanut Italian valtion velan hallintaan toistaiseksi. Seuraavaksi hallituksen pitäisi saada Italian talous liikkeelle. Ilman

talouskasvua italialaisten ongelmia ei voi ratkaista, eikä valtion talouden saneerauskaan ole kestäväällä pohjalla.

Montin pitäisi saada talous kasvamaan lama-kauden aikana, mutta se ei ole helppoa ilman EU:n yhteistä kasvupolitiikkaa. Eurooppa on tällä rintamalla täysin hajallaan eikä Monti löydä liittolaisia: Ranska on ollut kiinni vaalikampanjassa, Saksa ei halua tulla mukaan kasvupolitiikkaan, Espanja on kuilun pohjalla oman kriisinsä ja 23 prosentin työttömyytensä kanssa, ja Britannia elää aivan omaa elämäänsä erillään Euroopasta.

Hajoaako omituinen koalitio?

Kaiken lisäksi Montia tukenut parlamenttinen enemmistö ei ole enää yhtä selvästi hänen takanaan. Niin sanottuun *omituiseen koalitioon* kuuluvat tärkeimmät hallituspuolueet ja oppositio-*puolueet* mutta ei Pohjoisen liitto oikealla eikä muutama pieni vasemmistopuolue. Berlus-

conin vetäytymisen jälkeen Vapauden puoluetta johtanut uusi puoluesihteeriksi **Angelino Alfano** on onnistunut pitämään puolueensa kasassa. Nyt kuitenkin puolueen paikalliset kannattajat ovat muodostamassa toukokuun alussa pidettävien kunnallisvaalien vuoksi niin kutsuttuja kansalaisryhmittymiä. Niiden perustajat eivät taida enää luottaa Vapauden puolueeseen ja haluavat taata itselleen edustuksen paikallishallinnossa. Oikealla Berlusconiä uskollisesti tukenut Pohjoisen liitto on niin ankaran korruptio- ja nepotismikriisin kourissa, että senkin asema on heikentynyt. Puolue ei tue Montin hallitusta.

Vasemmalla suurin entinen oppositiopuolue, Demokraattinen puolue on suhteellisen yhtenäisen. Tuoreiden mielipidetutkimusten mukaan Italian suurin puolue tukee Montin hallitusta. Mutta puolueet ovat lähes kaikki syvässä kriisissä. Uusia, toinen toistaan pahempia korruptioskandaaleja paljastuu koko ajan. Niihin ovat sotkeutuneet puolueet sekä oikealla että vasemmalla, tosin pahemmin oikealla. Puoluejärjestelmä oli kriisissä jo 1990-luvun alussa silloin paljastuneen valtavan korruption vuoksi, mutta silloin talouskriisi oli italialainen. Nyt Italian sisäiset kriisit tapahtuvat vuosia jatkuneen kansainvälisen talouskriisin maailmassa.

Niinpä Monti ja hänen hallituksensa ovat nyt todella huolissaan. Eräät ministerit ovat jo arvelleet, että hallitus saattaa erota. Se olisi tietenkin katastrofi sekä Italialle että Euroopalle. Montin hallitukselle ei ole vaihtoehtoja.

Montin kovat haasteet

La Repubblica -lehden perustaja **Eugenio Scalfari** on laatinut listan Montin hallituksen tulevaisuuteen vaikuttavista kielteisistä ja myönteisistä asioista.

Hallituksen haasteina on keksiä tapa kannustaa yrityksiä sijoittamaan kehitykseen ja tutkimukseen ja yksityisiä henkilöitä kuluttamaan. Sen pitää onnistua välttämään arvonlisäveron kahden prosentin korotus, vaikka se oli jo ohjelmassa. Hallituksen pitää myös löytää rahat, joilla rahoittaa kaupunkirakenteiden – teiden ja rautateiden – uudistamisohjelmaa ja yleensä työllisyyttä luovaa rakennuspolitiikkaa.

Hallituksen on pystyttävä maksamaan tuhansille yrittäjille ja alihankkijoille valtavat velkansa. Italiassa nimittäin suuri määrä pienyrityksiä kaatuu, koska julkishallinto maksaa urakat jopa vuosia myöhässä. Pelkästään tämän vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana 23 yrittäjää on tehnyt itsemurhan siksi, että heidän yrityksensä on joutunut umpikujaan.

Parlamentti on saatava hyväksymään myös työelämää joustavammaksi muuttava uudistus, joka kiinnostaa yrittäjiä, mutta myös työntekijöitä ja ay-liikettä. Jotta Italia ei hukkuisi lakkoihin, hallituksen täytyy löytää tulot myös maraskuussa päätetyn uuden eläkelain uhreille. On kysymys noin 300 000 henkilöstä, jotka jäivät työelämän ja eläkeajan loukkuun.

Toukokuun alussa pidettäviin kunnallisvaaleihin on syntynyt kansalaisryhmiä.

Työnsä menettävä varaton ja perheetön putoaa tyhjän päälle ilman, että mitkään verkot jarruttaisivat hänen putoamistaan. Perhe on ollut tärkein turvaverkko, mutta nyt on perheitä, joissa isoisän eläkkeellä elää 5–6 henkeä eli myös lapsia ja lapsenlapsia. Perhe ei enää pysty samaan kuin aikaisemmin. Nuorisotyöttömyys on noin 30 prosenttia, mutta Etelä-Italiassa se on lähellä 50 prosenttia, erityisesti nuorten naisten työttömyys. Myös pitkäaikaistyöttömien asema on niin kova, että heistäkin osa päätyi itsemurhaan. Vuodesta 2007 jatkuneen talouskriisin vuoksi lähes miljoona nuorta on joutunut pois työmarkkinoilta.

Italia tarvitsee uuden, korruptiota rajoittavan lain, uuden vaalilain, oikeuslaitoksen reformin,

Berlusconiin omien lakien kumoamisen, jotta se saisi kunnollisen parlamentin nykyisen, puolueorganisaatioiden nimittämän tilalle. Se tarvitsee myös uuden puoluetoimintajärjestelmän. Nykyinen, valtavan tuhlailun salliva laki on romahduttanut kansalaisten luottamuksen puolueisiin.

Kaikki mainitut haasteet tulisi voittaa ennen vuoden 2013 keväällä pidettäviä parlamenttivaaleja, sillä Monti on asettanut sen oman hallituksen saadakseen takarajaksi.

Lisääntyvillä verotuloilla hallitus pyrkii välttämään arvonlisäveron korotuksen ja antamaan verohelpotuksia yrityksille, jotka sijoittavat kehitystoimintaan. Näillä rahoilla pitäisi myös luoda työttömyysavustusjärjestelmä nykyisen lähes olemattoman tilalle.

Jatkuvuutta vai katkoa?

Näiden Mario Montin hallituksen haasteiden ja mahdollisuuksien lisäksi Italiassa ja sen rajojen ulkopuolella mietitään, edustaako hänen hallituksensa jatkuvuutta vai onko se merkinnyt katkoa edelliseen. Lukuisten puheenvuorojen joukosta olen valinnut **Barbara Spinellin** näkemyksen. Hän on paitsi *La Repubblica*-lehden pääkirjoitustoimittajina kuuluva veteraani, myös **Altiero Spinellin**, Eurooppa-ajatuksen kehittäjän tytär.

Barbara Spinellin mielestä Montin hallitus merkitsee uuden kauden alkua monilla kentillä. Monti ei ole Euroopan liittovaltion kannattaja, mutta hänelle nykyistä solidaarisempi, jopa ylikansallinen Eurooppa ei ole vieras ajatus. Berlusconielle Eurooppa ei merkinnyt mitään, vaan hän veljeili **Bushin** ja **Putinin** kanssa.

Toiseksi Monti on pakottanut italialaiset näkemään, miten syvä Italian talouden kriisi todella on ja että etenkin veronkierto on ollut sitä luomassa. He ovat joutuneet katsomaan

Promoteia-tutkimuslaitoksen mukaan vuosina 2007 – 2014 Italiassa

Työllisyys putoaa 3,9 %.

Työttömyysprosentti nousee 2,2 %.

Tulot henkeä kohti laskevat 12,3 % eli ne palaavat vuoden 1986 tasolle.

Kulutus henkeä kohti laskee 6,3 % eli palaa vuoden 1998 tasolle.

Kansantuote putoaa 3,4 %.

Rakennusalan sijoitukset kasvavat 17,2 % ja sijoitukset koneisiin 8,8 %.

Vienti kasvaa 7 prosenttia.

peiliin ja näkemään eettisten arvojen alennustilan. Berlusconi kielsi taluskriisin olemassaolon aivan syksyyn 2011 saakka. Silloin EU ja kansainväliset finanssiipiirit suorastaan savustivat hänet ulos.

Berlusconi selvä ei

Spinellin mielestä Monti ei ole tehnyt selväksi mihin perustuvat nykyiset ja mahdolliset tulevat liittolaisuudet Italian politiikassa. Hän ei ole kertonut minkälaisia kompromisseja on mahdollisesti tehty, jotta hallituksen taakse on saatu tämä *omituinen liitto*, mikä tukee hallitusta parlamentissa. Monti kieltää haluavansa jatkaa politiikassa vuoden 2013 jälkeen, mutta hän ei ole missään vaiheessa sanonut, että hän sulkee pois liiton tai sopimuksen Berlusconiin kanssa tulevaisuudessa.

Spinelli muistuttaa, että Berlusconi on Italian politiikassa syksystä 1993 lähtien hyöriänyt yrittäjä, joka on valtakautenaan syyllistynyt lukuisiin rikoksiin. Häntä ei ole vielä tuomittu lopullisesti yhdestäkään syytöksestä, mutta kuusi oikeusjuttua jäi ilman tuomiota, koska tapaukset vanhenivat, erityisesti Berlusconiin enemmistön laatimien lakien vuoksi. Myös hänen suhteensa mafiaan ovat hyvin epäilyttävät, ja korruptio on ollut vakioilmiö hänen hallituskautenaan. Tällaiselle poliitikolle ei saa jättää illuusioita siitä, että hänellä on vielä poliittista tulevaisuutta Italiassa, Spinelli kehottaa.

Spinellin mielestä Montia tukevien puolueiden on otettava selvästi kantaa Berlusconiin haaveisiin tasavallan presidentin virasta. Hän odottaa selvää kannanottoa Berlusconiin aikaisemmilta hallituskumppaneilta kuten **Gianfranco Finiltä**, entisestä uusfasistisesta puolueesta kehittyneen Kansallisen liiton johtajalta, ja kristillisdemokraatti **Pierferdinando Casinilta**. Heidän pitää ilmoittaa selvästi, etteivät he salli Berlusconiin tulevan seuraavaa Italian presidenttiä. Erityisesti Barbara Spinelli vaatii selvää kannanottoa oppositiossa olleelta Demokraattiselta puolueelta, joka edustaa vasemmistoa ja edistyksellisiä katolisia.

Arvovaltaisen kommentoijan mielestä myös Montin on oltava selkeä. Spinelli on selvästi huolestunut siitä, että nykyisen parlamentti-enemmistön armoilla oleva Monti – Berlusconiin puolue on vieläkin parlamentin suurin ryhmä – joutuu tekemään kullissien takaisia kompromisseja, jotka aukaisivat Berlusconiin tien presidentin virkaan.

Jalo isä ja hänen etunsa

Berlusconi näyttää nyt eräänlaista oman puolueensa jalon isän roolia. Hän on jättänyt armeilaisesti puolueen johdon todisteena omasta vastuullisuudestaan ja antaa puolueen nuorempien hoitaa käytännön politiikan. Hänen puolueensa kuitenkin reagoi heti kun tuo jalo isä alkaa hermostua. Se tapahtuu silloin, kun poliittisessa

keskustelussa lähestytään kahta patruunalle kallista asiaa, tv-alan uudelleenorganisointia ja Italian lainsäädännön saneeraamisesta niistä laista, jotka säädettiin täsmälleen Berlusconiin omiin tarpeisiin. Tv-ala on vieläkin, julkisen RAI:n ja Berlusconiin omistaman Mediasetin kaksinapainen järjestelmä, jossa muilla vaikuttajilla on vähän tilaa. RAI:ta Berlusconi valvoi oman poliittisen valtansa vuoksi.

Spinelli muistuttaa, että kukaan ei ole vielä julkisesti uskaltanut puuttua Berlusconiin valtakautensa kahteen ydinasiaan. Silvio Berlusconi katsoi olevansa lakien yläpuolella ja niiden ulottumattomissa. Hän rakastaa monopoliasemaa, ja siksi hän on tehnyt kaikkensa, jotta hänen tv-yrityksillään ei olisi kunnan kilpailijoita ja että hän itse ei joutuisi vapaan informaation käsittelyyn. Barbara Spinelli kaipaa näissä asioissa samanlaista selvää kieltä, jota Monti käytti silloin kun hän selitti Italian tilanteen maansa kansalaisille.

Berlusconiin suhteet mafiaan ovat hyvin epäilyttävät.

Montin tulevaisuus?

Berlusconi on jo ilmoittanut, että Mario Montista ja hallituksessa taloudellista kehitystä ajavasta ministeristä **Corrado Passerasta** pitää tulla uutta, maltillista ryhmittymää eli Italian poliittista oikeistoa pystyssä pitävät pylväät. Berlusconi itse pysyttelisi kaukana arkipolitiikasta; **Giorgio Napolitanon** presidenttikausi loppuu tänä vuonna. Italian presidentin valitsevat parlamentin molemmat kamarit yhdessä.

Monti ja Passera eivät ole ottaneet kantaa asiaan millään lailla. Nyt Italiassa arvaillaan, mitä Montille tapahtuu vaalien jälkeen. Jos hän jää politiikkaan, kenen kanssa hän liittoutuu? Vasemmistolainen aikakauslehti *Micro Mega* onkin esittänyt kysymyksen: olisiko parempi, että demokraattinen puolue yrittää saada Montin itselleen vai olisiko parempi, että hänestä tulisi maltillisen rintaman johtaja? Näin Italian

oikeisto tai keskustaoikeisto saisi siistin johtajan, pitkistä aikaa.

Oleellista politiikan tulevaisuuden kannalta on, mistä Italiaan saadaan kunnan keskustavasemmistolainen tai vasemmistolainen järjestö tai puolue.

Mitä tyhjien puolueiden tilalle?

Demokraattinen puolue luo usein mielikuvan värittömästä ja hampaattomasta puolueesta. Useimmissa viime vuonna pidetyissä esivaaleissa sen tunnetut johtajat ovat hävinneet selväpiirteisesti kansalaisten etuja ajaville, kriittisempää linjaa edustaville ehdokkaille. Milanossa, Napolissa ja Genovassa juuri nämä kansalaisyhteiskuntaa edustavat ehdokkaat voittivat esivaalit selvästi demokraattisen puolueen virallisten ehdokkaiden kustannuksella.

Milanossa ja Napolissa tuohon vaalitulokseen perustuvat kaupunginhallinnot hallitsevat nyt ja ovat esimerkiksi uudenlaisista edistyksellisistä koalitiosta. Niiden taustalla on runsaat kymmenen vuotta kestänyt kansalaisyhteiskunnan aktiivisuus, joka on luonut uuden toimintakentän puolueiden ulkopuolelle. Demokraattisen puolueen on nykyisin pakko huomioida kansalaisyhteiskunta. Selvimmin tämä näkyi viime kesän kansanäänestyksessä, jossa kansalaisyhteiskunnan teemat saivat ensimmäistä kertaa valtavan enemmistön asioissa, joita demokraattinen puolue oli vierastanut. Kansanäänestyksen jälkeen oleellisia julkisia palveluja ei voi antaa yksityisille, vedestä ei saa ottaa voittoa, Italiaan ei saa rakentaa ydinvoimaloita, pääministeri ei voi olla tulematta oikeudenkäynteihin tekosyiden perusteella.

Erilaisissa edistyksellisissä keskustelufoorumeissa tiivistymässä oleva ydinajatus on, että Italian keskustavasemmisto ja vasemmisto tunnustavat Montin hallituksen ansiot ja myös havaitsevat sen puutteet, mutta katsovat tulevaisuuteen. Vaikka Montin hallitus ei voi saneerata Italian taloutta puuttumatta moniin Italian yhteiskunnan tulevaisuuteen syvästi vaikuttaviin asioihin, hänestä ei voi tulla edistyksellisen Italian politiikan ajajaa.

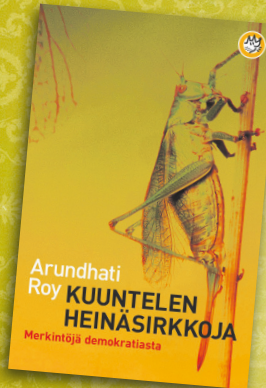
Italian puolueiden surkean tilan vuoksi niiltä näyttää puuttuvan kyky käsitellä nyky-yhteiskunnan kansalaisten ongelmia. Niillä ei ole kansalaisyhteiskunnan eikä edes organisoimattomien ihmisten luottamusta. Siitä kertoo muun muassa se, että mielipidetutkimuksissa äänestämättä jättävien määrä hipoo joskus 50 prosenttia. Puolueiden tyhjiyttä yritetään täyttää teknisillä, asiantuntijoiden hallituksilla. Nykyisessä hätätilassa Italia tarvitsee tällaisia asiantuntijoita, mutta nyt pitää miettiä, mitä tulee Montin jälkeen. Ja koska parlamenttivaalit ovat jo vuoden päästä, kysymys on kiireellinen. **YD**

Kirjoittaja on kokenut politiikan toimittaja.

Uusi MAAILMAN- POLIITTINEN AIKAKAUSLEHTI!

Tilaaalahjaksi Arundhati Royn
kirja Kuuntele heinäsirkkoja
– Merkintöjä demokratiasta!

Tilaa nyt!
Vuoden
tilaus 34 €
kestotilaus 30 €

myynti@mondediplo.fi
(viestikenttään merkintä:
n&n Arundhati)

into www.monediplo.fi

DIPLO ★ EUROOPAN RAJOILLA • FUKUSHIMAN OPETUKSET • PIETARI
LE MONDE
diplomatie
& **NOVAJAGAZETA**
2/2012
ISSN 2242-2560 48 sivua
UUSI LEHTI!
Vain 6,50 €
Hinta 6,50 €

LIIKEHDINTÄ RIADISTA TEHERANIIN

Syyrian umpikuja

Julmista vastatoimista huolimatta mielenosoitukset jatkuivat Syyriassa. Oppositio näkemyserot ja ulkomaiden välillinen saattavat laajentaa konfliktin koko aluetta uhkaavaksi uskonnolliseksi sodaksi.

ALAIN GRESH

Brittitoimittaja Patrick Seales kirjaa *The Struggle for Syria* vuodelta 1995 on klassikko. Se käsittelee toisen maailmansodan jälkeistä Syyrian valitusta tilasta, jota ovat lähtyneet yhä lailla kymmeniä sotaan Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton kuin arabihän Saudi-Arabian ja presidentti Gamal Abdel Nasserin johtaman Egyptin yhä uusia alueita ulottui lemmen vuotenaikoina. Siis, missä esipolitiikka joutok tulkita muista tasavallan taistelussa asetettuja ja poliittisuuksia vastaan Riadin rahoituksen turvin. Syyria oli vaa'ankielisessä 30-vuotia keskikun

Tulitikkuleikkijä
ruutitynnyrillä

Paestinalaisten ratkaisematon asema hiertää
Lähi-idän konfliktien taustalla. sivu 3

Kuka voitti vaalit?

NIKOLAI DONSKOV

Maaliskuun Venäjän presidentinvaalien jälkeen vallanpitäjät tunsivat itsensä taas vapaiksi toimimaan miten tahansa. Oppositioillaan kaan. Vaalien vaikutukset eivät ole kuitenkaan yllä Putinin huolella pystytetty valtakenne huoi

AMERICAN REALITY
Joakin Esittäm...

Vain 25 €
sis. postikulut

into jaksaa!!!

Antti Rautiainen
**PLANEETAN
SUURIN JA VIILEIN**

Tositarinoita Venäjältä

"Suomalainen anarkisti sai lähtöpassin Venäjältä – määriteltiin turvallisuusuhaksi." (Suomen Kuvalehti 2.4.2012)

Kirja kuvaa rakkauksella venäläistä asennetta ja itsetuntoa. Villissä idässä asiat hoidetaan omalla tavalla. Viranomaisiin ei voi luottaa, mutta monet ryhtymättä kamppailevat aktiivisesti paremman Venäjän puolesta.

Vain 15 €
sis. postikulut

Tomi Huttunen
PIETARI ON ROCK

Pietari on rock kertoo Leningradin rockin synnystä, ensimmäisen rock-klubin perustamisesta ja ensimmäisistä äänitteistä – niin epävirallisista kuin virallisista. Se on kirja venäläisistä rockrunoilijoista, joista tuli enemmän kuin runoilijoita.

Matti Ylönen
MAHTI KUKKAROSSA

Johdatus Maailmanpankkiin ja IMF:ään
Mahti kukkarossa on ensimmäinen suomeksi julkaistu kattava tietokirja IMF:stä ja Maailmanpankista, joiden raportit, ideat ja toiminta ovat muovanneet monin tavoin myös suomalaista talousajattelua. Tarve laajemmalle esitykselle on ilmeinen etenkin kun molemmat järjestöt ovat olleet viime vuosina murrosvaiheessa.

Vain 23 €
sis. postikulut

Vain 15 €
sis. postikulut

OCCUPY!

Syysyllä 2011 protestileirinä alkanut Occupy Wall Street levisi räjähdysnomaisesti maailmanlaajuisiksi liikkeeksi. Pamfletti yhdistää ensikäden huomioita ja syvällisempää analyysyä liikkeestä ja ennen kaikkea siitä, miten rikkain yksi prosenttia jatkaa rikastumistaan samalla kun muut jätetään jalkoihin.

Vain 25 €
sis. postikulut

Lasse Berg
**KALAHARIN
AAMUNKOITTO**

Miten ihmisestä tuli ihminen
Mistä olemme tulleet? Miten olemme kehittyneet lajina? Mitä tapahtui seitsemän miljoonaa vuotta sitten ihmisen ja apinan teiden erotessa? Kirja laiskasta, tarinoita kertovasta ja kauniista eläimestä – ihmisestä.

into Tilaa netistä www.intokustannus.fi tai kurvaa Kurvin Kirjaan, Hämeentie 48, Helsinki!

Kirjoittaja on Vasemmistoliton ryhmässä toimiva kansanedustaja.

Kansalaisaloite PERUSTULOSTA LÄHTÖKUOPISSA

Keskustelu perustulosta jatkuu Ytimen numerosta 1/2012

[OLEN ensimmäisen kansanedustajavuoteni aikana monesti eksynyt pahasti suomalaiseen sosiaaliturvan tukiviidakkoon. Kun pohdimme yksittäisen tuen tai toimen vaikutuksia kansalaisille, tarvitaan sosiaalitukien asiantuntijoita analysoimaan eri toimien lukuisia ristikkäisiä vaikutuksia.

Voi rehellisesti sanoa, että Suomen sosiaaliturvajärjestelmä on erittäin sekava ja rönsyilevä, ja jos sen ymmärtäminen on asiantuntijankin avulla välillä haastavaa, on se sitä taatusti myös tuen tarvitsijalle.

Monet eivät nauti lainkaan heille kuuluvia tukia, ja monet tuet ohjautuvat väärin, koska tukikinnat ovat yhtä moninaisia kuin tukien määrä.

Kannatan perustuloa, koska se selkeyttäisi tukijärjestelmää, vähentäisi byrokratiaa, kannustaisi työntekoon aivan toisella tavalla kuin nyt, säästäisi ihmisiä nöyryyttävältä luukulta luukulle juoksemiselta ja antaisi monelle epävarmuudessa elävälle varmuuden kyvystä maksaa seuraavakin vuokra.

Maaliskuun alussa voimaan tullut perustuslain muutos mahdollistaa suomalaisille kansalaisaloitteen tekemisen. Aloitteen saamiseksi eduskunnan käsiteltäväksi on kerättävä 50 000 nimeä. Nimet on kerättävä kuuden kuukauden kuluessa.

[LAKIMUUTOS parantaa suomalaista demokratiaa ja avaa uuden suoran vaikuttamisen mahdollisuuden.

Ensimmäisten joukossa kansalaisaloitetta lähti valmistelemaan puoluepoliittisesti sitoutumaton BIEN-verkosto, johon kuuluu perustulosta kiinnostuneita tutkijoita, aktivisteja ja

Henkinen hyvinvointi on arvoltaan enemmän kuin mitä rahalla pystyy määrittelemään.

kansalaisia. Se toivoo saavansa aloitteen kaikille maksettavasta perustulosta eduskunnan käsiteltäväksi.

Jotta kaikki tämä voisi toteutua, on muistettava, että perustulo on samalla perusturva. Siksi sen on oltava riittävän suuri asialliseen toimeentuloon, ja sen käyttöönotto edellyttää myös verotuksen uudistamista.

Verotuksen tulee perustulon oloissa mahdollistaa lyhyiden töiden vastaanottaminen. Nykyisin sosiaaliturva rakentaa valtavalle ihmismäärälle kannustinloukkuja, jotka estävät erilaisten töiden vastaanottamisen tai ajavat pimeään työnteekoon.

[PERUSTULON vastustajat uskovat osan väestöstä tämän myötä passivoituvan täysin. Itse uskon päinvastoin. Vaikka aina on olemassa niitä, jotka eivät halua osallistua, suurin osa meistä haluaa löytää mielekkään työn ja rakentaa itselleen toivomansa elämän.

Jos ihminen syystä tai toisesta kokee näköalattomuutta ja haluttomuutta osallistua yhteiskuntaan, on hänen aktivoimiseensa huomattavasti toimivampia keinoja kuin ajaminen köyhyyteen.

Sitä paitsi, mitä useampi meistä voi toteuttaa itseään eri tavoin, sitä rikkaampi yhteiskunta ympärillemme muodostuu. Tällainen henkinen hyvinvointi on arvoltaan enemmän kuin mitä rahalla pystyy määrittelemään.

Nyt kansalaisten uusi aloitemahdollisuus tarvitsee enää Oikeusministeriön kehittämän ja Viestintäviraston hyväksymän sähköisen rekisteröinnin mallin. On epäilty sen luomisen kestävän vuoden loppuun asti. Toisin sanoen meillä on hieno laki, jonka mukaan ei kuitenkaan ole mahdollista käytännössä toimia. Oikeusministeriön tulee nyt tosiaan suoriutua ripeästi tehtävästä, joka sen olisi pitänyt aloittaa alun perin hyvissä ajoin. Tiedossa on jo nyt tuhansia ihmisiä, jotka odottavat vain mahdollisuutta allekirjoittaa aloite perustulosta. **YD**

Alakastinen nainen kerää pikkurapuja Sundarbanin mangrovesoissa. Tuhannesta ravusta hänelle maksetaan 300 rupiaa... summalla ei juuri ylläisyyttä ostella Kalkuttan hienoista tavarataloista.

Intian talouskasvun menestystarina on köyhimpienkin intialaisten tiedossa. He haluavat päästä siitä osalliseksi. He eivät halua jäädä sivustakatsojiksi, kun toinen Intia kasvaa ja loistaa. Tämä on nyt Intian suurin haaste, kirjoittaa **Anita Kelles-Viitanen**.

Eri tahtiin muuttuva INTIA

Outlook-lehti kysyi joulukuussa 2011 maatyöläisen mielipidettä **Rahul Gandhin** vaalipuheesta: 'Rahul-dzii puhuu kahdesta Intiasta. Jos valitsemme hänen puolueensa uudetaan, seuraavan kerran hän puhuu-kin jo kolmesta Intiasta'. Gandhin puolue hävisi Uttar Pradeshin osavaltio-parlamentin vaalit.

Odotusten ja epäoikeudenmukaisuuden tunteen välinen ristiriita synnyttää aina yhteiskunnallisia konflikteja. Siksi Intian hallituskin puhuu nyt inklusiivisen kasvun puolesta, jossa kasvun hedelmät jakautuvat tasaisemmin ja laajemmalle.

Intian on kuljettava monen ongelmakentän läpi: lisättävä eri alueiden tasa-arvoisempaa kehitystä, pureuduttava köyhyyden rakenteellisiin syihin, lisättävä eri ryhmien välistä tasa-arvoa ja kamppailtava korruptiota.

Globaali perinne

Intialla on silti hihassaan monta valttikorttia, joilla on merkitystä globaalille kehitykselle. Yksi niistä on monikulttuurisuus, josta sillä on pitkä kokemus. Intian globalisaatiolla on ainakin kolme vaihetta.

Jo useita satoja vuosia ennen Kristusta intialainen kulttuuri levisi laajalle Aasiaan ja antoi vaikutteita muuallekin maailmaan. Se jätti jälkiä kieliin, tapoihin ja uskontoihin. Hindu-kuningaskuntia perustettiin Vietnamiin, Kamputseaan, Malesiaan, Indonesiaan, Thaimaahan, Baliin ja Filippiineille. Monet kulttuurin piirteet levisivät tuolloin intialaisten merenkävijöiden ja kauppioiden välityksellä vieläkin laajemmalle.

Intian uskonnot ovat vaikuttaneet myöhemminkin lännen ajattelijoihin. **Mahatma Gandhia** pidetään maailman vaikutusvaltaisimpana ihmisenä. Häneen perustavat monet ihmisoikeustaiselijat, kuten **Nelson Mandela**, **Aung San Suu Kyi** ja **Desmond Tutu** sekä Yhdysvaltojen kansalaistottelemattomuusliike.

Intian taide, erityisesti elokuvat ja kirjallisuus ovat myös levinneet kaikkialle maailmaan. Taitteen alalla Intialla tulee olemaan vielä paljon annettavaa. Osa kirjailijoistamme hakee jo nyt sieltä vaikutteita.

Yksi maa – monta valtiota

Nyky-Intia on kehittyvä ja johtava maailmantalous. Vuoteen 1991 asti Intia oli sosialistinen maa. Sen ensimmäinen johtaja **Jawaharlal Nehru** oli

Kasvu on ollut hurjaa, välillä jopa kymmenen prosenttia. Maantieteellisesti kasvu on ollut epätasaista.

Fabian sosialisti. Intia nojasi pitkään Neuvostoliittoon. Vuodesta 1991 lähtien se muutti suuntaansa niin talousmallin kuin liittolaistensa suhteen. Se tukeutuu nyt lähinnä Yhdysvaltoihin.

Intia alkoi vuodesta 1991 lähtien vähitellen vapauttaa ulkomaankauppaa ja avata Intiaa ulkomaisille sijoituksille ja yrityksille. Investointeja houkuteltiin perustamalla erityistalousalueita, luomalla helpompi toimintaympäristö sekä antamalla yrityksille verovapauksia ja -huojennuksia.

Alhaiset työvoimakustannukset, Intian valtavat markkinat ja sen työntekijöiden hyvä englannin kieli ovat houkuttaneet ulkomaisia toimijoita. Uusi IT-teknologia on mahdollistanut uuden globaalin verkottuneen tuotantomallin, joka perustuu tuotannon ja palvelujen eri osien ulkoistamiseen maapallon eri kolkkiin. Intian osaksi on tullut erilaisten etäpalvelujen tuottaminen.

Kasvu on ollut hurjaa, välillä jopa kymmenen prosenttia. Maantieteellisesti kasvu on ollut epätasaista. Intia on jaettu 28 osavaltioon ja seitsemään territorioon. Vuosina 1999–2008 suurin talouskasvu oli Maharashtrassa (9 %), Gujaraatissa ja Haryanassa (lähes 9 %) sekä Delhiissä (7,4 %). Huonointa kasvu oli Madhya Pradeshissa (3,5 %), Uttar Pradeshissa (4,4 %) ja Biharissa (5,1 %).

Orissassa 43 prosenttia ja Biharissa 40 prosenttia väestöstä on köyhiä. Haryanassa ja Punjabissa köyhyysluvut ovat päinvastoin hyvin alhaiset eli 5,7 ja 2,4 prosenttia. Biharin, Uttar Pradeshin, Orissan ja Madhya Pradeshin lisäksi köyhyys kasvaa myös Chattisgarhissa, Jharkhandissa ja Uttarakhandissa. Näissä osavaltioissa köyhien määrän uskotaan kasvavan vuoteen 2015 mennessä jopa 71 prosenttiin.

Kastilaitos outoine ilmiöineen

Intialla on samat haasteet kuin muilla BRICS-mailla eli kova talouskasvu yhdistyy itseparantamiseen köyhyyteen ja eriarvoisuuteen. Köyhyys myös kasautuu tietyille ryhmille: alimmille kasteille, alkuperäisheimoille ja naisille.

Kastilaitosta sinänsä ei ole Intiassa kielletty. Kiellettyä on alempien kastien syrjintä ja kastittomuus. Intiassa on noin 6000 kastia (jatia) ja niiden alakastia. Ne asettuvat neljän luokan eli varnan (bramiini viisaat ja hengenmiehet, kshatriya hallitsija-soturit, vaisja kauppiat ja sudra työläiset) hierarkkiseen yhteiskuntarakenteeseen. Sen ulkopuolella ovat dalitit eli kastittomat. Hierarkian ylimmillä portailla ovat henkiset johtajat eli bramiinit. Vasta heidän alapuo-

lellaan ovat hallitsijat. Kastin merkitys ei ole hävinnyt muidenkaan uskontojen myötä.

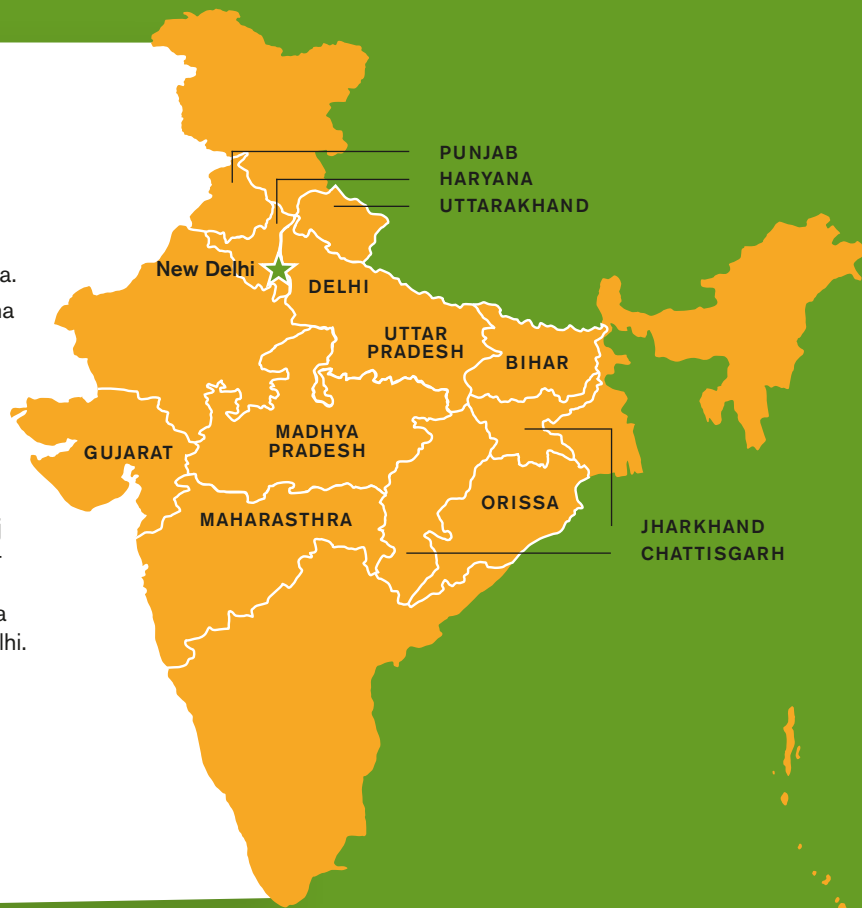
Alimpien kastien asemaa ja kastittomien syrjintää on yritetty parantaa kastikiintiöillä. Sosiaalisen kehityksen ja oikeudenmukaisuuden nimissä valtio on antanut alemmille kasteille ja kastittomille sekä alkuperäisheimoille etuisuuksia. Noin 55 prosentille väestöstä annetaan kiintiöpaikkoja korkeakouluissa, valtion viroissa ja luottamustoimissa. Kiintiöt eivät ole poistaneet alimpien kastien ja kastittomien köyhyyttä, vaan ovat lisänneet outoakin kastiliikkuvuutta: moni haluaa alempaan kastiin vain päästäkseen osalliseksi kastikiintiöistä.

Kiintiöt ovat herättäneet ylempien kastien keskuudessa närää. Myös yhteiskuntakriitikot ovat kyseenalaistaneet kastikiintiöiden tuottaman lisäarvon tietoyhteiskunnan kehitykselle. Heidän mukaansa yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta tulisi parantaa rakenteellisilla uudistuksilla ja tarjoamalla kaikille yhtäläiset mahdollisuudet taustasta tai varallisuudesta riippumatta, eikä ylläpitämällä vanhaa yhteiskuntajärjestystä. Tämä ei tule nopeasti tapahtumaan, sillä esillä on nyt kiintiöiden laajentaminen muslimille ja muille vähemmistöuskontoryhmille. ▶

Intian liittotasavalta

ASUKKAITA	1,21 miljardia; 461 etnistä vähemmistöryhmää. Väestöstä 80,5 % on hinduja, 13,4 muslimeja, 2,3 kristittyjä, 1,9 sikhejä ja 1,9 prosenttia muita.
KIELET	438 kieltä, joista yleisin Hindi 41 %; seuraavana Bengali 8.1 %. Viralliset kielet: hindi, englanti ja 22 kansallista kieltä. Kahta lukuun ottamatta kielet kuuluvat joko indoeurooppalaisiin, dravidakieliin, austroaasialaisiin tai tiibetiläis-burmalaisiin kieliin.
PINTA-ALA	2 287 5900 km ²
HALLINTO	Parlamentti on kaksikamarinen (lok sabha ja raj sabha); maassa on 28 osavaltiota, joista pinta-määrältään suurin on Rajasthan ja pienin Goa sekä seitsemän territoria joista suurin Delhi ja pienin Lakshadweep; pääkaupunki on New Delhi.
TALOUS	Vuoden 2011 BKT 1843 miljardia USD; per asukas 1527 USD. Tärkeimmät elinkeinot maatalous 18,1 %, palvelut 55,6 %, teollisuus 26,3 %.
RAHAYKSIKKÖ	Rupia (INR), jaettu 100 paiseen; 1 euro on noin 70 rupiaa.

Naisten ja tyttöjen asema heikkenee

Köyhien joukossa naiset ovat yliedustettuina, sillä puolet Intian naisista on köyhiä. Lukutaidottomuus on myös kasautunut heille. Naisista yli 73 prosenttia on lukutaidottomia, miehistä hiukan alle 47 prosenttia. Naiset ovat epätasa-arvoisia lähes joka mittarin valossa ja UNDP:n mukaan epätasa-arvoisuus vain kasvaa. Myös lapsikuolleisuus ja lasten aliravitsemus on suurta, erityisesti tyttöjen kohdalla.

Vuositain kaksi miljoonaa lasta kuolee aliravitsemukseen ja siitä seuraaviin tauteihin. Lähes puolet lapsista on alipainoisia. Luvut Intiassa ovat korkeampia kuin Saharan eteläisessä Afrikassa. Kolmannes lapsista syntyy alipainoisina, mikä tarkoittaa, että heidän äitinsäkin ovat aliravittuja.

Köyhät synnyttävät paljon lapsia niin kauan kun sosiaaliturvaa ei ole. Lapsien määrä takaa – korkean lapsikuolleisuuden maissa – vanhempien vanhuudenturvan. Sosiaaliturvan puute ylläpitää myös sukupuolten välistä epätasa-arvoa, sillä intialainen avioliittokäytäntö siirtää tyttäret aviomiestensä perheisiin. Vain pojat voivat turvata vanhuuden. Kaikkein köyhimmät tarvitsevat lapsia myös elantonsa ylläpitämiseen.

Intiassa on Unicefin mukaan 5–12 vuoden ikäisiä lapsityöläisiä eniten maailmassa. Arviot vaihtelevat 12,6 ja 45 miljoonan välillä. Lapsi-

työvoima on Intiassa kielletty, mutta lapsityövoimaa hyödyntävien ihmisten asenteet muuttavat hitaasti.

Kaikkein köyhimpien joukossa ovat Intian alkuperäisheimot eli adivasit. Heitä on eniten Madhya Pradeshissa (23,2 %), Orissassa (14,5 %), Biharissa (11,2 %), Maharashtrassa (11,2 %), Gujaratissa (9,4 %) ja Rajasthanissa (8,1 %). He pärjäävät huonommin kuin kastittomat dalitit. Kun vuosina 1983–84 noin 40 prosenttia Intian väestöstä oli köyhiä, eli 94 prosenttia alkuperäisheimoista köyhyysrajan alapuolella.

Vaikka heimot ovat köyhiä, ne asuvat usein rikkailla alueilla. Suuri osa Intian hiili- ja mineraalivarannoista, metsistä ja vesivoiman lähteistä sijaitsee alkuperäiskansojen mailla. Ei siis ihme, että alkuperäisheimoja häätelivät mailtaan ensin siirtomaaisäntä Iso-Britannia, sitten Intian valtio ja nykyisin kansalliset ja monikansalliset yhtiöt. Pienviljelijöiden ja osin alkuperäiskansojen maille ovat osittain tunkeutuneet myös erityistalousalueet.

Kaupungistuminen ja politiikka tuovat muutosta

Kastilaitoksen eriarvoistavia rajoja haastaa Intian kasvava kaupungistuminen. Aikaisempi sidos kastiammatteihin on osin jo kadonnut. Kastien välinen kanssakäyminen on höllentynyt kaupungeissa ja alemmat kastit voivat käydä

syömään saman pöydän ääreen. Kylissä tilanne on toinen. Siellä eivät edelleenkään ylemmät kastit suostu istumaan kastittomien kanssa. Kastin sisällä järjestettyjen avioliittojen perinne muuttuu kaikkialla hitaimmin.

Toinen muutos koskee politiikkaa. Kaikki kastit sekä kastittomat dalitit ovat mukana politiikassa. Dalitit ovat kivunneet jopa johtopaikoille: esimerkiksi **Mayawati** oli Uttar Pradeshin pääministerinä.

Politiikassa alemmat kastit liittyvät toisiinsa ja koko määrää. Poliittinen kilpailu tapahtuu usein kastiliittoutumien välillä. Poliitiikka perustaa aina suurten joukkojen tukeen. Niinpä paikallistason ylittäviä suuria kastifederaatioita voidaan myös muodostaa ajamaan asioita.

Monilla puolueilla on kastikykentä. Esimerkiksi Bahujan Samaj, Samajwadi ja Janata Dal ovat julistaneet edustavansa alemmia kasteja. Poliitiikassa toimii tietenkin myös oikeisto-keskusta-vasemmisto -akseli. Lisäksi kastit järjestävät vertikaalisti hallitsevan poliittisen henkilön ympärille, muodostaen monikastiryhmiä. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kasti olisi ylemmillä tasoilla menettänyt merkitystään. Vallassa oleville ylemmille kasteille kasti ei ole merkinnyt vain kuulumista omaan ylempään kastiin, vaan myös kastihierarkian huipulla olemista. Huipulta kontrolloidaan vertikaalien verkostojen avulla muita kasteja ja jaetaan tukijoille etuisuuksia.

Intian työvoimasta vain seitsemän prosenttia

kuuluu virallisen eli järjestäytyneen työvoiman piiriin. Muut toimivat epävirallisella sektorilla. Intian köyhät ovat työtätekeviä köyhiä. He ottavat elantonsa mistä saavat, usein monista eri lähteistä. Osa työstä on sesonkityötä ja saatavilla maatalouden rytmien mukaan. Työttömyyttä yleisempää Intiassa on alityöllisyys kuin suoranaisten työttömyys. Se johtuu myös sosiaaliturvan puutteesta. Turva on työn ja suvun varassa. Inklusiivinen Intia ei toimi ilman sosiaaliturvajärjestelmää. Intia onkin ottanut haparovia askeleita siihen suuntaa.

Uusia työpaikkoja kaivataan kipeästi. Intia on nuori yhteiskunta toisin kuin Kiina, jonka väestö - yksiläpöisyydenkin takia - vanhenee nopeasti. Jos, kuten odotetaan, puolet intialaisista muuttaa kaupunkeihin, uusia työpaikkoja tarvitaan lisää.

Talousskasvun ja globalisaation aikana uusia työpaikkoja on syntynyt IT-vetoisille aloille. Niihän syntyi ensin puhelinneuvontapalvelujen ympärille. Sieltä ne laajenivat ohjelmistopalveluihin, yritysten liiketoimintaprosessien palvelutoimintaan ja myöhemmin vaativampiin erityisosa-

mista edellyttävään tutkimus- ja kehitystyöhön. Muun muassa suomalaisten röntgenkuvia luetaan nykyään Intiassa. Juuri terveydenhoitoalalta sekä ympäristöalalta toivotaan uusia työpaikkoja.

Kasvukipuja

Kaupungistuminen tulee kasvattamaan vanhoja ongelmia ja luomaan uusia. Kaupungeissa asuu jo 37 prosenttia asukkaista. Ympäristöongelmat ilmansaasteineen vaivaavat Intian kaupunkeja. Energiasta eli sähköstä on pulaa jo nyt. Joet ovat saastuneet ja puhtaasta vedestä tulee olemaan pula. Jo nyt Intian osavaltiot kiistelevät vesilähteistä.

Inklusiivinen talous ei ole mahdollista ilman yhteiskunnallista kehitystä ja demokratian syventämistä. Yhteisten asioiden ääreen on oltava pääsy myös muilla kuin talous- ja poliittisella eliitillä. Tällaisia vaatimuksia on jo alkanut kuulua. Center for Policy Researchin johtaja **Pratab Bhanu Mehta** on peräänkuuluttanut (*Outlook joulukuu 2011*) osallistavaa demokratiaa. Nykyisessä demokratiamallissa on hänen mukaansa kolme ongelmaa: 1) valta on hierarkista ja pienien ryhmien käsissä; 2) se kontrolloi informaatiota ja pimittää tietoa valtansa pönkittämiseksi; ja 3) valtaeliitti konsultoi vain toisiaan.

Kehitys- ja infrastruktuurihankkeissa on tärkeää konsultoida entistä paremmin kansalaisia. Minkään hankkeen ”maksajiksi” ei tule saattaa ennestään heikossa asemassa olevia alkuperäisheimoja ja köyhiä ihmisiä. Intian alkuperäisheimojen kamppailu oikeuksiensa puolesta alkoi jo 1700-luvun lopussa. Tuolloin Mundat, Santalit, Kolit ja Bhilit ryhtyivät vastustamaan maakeinottelua sekä pakkotyötä ja koronkiskontaa.

Kapinat ovat jatkuneet läpi vuosisatojen lähes kaikkialla Intiassa. Liike on vaatinut ihmishenkä, mutta tuottanut myös tuloksia. Norja vetäytyi hankkeesta, joka rikkoi heimojen oikeuksia. Sikkimissä hallitus lopulta peruutti kymmenen padon rakentamisen. Intialainen Reliance Industries on hävinnyt oikeusjutun ja oikeutensa maanhankintaan. Adivasiens dubailaista bauksiitti-projektia vastaan tekemän ryhmäkanteen seurauksena hallitus peruutti vuonna 2004 maanhankintapäätöksensä.

Kansaa hiertää myös korruptio. Korruptiota pidetään syyllisenä siihen, että talousskasvun hedelmät kasaantuvat harvoille ja itse valituille. **Anna Hazaren** johdolla on viime vuodesta lähtien marssittu korruptiota vastaan ja vaadittu uutta lainsäädäntöä.

Korruptioon kuuluu veronkierto. Veroja jätetään maksamatta ja harmaa talous rehoittaa. Myös veroparatiisien käyttö on yleistynyt. Veroparatiiseihin arvioidaan valuneen 500 miljardia dollaria. Mauritius on suosittu välietappi. Puolet sen asukkaista on intialaisperäisiä.

Hallitus kaavaillee nyt verotuksen tiukentamista ja sijoittajat uhkaavat pääministeriä kasvun hidastumisella. Pääministeri kaavaillee sopimusta myös Mauritiuksen kanssa. Intia on

vastustanut finanssitransaktioveroa, mutta on viime aikoina hieman pehmentänyt kantaansa ja sanonut että kannattaa sitä jos muutkin menevät sen taakse.

Kasvava rooli globaalissa maailmassa

Intia on alueellinen suurvalta Etelä-Aasiassa. Suhteet naapurivaltioihin ovat tärkeitä. Suhteet Sri Lankaan ovat parantuneet tamilitiikerien kukistamisen jälkeen.

Suhde Pakistaniin on edelleen ongelmallinen ja Kashmirin alue kiistanalainen. Pakistania on syytetty myös erilaisista Intiaan kohdistetuista terrori-iskuista. Maat ovat sotineet neljästi itsenäistymisen jälkeen. Verisin yhteenotto oli maiden itsenäistyessä Punjabin aluetta jaettaessa

Kiinan kanssa Intia soti vuonna 1962. Intia ja Kiina kiistelevät edelleen osasta yhteistä raja-aluetta. **Dalai Lama** ja Intiassa pakolaisina asuvat tiibetiläiset muodostavat toisen Intian ja Kiinan välisen kiistanaiheen.

Intian asema on myös vahvistumassa maailmalla. Intia on YK:n turvallisuusneuvoston jäsen vuosina 2011–2012 ja hamuaa pysyvää paikkaa. Se vaikuttaa myös G-20 ryhmässä ja Maailmankauppajärjestössä. Maailmankauppajärjestön kokouksista Intian edustaja on joskus lähtenyt ovet paukkuun. Intia on ydinasevalta ja sillä on maailman suurimpiin kuuluva armeija. Se on yksi aktiivisimpia osallistujia myös YK:n rauhanturvaoperaatioissa.

Maailma kaipaa nyt ideologista johtajaa. Oliko Intiasta siihen? Vai haluaako Intia vain ajaa maailmalla omia etujaan? Intia toimii rahoittajana ja liiketoimijana muun muassa Afrikassa. Intian suurin kännykkäoperaattori Airtel teki kymmenen miljardin kaupat 16 Afrikan valtiossa. Intian Afrikan investoinnit ovat vielä vain puolet Kiinan investoinneista. Intia kokee maiden kanssa myös ”maakuumetta” kahmien itselleen kehitysmaista maita ja läänittäen niiden luonnonresursseja. Intia väittää kuitenkin olevansa – toisin kuin Kiina – Afrikan kansalaisten asialla.

Globaalimaailma tarvitsee visionääristä johtajaa. Ottaisiko Intia johtajan manttelin harteilleen? Täyttäisikö se itsenäisyyspuheensa lupauksen, jossa Nehru muistutti keskiyöllä 14. elokuuta 1947, ettei vapauden haave ole yksin Intian, vaan koko maailman, sillä ’rauha on jakamaton ja kuuluu kaikille. Näin on myös vauraus. Myös onnettomuudet ovat yhteisiä ja lopulta tulevat kaikkien kannettaviksi’. Globaalimaailmakaan ei selviä kahdella toisistaan eroon kasvavalla maailmalla. **YD**

Kirjoittaja toimii Suomen Aasia-Eurooppa Kansalaisfoorumin puheenjohtajana. Hän on asunut ja työskennellyt ILO:n palveluksessa Intiassa 1984–1995 ja toiminut alueella myöhemmin IFAD:ssa ja Aasian Kehityspankissa.

Kuvat: Mäns Broo

Jos, kuten odotetaan, puolet intialaisista muuttaa kaupunkeihin, uusia työpaikkoja tarvitaan lisää.

Jean Drèze ja Amartya Sen:

Kasvu ja KEHITYS

Pärjääkö Intia loistavasti vai onko se epäonnistunut surkeasti? Erinomaisesti toimeentulevan tai tavallisen ihmisen näkökulmasta vastaukset voivat olla päinvastaiset.

Tavallisten ihmisten elämäntasossa tapahtunut kehitys on ollut äärimmäisen hidasta. Maailmanpankin tilastojen mukaan vain viidessä Afrikan ulkopuolisessa maassa on yhtä alhainen nuorten naisten lukutaidon taso. Vain neljässä maassa pikkulasten kuolleisuus on korkeampi, vain kolmessa huonompi sanitaation taso, eikä missään maassa ole suhteellisesti niin paljon aliravittuja lapsia kuin Intiassa.

Kumpi tulkinta siis on oikea? Itse asiassa kumpikin on pätevä ja ne ovat yhteensopivat. Talouskasvuhan ei ole yhtä kuin kehitys, jos ajatellaan elintason yleistä kohenemistä, ihmisten hyvinvoinnin edistämistä ja vapautta. Kasvu voi auttaa kehitystä parempaan suuntaan, mutta tämä edellyttää aktiivisia toimenpiteitä julkisella

sektorilla sen varmistamiseksi, että kasvun hedelmät jaetaan laajalti ja julkista taloutta hyödynnetään sosiaalipalveluina, etenkin terveydenhuollossa ja koulutuksessa.

Viittasimme kasvun kautta aikaansaatavaan kehitykseen ("growth-mediated" development) kirjassamme *Hunger and Public Action* (1989). Tämä voi olla hyväkin tie, mutta on oltava tietoinen, mitä pelkän talouskasvun avulla voi saavuttaa ja mitä ei. Kestävä talouskasvu voi nostaa tulotasoa ja parantaa elämänlaatua. Talouskasvun vaikutus elintason riippuu kuitenkin huomattavasti prosessin luonteesta – esimerkiksi työllistämisen intensiteetistä – ja julkisten laitosten politiikoista – etenkin peruskoulutuksen ja terveydenhuollon suhteen. Miten hyvin näitä kohdennetaan vastaamaan tavallisten ihmisten tarpeita?

Intia tarvitsee nopeaa talouskasvua, koska keskimääräinen tulotaso on niin alhainen, että elinolosuhteet ovat riittämättömät. Pelkkä talouskas-

vu ei silti yksinään muuta epäoikeutettujen tilannetta. Olemme aiemmin varoittaneet esimerkiksi hallitsemattoman talouskasvun tavoittelun odottamattomista vaikutuksista ihmisten elämään.

1980-luvun lopun Brasilia oli hyvä esimerkki: valtava kasvu ja massiivinen riisto jatkuivat käsi kädessä. Etelä-Koreassa taas sovellettiin tasearvoisempia kasvumalleja. Myöhemmin Brasilia on muuttanut kurssia ja omaksunut aiempaa aktiivisempia sosiaaliohjelmia kuten ilmaisen terveydenhuollon kaikille ja tehnyt sosiaaliturvaan parannuksia sekä vaurauden uusjaon ohjelmia, kuten *Bolsa Familia*. Näiden seurauksena Brasiliassa menee nyt hyvin: esimerkiksi lasten kuolleisuus on laskenut ja lukutaidon omaavia nuoria on 99 prosenttia, kun taas Intiassa vain 74 prosenttia. Brasiliassa vain 2,2 prosenttia alle viisi vuotiaista lapsista on alipainoisia, Intiassa 44 prosenttia. Intia voi oppia paljon kasvuvarysista kehityksestä muissa maissa, mutta sen tulee välttää tarkoittamatonta

ylenpalttisuutta ja tuhlausta pyrittäessä parantamaan köyhien elintasoja.

Intian romahdus Etelä-Aasiassa

Osoitus siitä, ettei kaikki ole paikallaan Intian kehitysstrategiassa, on Intian jääminen kehitysmittareilla – ehkä Pakistaniaa lukuun ottamatta – muista Etelä-Aasian maista jälkeen, vaikka talouden kehitys on ripeää.

Jos verrataan Intiaa Bangladeshiin, Intia on per capita tulojen mukaan ohittanut Bangladeshin huomasti viimeisten 20 vuoden aikana. Vuonna 1990 Intian tulot olivat 60 prosenttia korkeammat, vuonna 2010 jo 98 prosenttia. Samana aikana kuitenkin Bangladesh on ohittanut Intian lähes kaikilla kehitysmittareilla: eliniän odotus, lapsikuolleisuuden lasku, hedelmällisyysluvut ja jopa joillakin koulutustason mittareilla.

Nepal näyttää myös saavuttavan Intiaa. 1990

Intia on noussut per capita tulon suhteen, mutta pudonnut lähes kaikkien sosiaalisten indikaattorien kohdalla.

Nepal oli vielä kaukana Intian tasosta, mutta nykyään ne ovat indikaattoreiden valossa samalla tasolla. Henkilöä kohden laskettu tulo on kuitenkin Intiassa noin kolme kertaa korkeampi. Seuraavan sivun taulukosta käy ilmi, miten Intia on noussut per capita tulon suhteen, mutta pudonnut lähes kaikkien sosiaalisten indikaattorien kohdalla.

Kokonaisvaltainen lähestymistapa

Kasvun tuomia mahdollisuuksia kehityksen parantamiseksi ei ole kokonaan hylätty Intiassa. Virallisen tavoitteen inklusiivisesta kasvusta voidaan katsoa olevan lähellä kehittämäämme käsitettä growth-mediated development. Inklusiivisen kasvun retoriikkaa on kuitenkin käytetty elitistisen politiikan rinnalla, mikä usein johtaa kahden nopeuden yhteiskuntaan: ylempiä, maailmanluokan palveluita rakennetaan etu- ▶

Intian asema kuuden Etelä-Aasian valtion joukossa

INDIKAATTORI	1990	NOIN 2009
Per capita tulot	4	3
Eliniän odotus	3	6
Pikkulasten kuolleisuus	2	5
Alle 5-vuotiaiden kuolleisuus	2	5
Synnytyskuolleisuus	3	6
Parempi sanitaatio	4 tai 5	5 tai 6
Naisten lukutaitoisuus	2 tai 3	4

Kahden alimman muuttujan kohdalla ei ole ollut käytettävissä vertailulukuja kaikista maista.

oikeutetuille ryhmille ja köyhemmät saavat toisen luokan kohtelua tai heidät jätetään oman onnensa nojaan. Joskus köyhät joutuvat aktiivisen repression kohteeksi, kuten tapahtuu väestöryhmien pakkosiirroissa ilman korvausta. Monesti sosiaalipoliittiset ohjelmat rajataan toimeentulo-rajan alapuolella oleviin. Tämä tilanne saattaa muuttua per capita tulotason noustessa piankin ja voidaan sanoa, että jotkut näistä ohjelmista lopettavat itse itsensä.

Käteisen rahan tarjoaminen köyhien auttamiseksi on yleistymässä Intiassa esimerkiksi sen sijaan, että kouluissa tarjottaisiin ilmainen ateria. Vaaralliseksi käteismaksut tulevat, jos kuvitellaan, että saajat voisivat niillä ostaa terveystai koulutuspalveluita yksityiseltä sektorilta. Tämä sotii Amerikasta, Euroopasta, Japanista ja Itä-Aasiasta saatuja kokemuksia vastaan. Latinalaisessa Amerikassa käteismaksut täydentävät eivätkä korvaa julkisia palveluita. Intiassa näitä julkisia palveluita ei juuri ole.

Köyhyysrajan alapuolella eläville tarkoitettu kohdentaminen on monilta osin epäonnistunut Intiassa. 2004–2005 tehdyt tutkimukset osoittivat, että puolella maaseudun köyhistä ei ollut toimeentulokorttia. Toimeentulotuki on sitä paitsi niin pieni Intiassa, ettei siitä juuri olisi köyhille iloa kuitenkaan. Ja lisäksi tuki voisi pikemminkin estää palveluiden kehittämistä köyhimmille kuin auttaa tuen saajia.

Kokonaisvaltaisuuden voima sosiaalipoliitikassa on ilmeistä paitsi kansainvälisten ja historiallisten kokemusten, myös Intian tämän päi-

Köyhyysrajan alapuolella eläville tarkoitettu kohdentaminen on monilta osin epäonnistunut Intiassa.

vän kokemusten pohjalta. Ainakin kolmessa osavaltiossa kaikille avointen peruspalveluiden tuottamisesta on tullut normi. Keralassa on kokemusta kokonaisvaltaisesta sosiaalipoliitikasta etenkin peruskoulutuksen puolella.

Vähemmän tunnetaan Tamil Nadun vähittäin kehitettyä universaalista sosiaalipoliitikkaa. Tamil Nadu on ollut ensimmäinen osavaltio, jossa alasteen koululaisille on tarjottu ilmainen koulutateria. Ensin tätä järjestelmää pidettiin jopa populistisena ja liian keskusjohtoisena, mutta vähitellen samanlaista käytäntöä on kehitetty eri puolille osavaltiota. Tamil Nadussa on myös toimiva ja laaja terveyskeskusverkosto. Kansallinen maaseudun työllistämisen takausohjelma toimii niin ikään hyvin Tamil Nadussa: työllistymisaste on verrattain korkea ja palkat maksetaan jotakuinkin ajallaan. Osavaltiossa on myös jakeluverkosto, joka toimittaa erilaisia peruselintarvikkeita ja muun muassa öljyä.

Himachal Pradesh on kolmas osavaltio, jossa on kehitetty etenkin koulutusjärjestelmää. Osavaltio on palveluiden ohella kehittänyt myös infrastruktuuria palvelemaan kaikkia kansalaisiaan. Osavaltion alueella kotitalouksista jopa 98 prosenttia oli sähköistetty jo 2005–2006.

Kirjoittajat ovat kehitystaloustieteen asiantuntijoita. Jean Drèze on Delhi School of Economicsin kunniaprofessori ja Amartya Sen Nobel-palkinnon saanut Harvardin yliopiston professori.

Artikkeli on alun perin ilmestynyt englanninkielisenä *Outlook*-lehden numerossa 14. 11. 2011. Tekstiä on käännettäessä lyhennetty.

Vallaton GANDHI

Thomas Wallgren arvioi, että
Gandhi on politiikan **Wittgenstein**.
Häntä on helppoa inhota ja ihailta
ja mahdotonta ymmärtää.

Yleisin tapa välttää Gandhin haaste on etsiä hänestä ratkaisevia heikkouksia. Siihen ei mene montaakaan hetkeä.

Gandhi tuomitsee ruumiin nautinnon, erityisesti seksuaalisen nautinnon, intohimolla joka tuntuu meistä, Freudin ja 1900-luvun seksuaalisen vapautuksen vaikutuspiirissä eläneistä ihmisistä, lähes huolestuttavalta.

Gandhin autoritaarinen suhde vaimoonsa ja lapsiinsa on katastrofi. Hänen naiskuvansa on vanhoillinen ja vastenmielinen. Hänen oma-elämäkertansa on omahyväinen. Etelä-Afrikan ollessaan Gandhi taisteli vain intialaisperäisten ihmisten oikeuksien puolesta ja unohti mustat. Hänen väitetään hyväksyneen kastijärjestelmän ja hänen uskonsa absoluuttiseen totuuteen on filosofisesti naiivi.

Toiseksi yleisin tapa välttää Gandhin haaste on kritiikitön ihailu. Ihailija puolustaa Gandhia kiihkeästi kritiikkiä vastaan ja näkee hänessä vain ne puolet, jotka **Einstein** oli nähnyt sanoessaan: ”Tulevaisuuden ihmisten tulee olemaan mahdotonta ymmärtää, että tällainen ihminen on kerran elänyt planeetallamme.”

Hyvän elämän etsijä

Ihailu ja torjunta kuuluvat Gandhiin. Silti hänen ajatuksiaan voi myös yrittää kriittisesti ymmärtää ja luovasti hyödyntää.

Gandhi rakasti elämää, myös omaa elämäänsä. Hän halusi kiihkeästi käyttää hyvin sen ajan, mikä hänelle oli annettu. Tavanmukainen ei riittänyt hänelle, ei myöskään tavanmukainen me-

nestys tai tähteys. Hänestä tuli, oudon hitaasti ja myöhään, etsivä ihminen.

Tärkeintä Gandhissa on, niin ajattelen, hänen intohimonsa ja jääripäisyytensä, se järkyttävä ja pelottava voima, jolla hän etsi hyvää elämää.

Gandhi ajatteli, että voidakseen elää hyvin, hänen piti löytää oma itsensä. Tässä hän on moderni ihminen. Vain moderni ihminen sanoo, että itsensä toteuttaminen on oikea vastaus kysymykseen: Mikä on elämämme tarkoitus?

Gandhi ajatteli myös, että voidakseen elää hyvin, hänen piti löytää tie sielunsa pelastukseen. Tässä suhteessa hän on modernin ihmisen vastakohta.

Gandhi ajatteli, että voidakseen elää hyvin, hänen täytyy antautua kokonaan toisen palvelemiseen. Hänen tiensä itseksi tulemiseen – sellaiseen itseksi tulemiseen, jota hän voisi itse aidosti pitää itseksi tulemisena – edellytti hänen itsensä unohtamista. Tässä suhteessa Gandhi ei ollut moderni eikä ei-moderni ihminen, vaan hän oli vapaa modernin maailman käsitteistön vallasta.

Toisen palvelu, itsen unohtaminen

Gandhin radikaalein oivallus on mielestäni tämä: vain palvelemalla toista ja unohtamalla itseni voin löytää tien itseni määrittämiseen ja itseni toteuttamiseen. Etiikka ilman politiikkaa on mahdotonta.

Gandhin oheinen talismaani on tietenkin harhaanjohtava ja vaarallinen, tai siltä se ainakin ensisilmäyksellä vaikuttaa. Näyttäähän se asettuvan demokraattisen valistuksen perusta-

Tärkeintä Gandhissa on hänen intohimonsa ja jääripäisyytensä, se järkyttävä ja pelottava voima, jolla hän etsi hyvää elämää.

I will give you
a talisman. Whenever you are
in doubt, or when the self becomes
too much with you, apply the following test.
Recall the face of the poorest and the weakest
man [woman] whom you may have seen, and ask
yourself, if the step you contemplate is going to be of
any use to him [her]. Will he [she] gain anything by it?
Will it restore him [her] to a control over his [her] own
life and destiny? In other words, will it lead to swaraj
[freedom] for the hungry and spiritually
starving millions? Then you will find your doubts
and your self melt away.

One of the last notes left behind
by Gandhi in 1948, expressing
his deepest social thought.

vinta periaatetta vastaan sanomalla, ettei avautuminen julkiselle kritiikille ole tärkeää, vaan, että me löydämme totuuden itsestämme emmekä tarvitse siihen muita.

Gandhia on usein pidetty demokratian ja modernin valistuksen vastustajana ja hänen kritiikkinsä parlamentaarista demokratiasta kohtaan on tosiaankin murskaava, kuten *Vapaudesta – Hind swaraj* -pamfletin (Into 2008) lukijat tietävät.

Silti on syytä kysyä, onko Gandhi todella demokratian ja valistuksen vihollinen vai onko pikemminkin niin, että hänen ajattelunsa ja elämäntätönsä paljastaa aikamme demokratiakäsitteen ja valistusajattelun perustavia puutteita?

Minulla ei ole valmista vastausta tähän kysymykseen. Mutta haluan antaa joitakin viitteitä siitä miten tätä ongelmaa – Gandhin haastetta modernille ja myös postmoderniksi itsensä ymmärtävälle politiikan teorialle ja radikaaleille käytännöille – voisi alkaa lähestyä.

Gandhin radikaalein oivallus on sukua hänen kenties erikoisimmalle näkemykselleen. Gandhi ajatteli, että tie itse on tie totuuteen ja että totuus on absoluuttia vaikka ymmärryksemme siitä on aina vajaata. Koska tie itse käy muiden palvelemisen kautta, tie absoluuttiseen totuuteen käy Gandhin mukaan yhteiskunnallisen taistelun kautta. Muuta tietä ei ole. Etiikka, po-

Koska tie itse käy muiden palvelemisen kautta, tie absoluuttiseen totuuteen käy Gandhin mukaan yhteiskunnallisen taistelun kautta.

litiikka ja myös tie on Gandhille yhtä, ainakin jos tieteellä tarkoitetaan tietoteoreettisesti kunnianhimoisinta tiedon etsimisen menetelmää.

Tiede ja totuus

Gandhin omaelämäkerran nimi on *Autobiography or: The Story of My Experiments with Truth*. Alaotsikko on häkellyttävä ja mielestäni nerokas. Mitä ihmettä Gandhi tarkoitti?

Gandhi käyttää usein käsitettä ”tieteellinen totuus”. Mutta hän kirjoitti yllättävän vähän tieteestä sellaisena kuin me sen tunnemme. Hän oli toki kiinnostunut tutkimuksesta ja totuudesta, muttei koskaan pitänyt kovin varteenotettavaa tai kiinnostavana ajatusta, että moderni tie on tie totuuteen.

Uskaltaisn väittää, että me aliarvioimme Gandhin filosofisen ajattelun voimaa ja tarkkuutta, jos katsomme, että Gandhin yliolkainen suhtautuminen tieteeseen johtui tietämättömydestä tai ajattelemattomuudesta. Avain Gandhin tiedekritiikkiin on, arvatakseni, hänen ajatuksensa vastuustamme sellaisista toimintamme seurauksista, joita emme ole tarkoittaneet. Nykyfilosofian termeillä voisimme sanoa, että Gandhia kiinnosti vastuumme diskursiivisista valtaefekteistä ja tekomme ei-intentionaalista seurauksista.

Gandhi on ”one-linereiden”, mietelauseiden, mestari. Minulle tärkein on tämä: Moderni ihminen yrittää tehdä tieteestä, tekniikasta ja taloudesta niin hyvää, ettei ihmisen tarvitse pyrkiä hyvään. Gandhin tiedekritiikki on näin ainakin joiltain osin sukua modernin lännen tunnettujen ajattelijoiden kuten **Emersonin, Whitmanin, Nietzschen, Dostojevskin ja Wittgensteinin** kritiikille.

Moderni tie kietoo tiedollisen pyrkimyksenä ihmiskuvaan ja maailmankuvaan, joka uhkaa tyhjentää maailman merkityksistä. ”Hyvää” tie ei tunnusta, eikä se siksi sitä voi tuntea.

Taistellessaan itselleen vierasta ja tuntematonta vastaan tie liittoutuu tekniikan ja kaikki laadulliset erot eliminoivan, vaihtoarvon toteutumiseen nostavan modernin markkinatalouden kanssa.

Tiede on kyyninen ja kapitalismi on tieteen iljettävä sisar. Mutta kapitalismikin on Gandhin katsannossa oire jostakin syvemmästä taudista. Jos haluamme murtautua tieteellisen maailmankuvan ja kapitalismin kaheleista meidän on nähtävä modernin sivilisaation läpi.

Moderni sivilisaatio

Gandhin mukaan moderni sivilisaatio ei ole parantumaton tauti. Onko tämä Gandhin suurin lupaus, vai onko se hänen suurin virheensä? Väittäisikö Gandhi tosissaan, ettei modernisaatio olekaan vapauttanut meitä puutteesta ja nälästä? Ja, jos näin tekisi, olisiko hän silloin väärässä? Tätä asiaa voi pohtia senkin valossa, mitä **Jean Dréze** ja **Amartya Sen**, nämä Intian anti-gandhilaiset sosiaalidemokraattiset ystävänä muualla tässä lehdessä kirjoittavat.

Reilu ja ekologisesti kestävä kulutusparatiisi, jossa kaikki ihmiset modernin lääketieteen avulla elävät 150-vuotiaiksi, on mahdollinen. Muut vaihtoehdot ovat taantumuksellisia, kryptofasistisia fantasioita. Olkoon tehtävämme siksi kapitalismin kulttuuristen unelmien toteuttaminen, parhaassa tapauksessa ekosolidaarisesti, ilman kapitalismin vahingollisia sivuvaikutuksia.

Käsi sydämelle kaikki Gandhiin hurahaneet ekofilosofit ja hipit: Miksi emme loisi tasa-arvolta, kohtuudella, perustulolla ja degrowthilla höystettyä punavihreää jälkieteollista postmodernismia, jossa pääsisäismunanväriset keraamiset autot kuljettavat meitä päästöttömään anarkiaan, missä Gandhi katselee meitä kaukaa ja lempeästi kullalta jalustaltaan.

Gandhin modernisaatiokritiikki voidaan silloin unohtaa ja voimme edelleen arvostaa tätä outoa fakiiria eläinten, rauhan ja elämän ystävänä.

Valta ja vaikutus

Väitän, että kuvaamani tapa suhtautua Gandhiin aliarvioi hänen tarjoamaansa haastetta. Meillä hänet tunnetaan kenties parhaiten väkivallattomuuden apostolina. Gandhin valtateorian ytimessä ei kuitenkaan ole väkivallattomuuden ihanne vaan satyagrahan käsite. ”Satya” tarkoittaa totuutta, ”graha” lujuuutta.

Gandhi ajatteli, että vain pitämällä lujasti kiinni totuudesta voimme löytää itsemme ja palvella toista. Satyagrahan olemukseen kuuluu niiden vaikutusten minimointi, joita emme voi hallita. Näin nähtynä Gandhin totuuden politiikan ydin ei ole väkivallattomuus vaan valtamme, ainakin vaikutusvaltamme, minimointi.

Jos Gandhin valtateoria pätee, ihmisen tehtävä on valita elämänmuoto, jossa hänen vaikutavuutensa on vähäinen. Muu merkitsee vastuun välttämistä, itsemme menettämistä ja epätotuudessa elämistä.

Gandhin valtateoriaa on vaikea sovittaa yhteen poliittisen mielikuvituksemme ja julkisen keskustelun normaalien oletusten kanssa. Silti tässä teoriassa on järjeä. Jos Gandhi on oikeassa tai edes osittain oikeassa, seuraukset ovat mullistavia. Teknologiapoliitiikka siirtyy politiikan keskiöön ja teknologiapoliitiikan peruslinjaksi tulee homo sapiensin voiman ja teknisten laitteiden ja niiden valmistuksen monimutkaisuuden vähentäminen.

Vähintään yhtä mullistava olisi gandhilaisen valtateorian vaikutus käsityksiimme instituutioista. Esimerkiksi globaalin demokratisoinnin keskiöön nousisi paikallisuuden puolustaminen ja suurten organisaatioiden merkityksen vähentäminen.

Ajallemme sopiva gandhilainen politiikka voisikin syntyä siitä, että alamme viedä gandhilaista teoriaa vallasta käytäntöön. **YD**

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofi ja sosiaalidemokraattinen kaupunginvaltuutettu, jonka tavoitteisiin kuuluu suuryritysten pilkkominen pieniksi osuuskunniksi.

Kirjoittaja on vapaa kirjoittaja.

HATTARA

[**ONHAN** tämä meille moneen kertaan selitetty, että millä tavalla ja miksi tämä Euroopan rahan-
systeemi nyt sitten tällä kertaa kusi. Että missä meni väärin, eikä kuitenkaan kukaan oikein käsitä. No minä selitän.

Kaikki olisi sujunut ihan hyvin, jos vain olisi yhdessä oteltu tätä isoa kuvaa, mutta ei. Piti ruveta sooloilemaan. Universumin kokoinen markkinamekanismi raksuttaisi moitteettomasti, kun sen vain annettaisiin omaa tahtiaan toteuttaa, mutta nämä ihmiset. Kun ne lojuvat siinä tuommoisena sorana, mitä nämä ovat, kansalaiset. Nuo etuja itselleen kahmivat, omanvoitonpyynteiset, velvollisuuksistaan luistavat laiskat, ahneet paskat. Siinä ne pankit ja pörssit hyvän systeemin kehittivät, venyivät äärimmäiseensä saakka hokiessaan toisilleen, että tämä kantaa, tämä kantaa, ja kantoihan se! Kunnes ihmiset. Sössivät hyvän liidon. Tämä perkeleen porukka, joka ei osaa käsittää, että markkinamekanismi, tähän on ikiliikkuja, teoriassa on! Kun vain saisi tämän ihmishyhmän tästä jumittamasta. Mutta aina se vaan siihen tunkee. Tekoineen ja haluineen, mieliteineen ja juonineen, ihan kuin ehdoin tahdoin vesittämään hyvin alkanutta ikuista kasvua, joka – toistan! – on teoriassa aivan mahdollinen!

Että mikä niitä oikein vaivaa. Miksei ne suostu, en käsitä. Tästähän hyötyisivät kaikki. Pienet ihmiset ja suuret ihmiset ja bisnes ja valtiot ja aivan kaikki, noin niin kuin periaatteessa, kyllä. Tähän toimii paremmin kuin luonto! Kuin mikään kiiltävä kone! Ja simppelekin tämä on, ei lopulta nelitahtimoottoria kummempi koje, talouden pyörä. Että mikä siinä on, etteivät ihmiset voi antaa sen rauhassa pyöriä. Eivät vaan voi. Ei kelpaa. Täällä sitä toiset parhaansa yrittää, onnistuvut luomaan toinen toistaan monimutkaisempia luottamusketjuja jos jonkinmoisten futuurien ja johdannaisten muodossa, mutta jaksako porukka tähän ideaalimaailman kurottautua, ei jaksu. Siinä se heittäytyy vauhdin päälle kuin joku raskas biomassa ja kysyy, että entäs minä. Jos ette osallistumaan vaivaudu, niin

Että mikä siinä on, etteivät ihmiset voi antaa sen rauhassa pyöriä.

pysyisitte edes yleisönä katselemassa tätä rahan lentoa! Paikallanne! Mutta ei. Pakko on ruveta kyselemään ja ihmettelemään, että mihin tämä perustuu, vaikka eihän tämän tarvitse perustua millekään, sehän se on koko juju! Taloudessa nimenomaan on keksitty ikuinen liike, vaan jaksako kansa-

lainen tätä ihailla, no ei jaksu. Siinä se vaan omien tarpeidensa ja toiveidensa masentavassa mittakaavassa toljottaa, eikä ymmärrä. Kun se on niin matala. Sitä lämmittää ruoka ja rakkaus, siinä se helteestä nautti ja vesisadetta kiroaa, alkeellinen olento.

[**MIKSEIVÄT** ne käsitä, ettei se ole raaka-aineet tai tavarat tai edes huomisen suunnitelmat, jotka tätä järjestystä koossa pitää, vaan silkka vauhti. Vauhti se on tämän markkinoiden voima ja moottori, leivin jauhe, toivepulveri. Toive, se toimii kyllä, mutta vain vauhdissa! Toive syntyy nopeasti, mutta on aina vaarassa kuolla, se on hattara, yhtä ihana ja helposti tahmaksi tintaantuva. Jos toive tipahtaa lennostaan, sitten huudetaan jo paikalle uskoa ja luottamusta, ja nepä ovatkin jo hitaammat kaverit. Että miksi ei jaksattu toivoa, miksi ei pysytty vauhdissa!

Muuta ei olisi tarvittu kuin että olisi pantu silmät kiinni ja uskottu, se se meidät olisi ilma-
sa pitänyt! Otettu toisiamme kädestä kiinni, että tämä kantaa! Taloushyrrä! Eikö teistä kukaan ole koskaan ollut huvipuistossa! Eikö kenenkään vatsanpohjaa ole nykäissyt keskipakoisvoima! Tässä on se sama! Että kun vaan antautuu, niin kohta ei muuta tunnekaan! Mutta sitten jonkun pitää tietenkin napsauttaa ne sähköt tylästi pois. Laite pysähtyy ja siinä sitä ollaan, yhdessä ihmettelemässä, että miten niin tämä metallivekotin muka äskenkin se on painottomana ilmassa kiersi, ei voi, mahdotonta. Tietenkin se on mahdotonta, jos ei siihen usko! Että piti ruveta vätystelemään. Maksamaan kuolleille eläkkeitä ja näkeville sokeitten korvauksia. Huijaamaan. Makaamaan, kun piti luuttia, laiskottelemaan, kun piti pakertaa ja nauramaan tyhjälle, kun asiallista olis ollut keskittyminen. Että ihmiset, ne pilasivat tämänkin hyvän systeemin. Mikäpä muu. **YD**

Kuva: Heini Lehvälaiho

HAJOTA JA HALLITSE intialaisittain

Intian koossapito on taitolaji. Monet Intian yhtenäisyyden nimiin vannovat puolueet harjoittavat politiikkaa, joka kärjistää maan vastakohtia entisestään, väittää **Mikko Zenger**.

Brittiläiset siirtomaaisännät onnistuivat pitämään pitkään intialaiset alamaaisensa ojennuksessa taitavan hajota ja hallitse politiikkansa turvin. Menetelmän tehokkuudesta kielii se, että 350 miljoonan intialaista paimensi enimmillään satatuhatta brittiä.

”Yhtenäisyys moninaisuudessa” kuului Intian itsenäisyyteen luotsanneiden **Mahatma Gandhin** ja **Jawaharlal Nehrun** motto kansakunnan rakentamiseksi. Näiden supermiesten Intiasta piti leipoa maa, jossa kaikki kukat saisivat kukkia.

Intia hajosi kuitenkin samalla kun se itsenäistyi. Nehrun ehdotus vallanjaosta uudessa Intiasa ei kelvannut muslimijohdolle. Se pelkäsi mus-

limien joutuvan syrjityksi hinduenemmistöisessä valtiossa. Näin ”Pakistanin isän” **Mohammed Ali-Jinnahin** johdolla Intian laidoille harsittiin ”kaikkien Etelä-Aasian muslimien oma valtio.

Toimiva anarkia?

Virallisen kansalliskertomuksensa mukaan Intia vapautui herrasmiestyyliin Iso-Britanniasta. Epävirallisempien kansiot tietävät kertoa myös miljoonasta kuolleesta ja jopa 15 miljoonasta pakolaisesta.

Kovimman hinnan vuoden 1947 traumojen surkeasta jälkihoidosta ovat saaneet maksaa Intian puolelle ”jääneet” muslimit. Heidät siir-

rettiin tarkkailuluokalle, jossa opettajat hokevat yötä päivää ”love India or leave India”. Intian ja Pakistanin välisen radioaktiiviselle tasolle nousseen sapelien kalistelun takia Intian 165 miljoonan muslimin ei ole helppoa päästä luokalta.

Millä resepteillä ”tynkä-Intiaa” on pidetty koossa? Lännessä monet poliitikot kuuluttivat vastasyntyneen valtion hajoavan omaan mahdottomuuteensa tuota pikaa. Kun näin ei käynyt, Intiaa alettiin kutsua toimivaksi anarkiaksi.

Pahimmillaan liittoksissaan jumalattomasti natissut Intia on parhaimmillaan pystynyt näyttämään pitkää häntää **Samuel Huntingtonin** teeseille sivilisaatioiden yhteentörmäyksestä. Intiasa elää yli 5 000 kansanryhmää. Kun vielä kaikki

maailmanuskonnot ovat siellä läsnä, kulttuurien nykymuseoksi nimetty maa soveltuu mainiosti monikulttuurisen vuoropuhelun koekentäksi.

Oppikirjoissa kerrotaan, että valtiomiestaiton-
sa ja karismansa turvin Nehru sai intialaiset pu-
haltamaan yhteen hiileen maan itsenäisyyden
ensimmäiset 15 vuotta. Kuulostaa liian hyvältä.
Kyse oli enemmänkin siitä, että itsenäisyysliik-
keen johtajuuden tuomalla maineella Kongressi-
puolueella ja Nehrulla oli yliveritaiset lähtökoh-
dat muokata Intiasta mieleisensä.

Nehrun kehityspolitiikassa kaikki intialaiset
kuuluvat ainakin paperilla intialaiseen suurper-
heeseen.

Rikastumiselle oli pantu rajat. Mammonalla
elämöinti ei sopinut intialaisen sosialismin ni-
miin vannovalla maalle.

Pois se, että Nehrun Intia olisi ollut tasa-arvon
ja rauhan tyyssija. Se oli taloudellisesti ja sosiaa-
lisesti hyvin eriarvoinen valtio, jossa varallisuus
ja kasti määrittivät asemasi. Ne, joille Nehrun
näkemykset kansakunnan parhaasta eivät kel-
vanneet, pakotettiin ruotuun tarvittaessa ase-
in.

Do you love India?

Koillis-Intiassa tukahdutettiin itsenäisyys-
liikkeitä ja Andhra Pradeshissa talonpoikais-
kapina. Keralaan Nehru lähetti tyttärensä **Indira
Gandhin** kaatamaan maailman ensimmäisen
vapaisa vaaleissa valitun kommunistihallituksen
vuonna 1959.

Romantisoinninkin riskillä väitän, että
1970-luvun Intiassa englantia puhuva luokka
suhtautui maan köyhään enemmistöön nykyistä
empaattisemmin. Teetuvissa pöytäkaverit uteli-
vat aluksi mikä olin miehiäni: "Are you British
or Hippey? Sitten kysyttiin "pidätkö Intiasta",
minkä jälkeen jututtajat ryhtyivät valittelemaan
huonompiosaisten maanmiestensä kohtaloa.

Tänään muukalaisen tulee rakastaa voimansa
tunnossa olevaa Intiaa ja olla kyselemättä köy-
histä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana
minulta on kysytty vähintään 500 kertaa rakas-
tanko Intiaa.

Vuonna 1966 pääministeriksi noussut Indira
Gandhi tekeutui hajota ja hallitse -politiikkaan.
Kun hänen otteensa vallasta uhkasi livetä, hän
julisti poikkeustilan ja telki 200 000 toisinajatteli-
jaa tyrmään. Kansa kosti: vuoden 1977 vaaleissa
valtionhoitajapuolue äänestettiin oppositioon.

Valtaan palattuaan Gandhi päätti pelata var-
man päälle. Intialaiset saivat nyt kuulla pääminis-
terinsä suusta, miten vähemmistö on ryhtynyt
pomottelemaan enemmistöä. Kaikki ymmärsivät
heti, ettei Gandhi puhunut köyhää enemmistöä
höykyttävästä rikkaasta vähemmistöstä.

Kun "sekularismin pääpuolustaja" Kongressi-
kin turvautui muslimikorttiin, hinduoikeisto
näki aikansa koittaneen. Mahatman Gandhin
vuonna 1948 murhannut äärihindu oli perustel-
lut tekoaan maanisän sopuilla muslimivihol-
listen kanssa. Moinen selitys ei tuonut ääniä
Nehrun Intiassa.

Intia syntyi uudestaan

Nyt muoti oli muuttunut. Elämöinti islamismin
noususta Intian naapurustossa ja Pakistanin is-
lamilaisesta ydinpommista helpottivat muslimi-
kortin käyttöä. Oikeistohindulainen BJP-puo-
lue nousi 12 vuodessa kahden paikan kääpiöstä
parlamentin suurimmaksi ryhmäksi. Hindutva
eli "oikeista intialaisista koostuva" hinduperhe
nousi nyt Intian poliittiseen sanastoon.

Vuonna 1992 kuulin ensi kerran, kuinka
Intian muslimeja nimiteltiin pakistanilaisiksi.
Jututtamani äärihindulainen johtaja puolestaan
nimesi Mahatma Gandhin paskiaiseksi ja Intian
hajottajaksi.

Hinduperheen sisälläkin toiset ovat tasa-ar-
voisempia kuin toiset. Vuonna 1989 valtaan
noussut **V. P. Singhin** johtama vähemmistö-
hallitus ajoi kiintiöitä hinduväestön enemmis-
tön muodostaville alakastien edustajille. Se oli
myrkkyä Hindutvan yläkastisille puhemiehille,
jotka pelkäsivät hinduperheen komentojärjes-
tyksen horjuvan. Kiista kiintiöistä sai BJP:n
lopettamaan tukensa Singhin hallitukselle,
mikä johti sen kaatumisen.

Hindutvan toimintatavoista saatiin näyttöä
vuonna 1992, kun äärihindut hajottivat Ayodhyan
kaupungissa Babri moskeijan. **Narasimha Raon**
johtama Kongressihallitus Delhissä pysyi vaiti:
se ei halunnut ärsyttää maan hindu enemmistöä
juuri nyt kun uudet tuulet puhalsivat maassa.

Juuri Raon hallitus oli käynnistänyt vuonna
1991 taloudellisen täyskäännöksen, jonka seu-
rauksena Intia oli siirretty suljetusta kansallises-
ta sarjasta avoimeen kansainväliseen sarjaan.

Talouselhded alkoivat puhua Intian uudesti-
syntymisestä. Kastilaitoksen kolmeen ylimpään
kastiin kuuluvia, jotka muodostavat noin 15 pro-
senttia Intian väestöstä, kutsutaan kahdestisynty-
neiksi. Intialaisten suuren enemmistön muodosta-
vat "yhdestisyntyneet" saivat nyt hyvän syyn
kysyä, mikä on heidän roolinsa uudessa Intiassa.
Kahdestisyntyneet ovat nimittäin perinteisesti
miehittäneet maan talouden kermakerroksen.

Uudestisyntymisen käsikirjoissa vilahtelee toi-
nenkin ajatus, joka lupaa huonoa yhdestisynty-
neille. Liika demokratia nähdään osasylliseksi
siihen, että Intian talous on pudonnut Kiinan kyy-
distä. Kiinan kiinnittämiseksi Intiaa pitäisi vast-
edes johtaa monikansallisen yrityksen tavoin.

Hindutva ja uusi talouspolitiikka olivat mie-
luisat yhteistyökumppanit toisilleen. Talous-
elämän eliittiä ei ole häirinyt se, että vuonna
1998 valtaan noussut BJP-puolue jakoi surut-
ta maan kansalaisia hyviin ja pahoihin uskon-
non pohjalta.

Made in India

Kun Gujaratin osavaltiohallitus masinoin vuonna
2002 muslimivastaisen pogromin, jossa meneh-
tyi yli 1500 muslimia, BJP:n johtama hallitus
katseli muualle. Pogromin kapellimestari Guja-
ratin pääministeri **Narendra Modi** on tänään

Liika demokratia
nähdään
osasylliseksi
siihen, että Intian
talous on pudonnut
Kiinan kyydistä.

maansa liike-elämän sankari osavaltioonsa luo-
man sijoitusmyönteisen ilmapiiriin vuoksi.

Gujaratia kutsutaankin tänään sekä hindutvan
että Intian uuden talouspolitiikan laboratoriksi.

Muslimit ovat Intian toiseksi suurin vähem-
mistö. Suurin ovat naiset, joita on 40 miljoonaa
miehiä vähemmän. Sukupuolipohjainen rodun-
jalostus kuuluu maailman suurimman demokra-
tian salaisimpaan kansioon.

Super-Intian johtomiehet vannovat nostavan-
sa maansa "maailmanluokkaan". Intiassa val-
mistetut länsiperäiset alkoholijuomat tunnetaan
nimellä IMFL (Indian Made Foreign Liquor)
erotukseksi halvemmista paikallisista juomista.
Halvan elämän rinnalle Intiassa tunnutaan kehi-
teltävän toistakin IMFL-tuotetta nimeltään
Indian Made Foreign Life.

Suomi heräsi hitaasti IMFL-Intian syntyyn.
Vielä vuonna 1997 **Jukka Remes** varoitteli teok-
sessaan *Tunne Aasia* (WSOY) Intiaan haikailevia
suomalaisia liikemiehiä toteamalla Intian olevan
"jokseenkin epätoivoinen ja toivoton maa ...
jotka parhaat päivät ovat jo takanapäin".

Ikioma Intia-ilmioini, konsultti **Mr. Global**
Mumbaista on yrittänyt 15 vuoden ajan saada
suomalaiset yritykset tajuamaan millainen me-
nestysteos East Side Story on. Hän on vienyt
kymmenittäin **Marja Kurjen** kravatteja alaisil-
leen, jotta nämä olisivat tiptop valmiita vastaan-
ottamaan suomalaiset Intian valloittajat.

Global on taas tuonut jälleen yhden työnteki-
jän perehtymään suomalaiseen meininkiin. **Mr.
Raja** haluaa todistaa arvonsa heti matkan alus-
sa: Kierrätyskeskuksessa hän pyytää saada
tavata johtajan. Raja ilmoittaa tälle haluavansa
ostaa liikkeen koko varaston. Kuljetus Intiaan ei
olisi ongelma: Rajan Lontoossa asuvalla veljellä
on kuorma-auto.

Intialaisilla ystävilläni menee paljon parem-
min kuin aikaisemmin. Junamatkat ovat vaih-
tuneet lentoihin ja skootterit autoihin. Maaseu-

MIKKO ZENGER

Kastittomia naisia kaivoshommissa.

MÄNS BROO

Morsian on kaunis ja nuori.

Mistä tulet? Paljonko ansaitset kuukaudessa? Mitä isäsi tekee?

dulla muutos on ollut hitaampaa. Neljään osaan suikaloituja kurkkuja kylissä myyvät naiset kauppaavat tänään erimerkkisiä perunalastuja.

Money Makes the World Go Round

Vuonna 2007 ilmestyneen valtiollisen raportin mukaan 77 prosenttia intialaisista joutuu kitkuttelemaan alle 30 sentillä päivässä. Siksi IMFL:n kehittelyyn tarvitaan hyviä vinkkejä. Niitä löytyy Intian suosituimman naispuolisen kirjailijan, Bollywoodin pää-äänenkannattajaksi nimetyn **Shobha De**'n teoksesta *Superstar India, from Incredible to Unstoppable* (2008).

De omistaa kirjansa ”henkilökohtaisen rakkautentunnustuksensa maansa suurimmalle voimavaralle, tavallisille intialaisille”. Rakkautellakin on rajansa. Jotta supertähti tuikkisi kirkkaana, iso osa De'n rakkauden kohteista pitää ”photoshopata” pois. De'n mukaan raha on demokratisoinut Intian. Vaikka voitat

Nobelin, kuulut luusereihin, jos sinulla ei ole rahaa, opastaa De.

Pari vuotta sitten Keralassa vieraisesta vessasta kuului miehen ääni. Se kysyi minulta kolme kysymystä: Mistä tulet? Paljonko ansaitset kuukaudessa? Mitä isäsi tekee? Valitettavasti en nähnyt kenelle ääni kuului.

De'n mielestä köyhyys on ihmisen oma valinta. Vaikka kaikki intialaiset pyrkivät rikkautumaan, köyhät ovat rikkaita onnellisempia. Intian miljardöörit näyttävät lukeneen De'n teoksen. Vuonna 2008 neljä maailman kymmenestä rikkaimmasta oli intialaisia. Tänäpäin maan rikkain, entinen listaykkönen **Mukesh Ambani** on pudonnut sijalle 18.

Monet IMFL-luokan kansalaiset haluavat kieltää B-Intian olemassaolon. Mihin köyhät voisi parhaiten kätkeä? Eräs taloustoimittaja ehdotti köyhyysmuseon perustamista. Sisäministeri **P. Chidambaramin** visiossa 85 prosenttia intialaisista asuisi vuonna 2030 kaupungeissa ja saisi elantonsa teollisuuden parista. Se tietäisi 600 miljoonaa uutta kaupunkilaista 18 vuodessa. Ministerin visio hirvittänee niitä, jotka haluavat nostaa Intian kaupungit maailmanluokkaan.

Siirtomaa sisällä

Solmiiko rikas Intia diplomaattisuhteet köyhän kehitysmaa-Intian kanssa? Intian suurkaupunkien liikennehuuhkat ovat Intia pienoiskoossa – ilman liikaa pelastavaa korruptiota. Ruuhkissa rikkaatkin joutuvat jonottamaan. Matka ei etene, vaikka Mersun omistaja kommentaa kuljettajansa läpimään auton eteen kiilaavia pyöräilijöitä.

Entä miten sitten käy, kun rikkaat joutuvat tekemisiin Intian köyhimpien kansalaisten kanssa. Virallisten tilastojen mukaan yli 250 000 velkaantunutta maanviljelijää on riistänyt itseltään hengen Intiassa viimeisen 15 vuoden aikana.

Intiassa on tavattu protestoida Mahatman malliin paastoamalla. En ole kuullut yhdenkään vaikuttajan paastonneen maanviljelijöiden vuoksi. Viranomaisia viljelijöiden hengenriistot eivät ole hetkauttaneet. Ne ovat vaarattomia protesteja.

Toisin ovat asiat Intian heimoalueilla, jossa on käynnissä liki täysimittainen sota. Ei ole satumaa, että alueilla, joissa armeijan erikoisjoukot moukaroivat maolaisissessej – tai maolaisissesseiksi leimattuja – sijaitsevat maan suurimmat mineraalirikkaudet.

Intian 100 miljoonainen heimoväestö eli adivasit ovat maan syrjityin ja köyhin väestönosa. Pahaksi onnekseen suuri osa heistä asuu Intian arvokkaimmilla mailla – tai on asunut: jopa 30 miljoonaa adivasia on karkotettu kotiseudultaan itsenäisessä Intiassa.

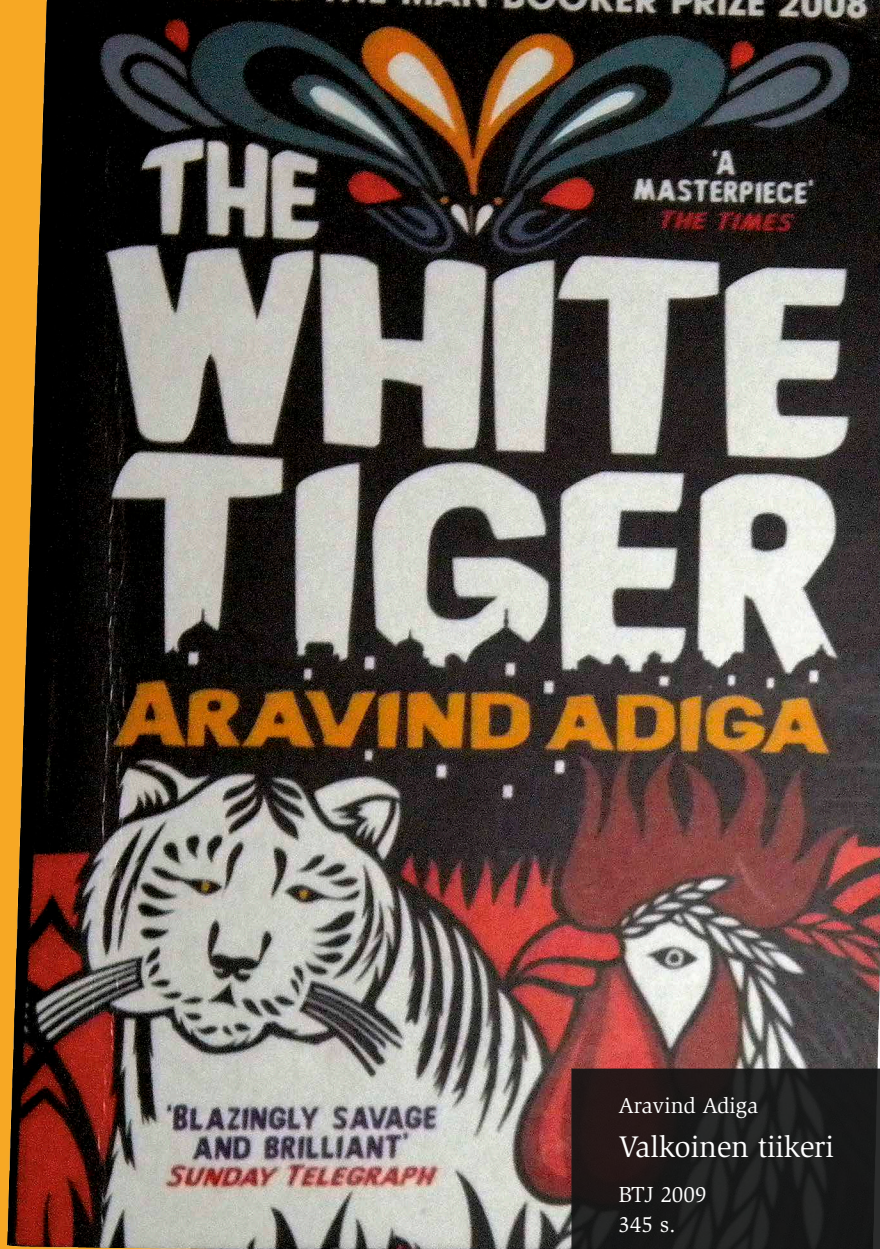
Pääministeri **Manmohan Singh** on nimennyt maolaisissien terroritoiminnan Intian suurimmaksi sisäpoliittiseksi uhaksi. Näin Intian hallitus voi taata suuryrityksille toimintaruuhan. Kriittiset äänet toteavat Intian hallituksen käyvän sotaa köyhimpiä kansalaisiaan vastaan.

Intian kuuluisamman aktivistin, kirjailija **Arundhati Royn** mielestä raaka-aineita ahnehtiva rikas Intia on tehnyt köyhien Intiasta siirtomaan vanhan hyvän ajan tyyliin. Heimo-alueilla Intian rikkaimmat miehet voivat toteuttaa liikemiesten suurinta unelmaa: he voivat myydä selalaista, josta heidän ei ole tarvinnut maksaa mitään.

Intiaa tavataan verrata norsuksi. Norsulla on pitkä muisti. Aliravitut, ylityöllistetyt ja pieksettyt työnorsut tappavat Intiassa vuosittain kymmeniä hoitajiaan. Milloin elefanttien omistajat joutuvat vastuuseen? **YD**

Kirjoittaja on kokenut Intian asiantuntija.

Aravind Adiga
 Valkoinen tiikeri
 BTJ 2009
 345 s.

ARAVIND ADIGA

loi Intian, joka
 ei näy uutisissa

On aina äärimmäisen valaisevaa, kun silmät aukenevat – vieläpä toisin. Intian nykykirjallisuus ei tunnu oikein pääsevän eroon raskaasta kolonisaation laahuksesta, jota edes postkolonialistinen aika ei ole katkaissut. Itse asiassa suunta on ollut osin toinen, koska monien anglointialaisten kirjailijoiden teokset ovat nostaneet kolonisaation entistä näkyvämmiin esiin.

Onneksi on virkistäviä poikkeamia. Siksi kannattaa unohtaa kaikki sitkeät luutumut ja ennakkoluulot siitä, millaiselta tämän päivän anglointialainen kirjallisuus näyttää, kun tarttuu neljä vuotta sitten Booker-palkinnon saaneen **Aravind Adigan** (s. 1974) esikoisromaanin *The White Tiger*. Poliittisesta korrektiudesta hakkelta tekevä *Valkoinen tiikeri* (2009) nimittäin painee pakan hauskasti ja oivaltavasti uusiksi. Se ilotulittaa ristiriitojen ja vastakohtaisuuksien repimää Intiaa tavalla, joka nostaa oman äänensä löytäneen ja osin sen vangiksi joutuneen anglointialaisen kirjallisuuden aivan uudelle tasolle.

Valkoinen tiikeri romuttaa hyvän maun, moraalin, sovinnaisuudet, etnisyyden ja ideologisen suuntiman, joiden varaan rakentuvat paljolti esimerkiksi **Kiran Desain**, **Vikram Sethin**, **Arundhati Royn**, **Amitav Ghoshin**, **Jhumpa Lahirin** tai **Monica Alin** kirjat. Se on ihanasti huonotapainen romaani.

Bengalinlahden rannalla sijaitsevassa Madrasissa, nykyisessä Chennaissa syntynyt Aravind Adiga koukuttaa lukijan heti *Valkoisen tiikerin* ensi sivuilla. Hän tekee romaanin suulaasta, moraaliltaan häilyvästä ja opportunistisesta päähenkilöstä Balram Halwaista lukijan rikoskumppanin. Romaanin päähenkilö ja lukija lähtevät yhdessä purkamaan virallista totuutta nyky-Intiasta.

Samalla lukija pakotetaan samaan roolin kuin Kiinan pääministeri.

Tämä imarteleva kohtalonyhteys syntyy siitä, että *Valkoinen tiikeri* on kirjeromaani. Kerronta syntyy siitä, että köyhän rikšakuskin pojaksi syntynyt Balram Halwai lähettää Intiaan valtiovierailulle saapuvalla Kiinan pääministerille ”rehellisiä” kirjeitä oman maansa tilasta, jotta **Wen Jiabao** ei nielisi virallisen Intian propagandaa.

Nämä kirjeet veivät huimalle matkalle, jossa mikään ei ole pyhää, ei edes pyhä. Mielenkiintoista on, että Aravind Adiga rakentaa epäpyhää allianssia, jossa napoina on kaksi nousevaa maailman talousmahtia – Intia ja Kiina.

Monimiljonääriin autokuskiksi päätyneet Balram Halwai on rakastettava paskiainen, jonka tekemisiä tai mielipiteitä länsimainen poliittinen korrektiutus ei kahlitse millään tavoin. Hän antaa ymmärtää Kiinan pääministerille, että vain hänen oma elämäntarinansa voi antaa Intiasta oikean kuvan. Tässä mielessä hän on kulutusyhteiskunnan mannekiini, jonka maailmankuvaa määrittää vain oma hyvinvointi. Toisaalta hän uskaltaa katsoa myös sinne, minne ei ole soveliasta katsoa.

”On vain kolme valtiota, jotka eivät ole koskaan päästäneet ulkomaalaisia valtaan, ja ne ovat Kiina, Afganistan ja Abessinia. Nämä ovat ainoat kolme maata joita ihailen.”

Myöhemmin hän muistuttaa pääministeriä siitä, että Intian ”kolme pahinta sairautta, sir, ovat: lavantauti, kolera ja vaalikuume.”

Luota nyt sitten mieheen, joka kirjoittaa näin.

Valkoinen tiikeri kuvaa hirtehisesti päähenkilön tietä rengistä isännäksi, joka kuitenkin isäntänään säilyttää rengin asenteen auktoriteettiin. Tässä mielessä Aravind Adiga tuo mieleen suuret satiirikot – **Bohumil Hrabalin** tai **Julian Barnesin**. Balram Halwain itsetunto on lioiteltu **François Rabelaisin Gargantuan** hengessä. Hän on yrittäjyyden reaalinen ilmentymä, johon ruumiillistuu yrittäjyyden käsite Platonin idea-maailmassa.

Hän mätkii nyky-Intiaa olan takaa. Hän toivoo, että Kiinan pääministeri ei uskoisi valhetta siitä, että intialaiset ovat keksineet kaiken – internetin, kovaksi keitetyt kananmunat ja avaruussukkulat – mutta englantilaiset varastivat heiltä nämä keksinnöt.

”Pötypuhetta. Tärkein tässä maassa sen kymmentuhattu vuotisen historian aikana keksitty asia on kanahäkki.”

Kanahäkki on tärkeä siksikin, että se sulkee sisäänsä sadat miljoonat intialaiset naiset ja miehet.

Balram Halwai rikkoo oman kanahäkkinsä. Luotettuna autokuskina hän pysyy hyvin New Delhin vilkkaasti liikennöidyillä teillä, mutta ajautuu kuitenkin hitaasti mutta varmasti rikollisuuden tielle. Se on hänen passinsa rikkauteen. Tässä mielessä Intia on länsimaalaistanut: ei riitä, että rahat saa nyt. Ne täytyy saada heti.

Sosiaaliseen nousuun tähyvä Balram Halwai nimeää itsensä valkoiseksi tiikeriksi – yhteiskunnalliseksi uudistajaksi, toden puhujaksi.

Aravind Adiga ei kuitenkaan rakenna huumoria tyhjän päälle. Hän on itse korostanut, että kulkee samalla tiellä kuin **Gustave Flaubert**, **Charles Dickens** ja **Honoré de Balzac**, joiden teoksien sisältämä yhteiskunnallinen kritiikki loi perustana paremman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentamiselle. Yksi esimerkki. Kun keskushallinto kuulee pienen (eurooppalaisessa mitassa valtaisan) kylän vaikeuksista, se lähettää paikalle junalastillisen kännyköitä. Senkään jälkeen hanasta ei tule vettä, vaan kylän naiset saavat kantaa sitä yhä edelleen kymmenien kilometrien päästä kotiin.

Valkoinen tiikeri peilaa ironisesti myös rikkaiden ja köyhyyden vastakohtaisuuksien samankaltaisuutta. ”Köyhät uneksivat koko elämänsä, että saisivat tarpeeksi syödäkseen ja näyttäisivät rikkailta. Entä mistä rikkaat uneksivat? Siitä, että laihtuisivat ja näyttäisivät köyhiltä.”

Islamiin Aravind Adiga suhtautuu humoris-

tisesti ja pilkallisesti – kuten muihinkin uskontoihin.

Romaanin päähenkilö toteaa, että maailman neljä suurinta runoilijaa ovat kaikki muslimeja. ”Siitä huolimatta kaikki muslimit, joita olen sattunut kohtaamaan, ovat lukutaidottomia tai päästä varpaisiin mustien burkien peitossa tai etsimässä rakennuksia, joita voisivat räjäyttää. Siinäpä mysteeri, vai mitä?”

Tässäkin huumori syntyy stereotyyppien rinnastuksesta.

Valkoinen tiikeri on irtonainen postmoderni komedia hajonneesta maailmasta, jossa moraalista on tullut ihmisille vaihdettava koodi. Romaani pakottaa väkisin tarkastelemaan nyky-Intiaa toisesta näkökulmasta. Balram Halwai muistuttaa Kiinan pääministeriä siitä, että ”jos intialaiskylät ovat paratiiseja, on koulu paratiisi paratiisissa”. Koluajan ruokalistalle kuului kolme rotia, annos keltaista daalia ja pikkelsiä. Ruokaa ei koskaan kuulunut eikä näkynyt, koska opettaja oli varastanut lounasrahat. Opettaja oli näin kuitannut itselleen palkan, jota keskushallinto ei ole hänelle puoleen vuoteen maksanut. Muka harmittomasti Balram Halwai utelee Kiinan pääministeriltä, onko heilläkin suuressa Kiinassa samanlaisia paratiiseja. **YDIN**

Jukka Petäjä on Helsingin Sanomien kulttuuritoimituksen tuottaja ja kirjallisuuskriitikko.

YDINASEITA SUOMALAISELLE PÄÄOMALLA?

Mitä aseteknologiaa Suomi myi Irakiin, Egyptiin ja Meksikoon? Miksi suomalaiset sijoittajat osallistuvat ydinaseiden valmistuksen rahoittamiseen?

Suomen asevientä -raportti kertoo minne suomalaisia aseita vietiin vuonna 2010 sekä puretuu asekaupan ongelmiin.

15 €
(+postituskulut)

Tue raporttia ja tilaa omasi.
toimisto@saferglobe.fi

Lataa eRaportti ilmaiseksi.
www.saferglobe.fi

ОСТОРОЖНО
СОСУЛЬКИ

Eriarvoisuus on suuri ongelma Venäjällä. Vuonna 2009 13,1 prosenttia venäläisistä eli köyhyysrajan alapuolella. Kuvassa moskovalaismies poimii turistien heittämiä kolikoita Punaisen torin kulmalla.

Seuraavat

6

VUOT

Venäjän presidentinvaalien odotustenmukainen tulos herätti maaliskuussa voimakasta arvostelua Venäjällä ja maailmalla. Korruptio- ja vaalivilppisyytökset sekä epätasa-arvoiseksi kritisoitu presidenttikisa ovat saaneet Venäjällä aikaan mittavia mielenilmauksia ja entistä voimakkaampia muutosvaatimuksia.

TA

Lopputulosta ei käy kieltäminen: **Vladimir Putin** jatkaa presidenttinä ainakin seuraavat kuusi vuotta. Paine muutoksille on kuitenkin jatkuvasti kasvamaan päin ja etenkin nuoremman sukupolven vaikuttajat ovat alkaneet vaatia uudenlaisia oikeuksia.

Opiskelijat vaalitarkkailijoina

Viisi päivää Venäjän presidentinvaalien jälkeen kolme opiskelijaa istuu Moskovan keskustassa sijaitsevassa Majak-kahvilassa keskustelemassa Putinin uudelleenvalinnasta.

Majak on paikkana eurooppalaisenkin, eräänlainen liberaalin älymystön yhteinen oleskelutila. Moskovan valtionyliopistossa journalismissa opiskeleville **Zlata Onufrievalle** ja **Daria Gavrilovalle** sekä lääketieteen opiskelija **Oleg Vinogradoville** ravintola on tavallinen illanviettopaikka.

Kaikki kolme työskentelivät vaalipäivänä vapaaehtoisina vaalitarkkailijoina Moskovan eri äänestyspisteillä.

– Monien muiden ihmisten tavoin koin tulleet huijatuksi marraskuun duuman vaaleissa, joissa vaalirikkomukset olivat kerta kaikkiaan röyhkeitä ja ilmiselviä. Halusin nyt nähdä itse, kuinka ihmiset oikein onnistuivat huijauksessa, ja samalla tehdä jotain rehellisyyden lisäämiseksi Venäjällä, vaikka onhan se todella abstrakti ja idealistinen ajatus, Gavrilova myöntää.

Viime marraskuun duuman vaalit aiheuttivat paljon arvostelua, joka kohdistui niissä käytettyihin epärehellisiin keinoihin. Vilpin sanottiin tuoneen Putinin Yhtenäisen Venäjä -puolueelle epärealistisen vaalituloksen. Seurauksena presidentinvaalien valvontaa tiukennettiin huomattavasti lisäämällä vaalitarkkailijoita 80 prosentille maan äänestyspisteistä sekä asentamalla web-kameroita jokaiselle vaaliurnalle.

– Päätimme, että vaalitarkkailijoina emme vain vastustaisi, vaan tekisimme oikeasti jotain asian parantamiseksi. Ajatus on tällä hetkellä suosittu nuorten keskuudessa, monet haluavat tehdä maastaan paremman paikan, Onufrieva sanoo.

Nuoret eivät pelkää muutosta

Opiskelijat uskovat presidentinvaaleissa esiintyneen vaalivilppiä, mutta toteavat Putinin kannatuksen olevan joka tapauksessa korkealla, etenkin vanhemman sukupolven ja maaseutuväestön keskuudessa. Ongelmana heidän mukaansa on, ettei Venäjällä ole tarpeeksi varteenotettavaa vaihtoehtoa Yhtenäisen Venäjän monopolille.

Onufrieva kertoo, että tänä päivänä venäläisillä nuorilla on mahdollisuuksia matkustaa Eurooppaan ja nähdä millaista elämä on muissa maissa. Hänen mukaansa nuoret ovat saaneet tarpeekseen Putinista, ja haluavat tuoda ulkomailla kohtaamaansa elämäntyyliä omaan kotiinsa.

– Vanhemпамme ja isovanhemпамme ovat joutuneet kokemaan elinaikanaan monia vallan-

kumouksia, eivätkä usko radikaalien muutosten johtavan mihinkään hyvään. Nuoret eivät kuitenkaan pelkää muutosta.

Vinogradov uskoo uudella sukupolvella olevan uudenlainen mentaliteetti Venäjän ongelmien suhteen. Hän sanoo, että nuoret, jotka eivät ole kokeneet Neuvostoliittoa tai 1990-luvun lamaa, haluavat muuttaa järjestelmää ja elää eurooppalaisemmassa maassa.

– Toivon, että seuraavan kuuden vuoden aikana pystymme perustamaan uusia puolueita ja löytämään hyviä johtajia luomaan uutta Venäjää. Jos tuhoaisimme yhteiskuntaa kannattelevan korruption päivässä, koko järjestelmä romahtaisi täysin. Toivon kuitenkin, että kuuden vuoden päästä olemme valmiita.

Tulevaisuuden johtajia

Oikeudenmukainen Venäjä -puolueen kansanedustaja ja Venäjän nuoret sosialistit -nuorisjärjestön johtaja **Dmitri Gudkov** on tullut tunnetuksi hallitusta kohtaan esittämästään kriittistä. Opiskelijakolmikton tavoin oppositioedustaja uskoo muutoksiin Venäjän poliittisessa ilmapiirissä.

– Vuoden sisällä tulemme näkemään paljon muutoksia. Poliittiset veteraanit tulevat väistymään ja uusista naamoista tulee paljon vaikutusvaltaisempia.

Esimerkkeinä tulevaisuuden johtajista Gudkov mainitsee suuren suosion saavuttaneen poliittisen bloggaajan **Aleksei Navalnyin** sekä oppositiojohtaja **Ilja Jashinin**. Molemmat miehet ovat alle 30-vuotiaita, mutta ovat lyhyen poliittisen toimintansa aikana onnistuneet keräämään suuren joukon kannattajia.

Tilaus uusille johtajille on Gudkovin mukaan vain osa muuttuvaa poliittista tilannetta Venäjällä. Yhtenä suurena syynä muutokselle Gudkov mainitsee epärehellisiksi koetut duuman vaalit.

– Nuoret, jotka eivät olleet koskaan ennen ottaneet osaa vaaleihin, menivät ja äänestivät Yhtenäistä Venäjää vastaan. Kun he huomasiivat, että vaalit oli järjestetty, he päättivät lähteä kaduille osoittamaan mieltään. Syntyi suuri poliittinen liike. Nyt tuosta liikkeestä on tulossa vahvempi ja vahvempi.

Keskiluokka vaatii oikeuksiaan

Korruptio ja vaalivilppi eivät ole uusia ilmiöitä Venäjällä, mutta viimeisen vuoden aikana ne ovat herättäneet maassa poikkeuksellista yhteiskunnallista kuohuntaa. Yhtenä syynä on pidetty arabimaiden kansannousujen esimerkkiä. Opiskelijoiden tavoin Gudkov ottaa esille kuitenkin Venäjän keskiluokan kasvaneen painoarvon.

– Venäjälle on ilmestynyt oma keskiluokka, joka ei tyydy enää elämään niin kuin ennen. He ovat matkustaneet Euroopassa ja nähneet, kuinka ihmiset elävät siellä. He haluavat samat mahdollisuudet Venäjällä. He haluavat vahvan lain- ▶

Opposition edustajat osoittivat mieltään Vladimir Putinin valintaa vastaan maaliskuussa. Suurmielenosoitus keräsi arviolta 30 000 protestojaa Pushkinin aukiolle Moskovassa.

Rauhallisesti sujunut mielenosoitus sai lopun, kun mellakkapoliisit tyhjänsivät alueen. Poliisi pidätti kymmeniä mielenosoittajia, jotka eivät suostuneet lähtemään aukiolta.

säädännön, parempia teitä, vapaat vaalit ja luotettavan hallituksen.

Gudkov uskoo, että hallituksen on tulevaisuudessa pakko vastata kasvaviin vaatimuksiin jollain tavalla.

– On kaksi tapaa, miten tämä voi tapahtua. Rauhallisesti, niin, että hallitus uudistuu ja vastaa vaatimuksiin. Toinen tapa on, että Putin koettaa tukahduttaa opposition. Silloin voi tapahtua kuten Egyptissä tai Libyassa.

– Yleinen mielipide on vahva. Jos se kääntyy Putinia vastaan, eliitti tulee poistamaan hänet vallasta. Se on pelin henki.”

Tällä hetkellä yleinen mielipide on kuitenkin vielä vahvasti Putinin puolella, eikä hajanainen oppositio ole onnistunut juurikaan horjuttamaan tulevan presidentin asemaa. Gudkov korostaa, että tulevaisuudessa opposition tulisi pyrkiä parempaan yhteistyöhön.

– Se on vaikeaa, mutta me pyrimme siihen, koska haluamme kaikki muuttaa poliittista järjestelmää ja maamme. Monet opposition edustajat ovat ymmärtäneet, että meidän pitää yhdistää voimamme voidaksemme vaikuttaa. Kyse on poliittisesta eelönjämiskamppailusta.

Totuus kuin virus

Gudkov, kuten monet nuoremman sukupolven venäläiset poliitikot, on taustaltaan kansalaisaktivisti. Nykyään oleellinen osa hänen työtään nuorisoliikkeen johtajana on tukea tuoreita vai-

kuttajia. Ylpeänä Gudkov kertoo tapauksista, joissa Venäjän nuoret sosialistit onnistunut pysäyttämään suojeltujen metsien hakkuita ja laittomia rakennusurakoita.

Ensiarvoisen tärkeänä Gudkov näkee sen, että ihmiset tiedostavat oikeutensa ja osaavat vaatia niitä.

– Totuus on kuin virus. Se leviää hyvin nopeasti. Tänä päivänä tämä kappale on erittäin suosittu isoissa kaupungeissa, Gudkov sanoo ja osoittaa kohti yläpuolellaan venäläistä tanssimusiikkia soultavia kaiuttimia.

– Kolmen kuukauden päästä kappale on suosittu pienemmissä kaupungeissa ja vuoden päästä se on suosittu pikkukylissä. Tällä hetkellä on muodikasta osallistua mielenosoituksiin ja vaatia oikeuksia.

Putinin esimerkki houkutti politiikkaan

Vjatšeslav Prawdžinski on Putinin kannattaja. Hän on toiminut tulevaa presidenttiä tukevan Nashi-nuorisjärjestön sekä Yhtenäisen Venäjän nuorisjärjestö MGER:in organisoijana. Hän kertoo ensimmäinen poliittisen tekonsa olleen viisi vuotiaana Mihail Gorbatšoville lähetetty kirje, jossa Prawdžinski pyysi tätä vähentämään kuluja ja palauttamaan järjestyksen Venäjälle.

– 90-luvulla en piitannut politiikasta, koska en pitänyt Jeltsinistä ja tunsin häpeää ja petty-
mystä presidenttiä kohtaan. Kun Putin astui val-

taan, tunsin ensimmäistä kertaa ylpeyttä maastamme. Venäjältä on tullut hänen presidenttiy-
tensä myötä osa globaalia yhteisöä. Putin oli ensimmäinen venäläinen joka sanoi, että jos haluamme paremman valtion, meidän on alettava tehdä jotain sen eteen jo tänään.

Nyt 27-vuotias Prawdžinski toteaa Putinin luoneen mahdollisuuden etenkin vaikuttamiselle nuorisjärjestöjen kautta. Opiskeluaikoinaan hän liittyi Nashi-järjestöön, ja löysi sen kautta keinon vaikuttaa konkreettisesti omaan elinympäristönsä.

”Putin itse ei ole ongelma”

Prawdžinski kertoo olevansa Venäjällä tyytymättömän moniin asioihin kuin opposition edustajatkin. Hän luettelee pettymyksen aiheikseen maan tehottoman infrastruktuurin, huonot tiet ja kalliit ulkomaiset tuotteet.

– Oppositio yrittää vakuuttaa ihmisille, että Putin on Venäjän suurin ongelma ja hänen poistuttuaan kaikki olisi paremmin. Jokaisella ihmisellä on kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa itse ongelmiin vetoamalla niihin ihmisiin, jotka oikeasti vastaavat käytännön asioista Venäjällä.

Prawdžinski ei enää osallistu Putinia kannattaviin nuorisjärjestöjen mielenilmauksiin, sillä hän haluaa omien sanojensa mukaan tehdä jotain konkreettista. Hän kertoo kuitenkin käyneensä Putinin voiton jälkeisenä päivänä Pushkinin aukion vastamielenosoituksessa ottamassa selvää,

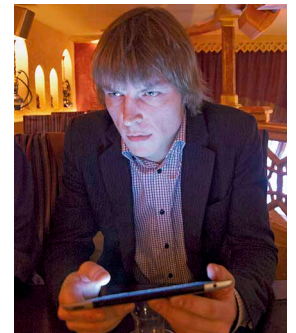
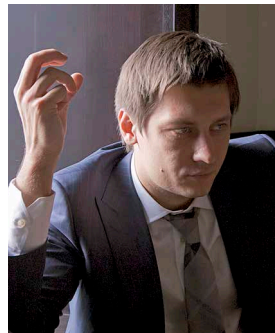
Venäjän puolueet

Yhtenäinen Venäjä on suurin ja **Vladimir Putin** sen puheenjohtaja. Puolue määrittelee ideologiakseen "venäläisen konservatismiin".

Venäjän kommunistinen puolue on maan toiseksi suurin puolue, jota johtaa **Gennady Zjuganov**. Puolueen viralliset ideologiat ovat kommunismi, marxismi-leninismi ja nationalismi.

Oikeudenmukainen Venäjä on sosiaalidemokraattinen puolue. **Nikolai Levitsevin** johtama puolue on maan kolmanneksi suurin. Puolue julistaa rakentavansa "uutta sosialismia".

- Duumaedustaja Dmitri Gudkov uskoo, että Venäjällä tullaan näkemään paljon muutoksia seuraavan vuoden aikana.
- Oleg Vinogradov korostaa, että muutokset Venäjän poliittisessa ilmapiirissä tapahtuvat hitaasti.
- Vjatseslav Prawdinski liittyi Vladimir Putinia tukevaan Nashi-järjestöön pystyäkseen vaikuttamaan konkreettisesti omaan elinympäristöönsä.

minkälaisia ihmisiä opposition oikein kuuluu.

– He ovat aivan normaaleja ihmisiä, mutta he eivät ymmärrä, että Putin itse ei ole ongelma. Vastustamme samoja ongelmia, mutta näemme niille eri syitä ja ratkaisuja.

Muutos lähtee ruohonjuuritasolta

Prawdinskin kokemuksen mukaan Venäjällä on helpointa vaikuttaa, jos kuuluu johonkin hallitusta tukevaan yhteiskunnalliseen organisaatioon – tällöin byrokraatit eivät ota muutosehdotuksia henkilökohtaisina uhkina.

– Useimmat ihmiset Venäjällä eivät pistä tikkua ristiin ennen kuin heitä käsketään tekemään niin. Tunnen monia johtoasemissa olevia henkilöitä, joita motivoi ainoastaan heidän asemansa suoma kunnia ja vauraus. En halua sellaisia ihmisiä maan johtoon.

Prawdinski sanoo, että hän vähentäisi Venäjällä valtion omistamia instituutioita ja panostaisi julkiseen sektoriin byrokratian kitkemiseksi ja tehokkuuden lisäämiseksi. Hänen mielestään liian monien venäläisten päämääränä on nopea vaurastuminen tulevaisuuden suunnitteleminen sijaan, mikä lisää korruptiota ja tuotannon tehostumatta pitkällä tähtäimellä. Putinin Prawdinski näkee tasapainon tuojana, joka välttäessään suuria muutoksia antaa mahdollisuuden tulevaisuuden suunnittelulle.

– Radikaalien reformistien ongelma on siinä,

että he tähtäävät suoraan huipulle ja haluavat kukistaa ihmisen, jolla ei ole suoraa vaikutusta niihin asioihin, joihin he haluavat muutosta. Mikäli tahdomme muutoksia Venäjällä, meidän pitää luoda vankka ruohonjuuritaso liike, joka etenee kunnallistasolta hallitustasolle ja viimeiseksi duumaan, jotta koko maan kattava byrokraattinen ja korruptoitunut hallintorakenne saadaan uuteen uskoon.

Joitain vuosia sitten Prawdinski lopetti toimintansa sekä Nashien että MGER:in kanssa. Hän katsoi, että nuorisojärjestöiltä puuttui suunta ja ne keskittyivät liikaa tanssimaan Yhtenäisen Venäjän pillin mukaan. Nykyään hän toimii itsenäisenä poliittisena aktivistina sekä suunnittelee vaalijulisteita web-sivustolleen PutinArt.ru

– Nuoret ovat tärkeitä, sillä heillä ei ole mitään menetettävää ja niinpä heillä on mahdollisuus saada aikaan suuriakin muutoksia. Heillä pitäisi kuitenkin olla selvä ajatus siitä, minkä he haluavat muuttuvan pitkällä aikavälillä. Nuorilla on voimaa, mutta he eivät tiedä, mitä pitäisi tehdä. Tämä on niin opposition, Nashien kuin MGER:inkin yhteinen ongelma.

Hajanaisuus on Putinin etu

Majak-ravintolassa opiskelijat ovat lopettamassa päivällistään. Ennen lähtöään he haluavat vielä korostaa, että heidän ajatuksensa Putinista ja maan tulevaisuudesta edustavat vain yhden

väestöryhmän näkemyksiä.

– Moskova on kuin valtio valtion sisällä. Jos matkustaa vähänkään kaupungin ulkopuolelle, kuulee jo aivan erilaisia mielipiteitä. Pienissä kylissä ei nähdä vaihtoehtoa Putinille. Ihmiset maaseudulla kokevat, että vaikka asiat ovat huonosti nyt, muutos tekisi niistä vain huonompia, Zlata Onufrieva sanoo.

– Yksi Putinin suurimmista eduista onkin juuri se, että kaupunkilaiset ja maalaiset eivät Venäjällä ymmärrä toisiaan ollenkaan, eivätkä näe asioita samalla tavalla. Jo elämäntyyli ja suuret tuloerot luovat valtavan kuilun ihmisten välille, Daria Gavrilova lisää.

Nuoret ovat yhtä mieltä siitä, että kukaan ei halua veristä vallankumousta, vaan pikemminkin muutoksen maan järjestelmään rauhallisten reformien kautta. Tavallisten ihmisten mielenilmaukset osoittavat, että muutokselle on todellista kysyntää.

– Ihmiset ovat laiskoja. He eivät kokoontuisi massoittain Moskovan kaduille jos eivät todella haluaisi muutosta tai uskoisi sen olevan mahdollinen, Onufrieva sanoo. **YD**

Teksti: Sakari Nuutila & Roope Luokkamäki

Kuvat: Roope Luokkamäki

Kirjoittajat ovat freelancetoimittajia.

Addis Abeban asunnottomat yllätetään öisin

RUOKAJAKELULLA

Ladan takakonttiin on lastattu 400 ruokapakettia, joissa on injera-leipää ja kastiketta. Toisen auton takakontissa on uudelleen täytettyjä vesipulloja.

Addis Abebassa kello lähestyy yhtätoista. Kaduilla ei enää liiku juuri ketään, paitsi niitä, joille ei ole tarjolla vaihtoehtoja, kirjoittaa **Hanna Kaisa Hellstén**.

Molempiin autoihin hyppää muutama vapaaehtoinen, ja aterioiden jakaminen voi alkaa. Kyseessä on ruohonjuuritason toiminta, jolle ei haluta ylimääräistä julkisuutta. Tämän vuoksi toimintaryhmää tai sen aktivisteja ei esitellä nimillä.

Kaupunki kasvaa

Etiopiassa kadulle voi päätyä monenlaisista syistä. Huono sato voi pakottaa muuttamaan maaseudulta kaupunkiin paremman elämän toivossa. Addis Abebassa asutaan jo nyt ahtaasti, eikä tiloja edes riitä kaikille. Myös korkea työttömyys pakottaa luopumaan kodista, kun raha ei riitä asuntoon.

Addis Abeba on yksi Afrikan nopeimmin kasvavista kaupungeista. YK:n arvion mukaan jopa puolet asunnoista on villisti rakennettuja slummeja. Noin neljännes asunnoista on ilman toimivaa sanitaatiota, ja yli kolmannes asukkaista joutuu hakemaan vetensä yleisistä vesihanoista. Asunnottomien tarkkaa määrää ei tiedä kukaan.

YK:n raportissa kaupungin asumistilannetta kuvataan kriittiseksi. Tilanne näkyy myös öisillä kaduilla. Kodittomien joukossa on monenlaisia ihmisiä: vanhuksia, nuoria ja naisia. Eniten kaduilla nukkuu nuoria miehiä.

Apua kylmiin öihin

Addis Abeba sijaitsee ylängöllä, ja yölämpötila voi pudota jopa viiteen asteeseen. Asunnottomat ovat kääriytyneet muoveihin, viltteihin ja vaatteisiin pitääkseen itsensä lämpiminä. Kirkkojen portaille ja aitojen kupeeseen majoittuneet ihmiset muistuttavat perhosen toukkia, jotka käpertyvät toistensa viereen pysyäkseen lämpiminä.

Sadekaudella tilanne on vaikeampi. Kadut muuttuvat mutavelliksi, ja vaikka lämpötila nousee hieman, märät vaatteet eivät lämmitä. Silloin vapaaehtoiset jakavat ruuan ja veden lisäksi muovipeitteitä, joilla voi ainakin väliaikaisesti suojata itsensä. Ne ovat kalliita, eikä niitä ole riittävästi. Märät ja viluiset yöt altistavat myös flunssalle ja keuhkokuumeelle.

Usein asunnottomat ovat majoittuneet vakio-paikkoihin, jonne myös ruokaa jaetaan. Nukkujat herätetään amharankielisellä tervehdyksellä. Ensimmäinen ryhmä jakaa suuresta korista ruokaa, ja toinen ojentaa vesipulloja. Samalla selviää, tarvitseeko joku lääkärin apua.

Tarvittaessa sairaille järjestetään kuljetus hoitoon. Vapaaehtoisryhmä ylläpitää sairaskotia, jonne asunnottomat voivat tulla toipumaan lääkekuurin tai leikkauksen jälkeen. Asukkaille tarjotaan kolme lämmintä ateriaa päivässä sekä suojaista nukkumapaikka. Sairaskoti pystyy ottamaan enintään kymmeneen asukasta kerrallaan, eikä pysty tarjoamaan pysyvää majoitusta.

Ruokajakelua tekevät vapaaehtoiset tietävät, ettei heidän tarjoamansa apu ole riittävä. Kaduilla nukkuvat ihmismäärät ovat suuria, ja huonoihin olosuhteisiin myös kuolla. Toimintaa silti jatketaan, sillä ruoka-apu on konkreettista toimintaa, jolla voidaan helpottaa karuja olosuhteita edes yhden illan ajan.

Lämmin ateria on kadulla harvinaista herkkua, ja nopeasta etenemistahdista huolimatta jakajat saavat siunauksia eri kielillä. Uskonto

on Etiopiassa monille keskeinen osa elämää asumistilanteesta riippumatta.

Katujen todellisuus tutuksi

Vaikka Addis Abeba on turvallinen kaupunki, on kaduilla paljon kerjäläisiä. Erityisesti ulkomaalaisten on vaikeaa kulkea rauhassa. Koska tarve on kova, myös kaikki keinot avun saamiseksi ovat käytössä. Pienetkin lapset on opetettu kerjäämään, ja pyörätuolilla liikkuvia pyytäjiä joutuu välillä väistämään jalkakäytävältä ajokaistan puolelle.

Nenäliinoja kaupustelevat poikajengit ovat sitkeitä, eivätkä anna selkeiden lähestymiskieltojen häiritä. Jos ei pidä varaansa, saattaa näennäisen kaupanteon yhteydessä menettää taskujensa sisällön.

Ruokajakelun kautta pyritään tuomaan asunnottomien arkea tutuksi myös niille, joille katu-elämä on jäänyt vieraaksi. Ne, joilla on varaa, valitsevat usein autokyydin kävelyn sijaan, jolloin kontakti huono-osaisiin jää vähäiseksi. Jakelutyöhön voivat osallistua myös matkailijat.

Mukana on eri-ikäisiä ihmisiä teineistä eläkeläisiin. Osallistumisen kynnyks on matala: erityistaitoja ei tarvita, ja mukaan voi tulla silloin, kun se omaan aikatauluun sopii.

Toimintaa rahoitetaan järjestämällä tukibileitä ja keräämällä yksittäisiä lahjoituksia. Ruokajakelua tuetaan myös Euroopasta käsin. Meillä pienet rahat ovatkin täällä suuria, mikä antaa auttamisen mahdollisuuksia hyvin erilaisille tahoille. Esimerkiksi Englannissa toimiva asunnottomien yhdistys on tukenut Addis Abeban ruuanjakelua järjestämällä varainkeruutapahtumia.

Konkreettista työtä

Ruuanjakelutoimintaa koordinoiva nainen ei halua, että asunnottomien kanssa tehtävä toiminta leimaisi liiaksi koko maata ja siitä välittyvää kuvaa. Vaikka maa on köyhä, on sillä myös toiset kasvot. Etiopialla on rikas kulttuuri ja pitkä historia, josta paikalliset ovat ylpeitä. Addis Abeba on yksi Afrikan diplomaatiakeskuksista, jonne on sijoitettu useiden YK-ohjelmien sekä kansainvälisten järjestöjen toimistot. Kaupungissa toi-

mii myös Afrikan Unionin päämaja.

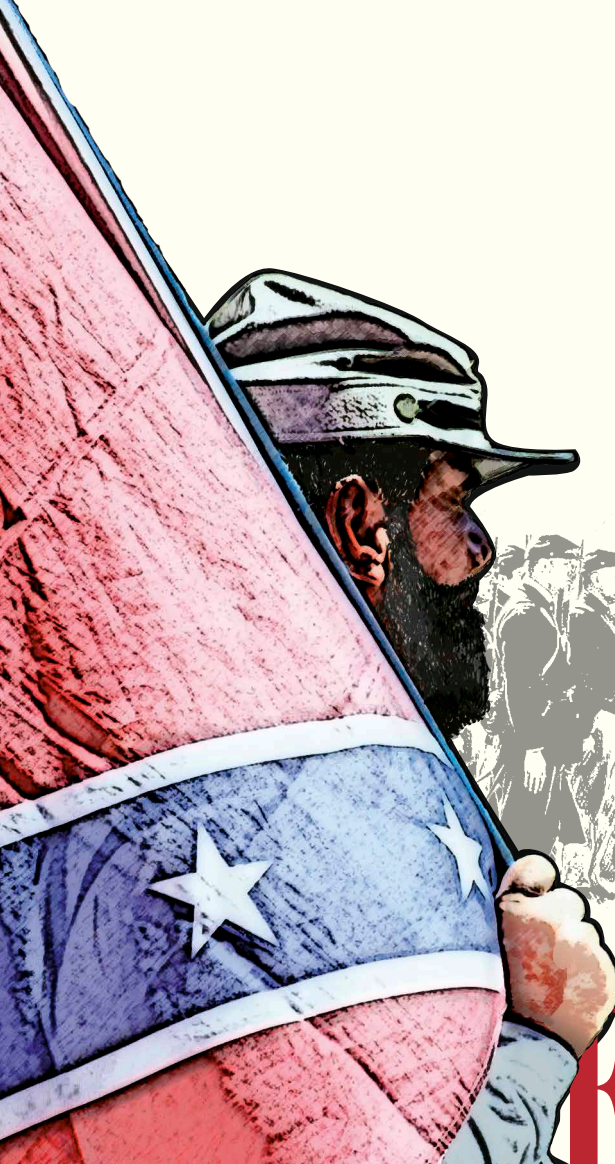
Avustusjärjestöiden toimintaan ohjattu raha ei ole onnistunut ratkaisemaan köyhyysongelmaa. Ruohonjuuritason ruokajakelussa apu menee suoraan tarvitsijalle, ja väärinkäytön mahdollisuudet ovat olemattomat. Lämmin injera katoaa nopeasti nälkäisiin suihin ja tekee myös nukkumisen mukavammaksi. Konkretia lämmittää järjestöhallinnon ja hanketyön pöhöttämää kansalaisaktivistia. Toiminnasta saatava palaute on välitöntä, eikä työn tuloksia tarvitse odottaa.

Ruoka loppuu kesken, mikä on ollut tiedossa jo etukäteen. Osa nälkäisistä joutuu pettymään. Neljäsataa annosta on jaettu reilussa tunnissa. Levitämme käsiämme, toteamme ”yellem, yellem” (loppu) ja hyppäämme rivakasti autoon suunnataksemme kotiin. Toiminta jatkuu taas ensi viikolla. **YD**

Kirjoittaja on helsinkiläinen kansalaisaktivisti.

Kuvat: Hanna Kaisa Hellstén

Tutkija ja kirjoittaja **Pertti Hynynen** on lukenut kaiken, mitä **Karl Marx** ja **Friedrich Engels** ovat kirjoittaneet Yhdysvaltojen sisällissodasta ja orjuudesta. Kirjeistä ja artikkeleista piirtyy kiinnostava kuva sodasta, jonka keskeiset hahmot kuten presidentti **Abraham Lincoln**, Etelän konfederaation joukkojen komentaja **Robert E. Lee** ja Pohjoisen Unionin **Ulysses S. Grant** ovat tulleet tutuiksi paitsi historiasta myös elokuvista ja kirjoista.

EMANSIPAATIO

Yhdysvaltojen ensimmäisiä vuosikymmeniä leimasi jännite itsenäisyysjulistuksen – kaikki syntyvät tasa-arvoisina – ja perustuslain välillä orjuuden suhteen. Perustuslaki määritteli osavaltioiden oikeudet. Artikkelissaan (*The North American Civil War, Die Presse 25.10.1861*) Marx kiteytti kantansa: ”Orjakysymyksessä ei ollut kyse nimenomaan siitä, tulisiko orjat nykyisissä orjavaltioissa vapauttaa tuosta vain vaan siitä, tulisiko Pohjoisen 20 miljoonan vapaan enää alistua tuolle 300 000 oligarkialle eli ”slaveokratialle”.

”Slaveokratia” luonnehti valtakerrostumaa ennen sisällissotaa, kun orjanomistajien taloudellinen ja poliittinen mahti piti otteessaan yhteiskuntaa ja omisti Etelässä lähes kaiken maan. ”Se muodosti kapean oligarkian, jonka alapuolella oli miljoonia köyhiä valkoisia kuten plebeijejä Roomassa. Vain näkymä uusista alueista yhdisti köyhien valkoisten etuja orjanomistajiin, toivo nousta itse tulevaisuudessa orjanomistajiksi”.

Kirjeessä sedälleen **Lion Philipsille** 6.5.1861 Marx katsoi, että pitkällä tähtäimellä Pohjoinen

tulee voittamaan, koska se voi ”pelata tarvittaessa viimeisen kortin eli ’orjien vallankumouksen’. Mutta tarkoittiko tämä yllyttämistä kapinaan vai pelkästään karkaamiseen? Engels oli ennustanut kirjeessä Marxille, että vapaaehtoiset pohjoisesta tulisivat vapauttamaan orjia. Näin ei käynyt ja viimeisen kortin pelaamiseen päästiin vasta vuosi sodan alkamisen jälkeen.

Kansain jälkeen irtaantuminen liittovaltiosta

Orjuus hävisi sekä kapitalistiselle tuotantotalle että pienviljelylle. Orjuus oli kannattavaa vientituotteiden, puuvillan, tupakan ja sokerin viljelyssä, koska viljely nojasi suurten orjajoukkojen tekemän yksinkertaisen työn hyödyntämiseen hedelmällisillä maa-alueilla. Sen sijaan intensiivinen viljely, joka perustui vähemmän maaperään ja enemmän pääoman sijoitukseen, siis työvoiman intelligenssiin ja energiaan, oli vastoin orjuuden luonnetta.

Sisällissodan esinäytöksenä 1850-luvulla alkoi taistelu Kansasista, missä oli edellytyksiä

Lincoln korosti vielä 1861, että Pohjoinen taistelee unionin puolustamiseksi eikä orjien vapauttamiseksi.

eteni sodan tahtia

vehnän viljelylle. Etelän ja orjatalouden intressit edellyttivät alueellista laajenemista. Siksi uudisasukkaita alettiin pelotella ja karkottaa, jotta orjatilalliset voisivat asettua heidän tilalleen. Tästä seurasi vastareaktio Pohjoisessa. Se alkoi tukea Kansasia miehin, aseina ja rahoina. Jyrkkä abolitionisti **John Brown** joukkoineen oli mukana yhteenotoissa orjuuden kannattajia vastaan. Abolitionistit vastustivat periaatteellisin syin orjuutta. Tästä syntyi Republican Party, jonka riveistä Abraham Lincoln nousi maan johtoon syksyllä 1860.

Lincoln korosti itsenäisyysjulistuksen sanamuotoa: kaikki ihmiset syntyvät tasa-arvoisina. Mutta jos hänen ohjelmassaan olisi tuolloin ollut orjien vapautus, hän olisi hävinnyt vaalit. Lincoln uskoi, että orjuus voitaisiin poistaa asteittaisella ja kompensoidulla tavalla eli maksamalla omistajille. Pitkällä tähtäimellä orjina syntyneet vapautuisivat täytettyään 25 vuotta. Lincoln uskoi vapautettujen paluuseen Afrikkaan, jota ajoi American Colonization Society – tärkein orjuuden vastustajien järjestö 1800-luvun alkupuolella. Tätä ratkaisua eli Liberian mallia, oli

myös Lincoln kannattanut. Hän muutti kantansa sodan kestäessä.

Lincoln korosti vielä 1861, että Pohjoinen taistelee unionin puolustamiseksi eikä orjien vapauttamiseksi. Etelän näkökulmasta oli varmaa, että Lincoln torjuisi orjuuden maantieteellisen laajentumisen ja siksi se Fort Sumterin laukauksilla aloitti sodan huhtikuussa 1861. Lincoln joutui puntaroimaan tilannetta. Hänen oli joko säilytettävä Unioni vapauttamatta yhtään orjaa tai vapauttamalla kaikki. Mikä olisi-kaan ollut orjuuden kohtalo, jos pohjoinen olisi kukistanut etelän nopeasti?

Lincolnin valinnan jälkeen Etelä-Carolina erosi liittovaltiosta (oli muodostunut 1766 itsenäisyysjulistuksen myötä) ensimmäisenä joulukuussa 1860 ja sen jälkeen kuusi muuta. Arkansas, Tennessee, Pohjois-Carolina ja Virginia seurasivat, kun liittovaltio teki loppukeväästä päätöksen yleisistä kutsunnoista. Neljä muuta orjavaltiota eli Missouri, Kentucky, Maryland ja Delaware – missä orjia ei enää juuri ollut – eivät kenneet tai eivät halunneet erota.

Liittovaltiosta irronnut uusi Etelän valtio CSA

(Confederated States of America) haki epätoivoisesti kansainvälistä tunnustusta. Tätä vaikeutti se, että konfederaation kongressi määritteli orjuuden hyväksi instituutioksi siitän huolimatta, että se Yhdysvaltojen perustajille oli ollut Englannista tuotu valitettava ja vähitellen poistuva laitos.

Antietam ja emansipaatio

Sodan arki alkoi heti nostaa orjuutta ylemmäksi asialistalla. Edelläkävijänä oli kenraalimajuri **Benjamin Butler** Monroen linnakkeesta. Kolme konfederaation leiristä karannutta orjaa etsi sieltä turvapaikkaa vuonna 1861. Majuri **John Cary** tuli valkoisen lipun alla ja pyysi Butleria palauttamaan orjat. Butler ilmoitti pitävänsä karkulaiset. Cary vetosi karkulaislakiin, joka edellytti orjien palauttamista. Mutta, kun juuri edellisenä päivänä Virginia oli tehnyt päätöksen irtaantumisesta, Butler saattoi todeta:

– Minulla ei ole mitään juridisia velvollisuuksia ulkomaalle, jollainen Virginia vakuuttaa olevansa. Minä pidän nämä negrot sotasaaliina (contraband), koska te pidätte heitä omaisuutenanne. ▶

Määritelmä
'contraband' karanneista orjista kaikui kautta maan ja Unionin puolelle alkoi tulla tuhansia karanneita. Sanan 'contraband' tilalle tuli pian 'freedman'. Tähän vaikutti abolitionistien kanta, jonka mukaan sana contraband halvensi ihmiset tavaraksi.

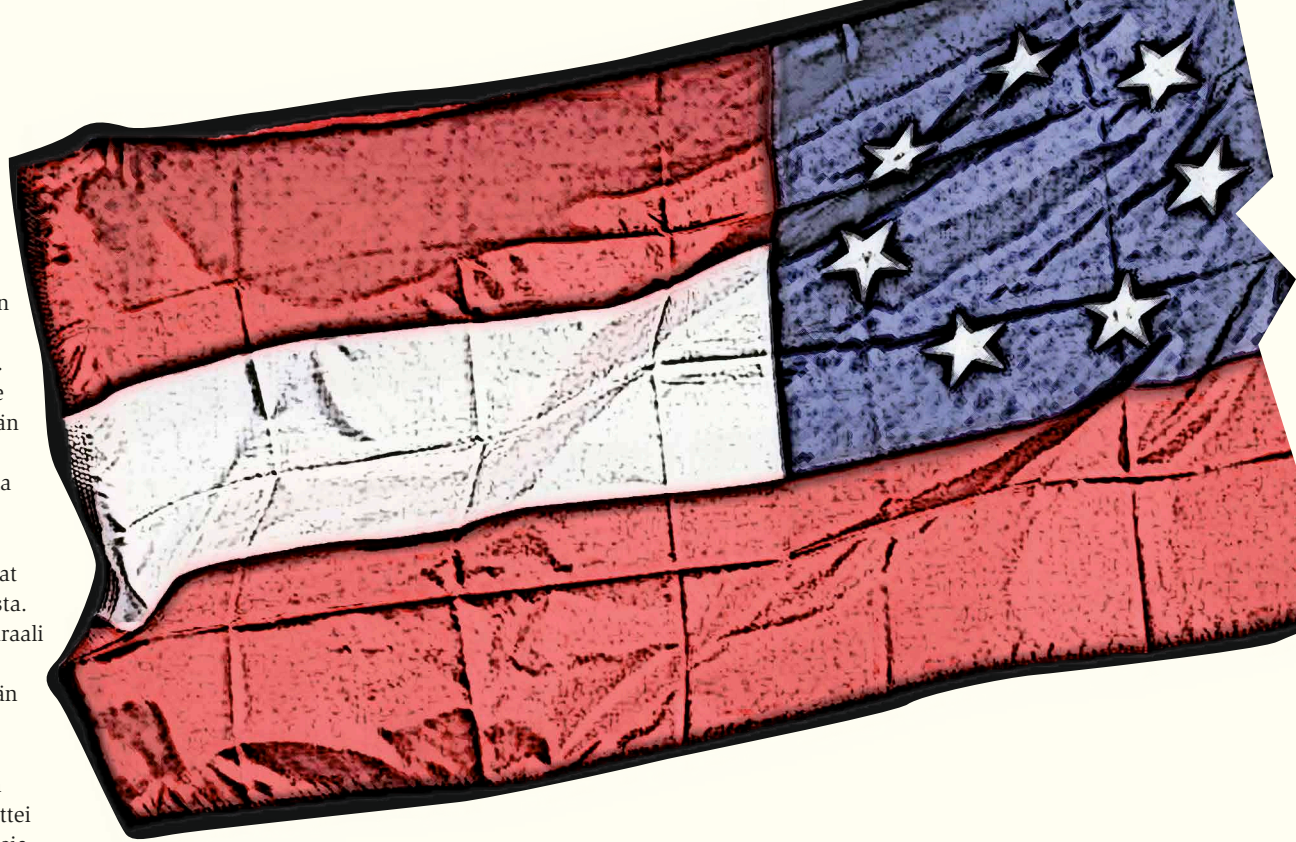
Marx ja Engels kirjjasivat tarkoin puhetta orjasodasta. Missourin komentaja kenraali **John Fremont** erotettiin joulukuussa 1861, kun hän julisti kapinallisten orjat vapaaksi. Hän nousi myöhemmin merkittäviin tehtäviin. Kyse oli siitä, ettei liikaa suututettaisi 'lojaaleja orjanomistajia' reunavaltioissa.

Sodan logiikka johti Lincolnin valmiuteen omaksua selvemmin emansipaation politiikka. Kesäkuussa 1862 hän päätyi siihen, että orjien emansipaatio, vapauttaminen, tulee ajankohtaiseksi. Kesällä 1862 Butler alkoi myös perustaa mustien rykmenttejä. Lincoln näki, että sotilaallisesta umpikujasta voitaisiin päästä tällä tavoin. Virallisesti hän vielä katsoi, etteivät contrabands ole vapaita kansalaisia, vaan kapinallisilta pakkolunastettua valtion omaisuutta.

Kesäkuuhun 1862 mennessä rajavaltioiden keskukset olivat turvallisesti Unionin joukkojen hallussa. Nyt Lincoln katsoi, että hänellä olisi valtaa vapauttaa kapinallisten orjat ja aseistaa heitä, mikäli hän katsoisi sen sotilaallisesti tarkoituksenmukaiseksi. Mutta miten edistää emansipaatiota antamatta vaikutelmaa, että orjia kehoitetaan teurastamaan isäntänsä? Hallituksen ministerit kehottivat odottamaan hyviä uutisia sotarintamalta, jottei emansipaatio vaikuttaisi epätoivoiselta teolta.

Syyskuussa 1862 Antietamin voiton jälkeen Lincoln antoi orjia koskevan alustavan vapauttavan julistuksen. Hän tarjosi kapinallisille aikaa luopua kapinasta ja jollei näin tapahdu, julistus tulisi voimaan 1. 1. 1863. Orjia kehoitettiin välttämään väkivaltaa paitsi itsepuolustuksen tarkoituksessa.

Julistus salli myös mustien laajemman sotilaallisen käytön. Pari vuotta myöhemmin 180000 oli armeijan ja 10000 laivaston riveissä, tietenkin valkoisten upseerien komentamina. Sodan päättyessä satakunta oli noussut upseereiksi. Monet heistä olivat pappeja ja lääkäreitä, mutta monet jäivät kaivamaan ojia ja hautoja. Jotkut komentajat epäroivät aluksi mustien joukko-osastojen käyttöä.

Elokuun lopussa Leen johtamat Etelän joukot saivat vielä voiton Bull Runissa. Lee siirsi joukkonsa Marylandin puolelle tarkoituksena jatkaa Pennsylvaniaan ja katkaista kulkuyhteydet Washingtoniin. Syyskuun 17. päivänä suuressa Antietamin taistelussa McClellan kuitenkin pysäytti Leen etenemisen ja tämä joutui vetäytymään takaisin Virginian puolelle. Marx luonnehti myöhemmin, että vaikka sota tulee vielä ailahtelemaan, Etelän epäonnistuminen Marylandissa ratkaisi sodan kohtalon.

Orjien vapauttaminen

Emansipaatiojulistuksessa 22.9.1862 määrittiin: "Tammikuun 1. päivänä 1863 kaikki henkilöt joita pidetään orjina jossakin osavaltiossa tai sen osassa, joka on kapinassa Yhdysvaltoja vastaan, ovat vapaita." Julistuksen tarkoin harkittu lause oli: "Tämä perustuu perustuslain oikeudenmukaisuuteen sekä sotilaalliseen välttämättömyyteen." Lincolnin mielessä saattoi olla, että vaikka jotkut upseerit henkilökohtaisesti olivat kuinka pahoja rasisteja tahansa, kaikkien oli tajuttava operaation sotilaallinen merkitys vastustajan heikentämisessä.

Marx totesi artikkelissaan, että Lincoln on ihan oma lajinsa historian vuosikirjoissa: hän ei ole aloitteellinen eikä mitenkään idealistinen (*Die Presse* 12.10.1862):

– Lincoln silloin kun häntä motivoi idea, puhuu kuin puhuisi maaneliöstä. Hän toimii epäroivasti ja tahdottomasti ikään kuin pyydellen anteeksi, että olosuhteet pakottavat toimimaan leijonana. Hän antaa asetuksiaan rutiinimaisesti kuten orjuusvapautuksen.

Siis ilman idealismia, olosuhteet pakottivat julistukseen.

Eurooppalaisen työväenliikkeen kallistuminen Pohjoisen puolelle ei johtunut vain orjuuden vastustamisesta. Yhdysvallat nähtiin aikansa demokraattisimpana yhteiskuntana. Se oli lähes ainoa maa, missä valkoisilla miespuolisilla oli täysi äänioikeus. Työläiset Englannissa eivät olleet johdateltavissa Unionia vastaan, vaikka sota toi heille suuria vaikeuksia. Laivastosaarto lopetti puuvillan tulon lähes kokonaan ja kuristi tekstiiliteollisuutta. Marx ja Engels ylistivät englantilaisen työväenluokan asenteita ja mielenilmauksia.

Yhdysvaltojen hallitus antoi ohjeen, että orjanomistajilta karanneita on otettava vastaan, työllistettävä ja jopa aseistettava. Lopullisen signaalin antoi elokuussa 1862 laki, joka salli "afrikkalaista alkuperää" olevien ottamisen armeijaan jo ennen kansalaisuutta. Marx visioi kirjeessä Engelsille elokuussa 1862, että yhdelläkin "nekrurykmentillä olisi huomattava vaikutus etelän hermoihin" (nigger regiments). Tällä sanavallinnalla Marx lienee painottanut sitä mielenilmaa, joka etelässä leviäisi. Musta rykmentti Louisiana Native Guards kunnostautui myöhemmin Port Hudsonin valtauksessa New Orleansin pohjoispuolella. Kesään 1864 mennessä rykmenttejä oli jo noin kolmekymmentä.

Yhdysvaltain senaatti ratifioi perustuslain 13. lisäyksen orjien yleisestä vapautuksesta keuhällä 1864 ja edustajainhuone lopullisesti äänin 119–56.

Kohti sodan käännettä

Yksikään etelän osavaltio ei lopettanut 1. 1. 1863 kapinaansa emansipaatiojulistuksen mukaisesti. Englannissa yleinen mielipide kannatti Pohjoista ja sen kannatus kääntyi nousuun. Tämä siitä huolimatta, että esimerkiksi *The Times* julisti

**Marxin mukaan
Lincoln toimii
epäröivästi ja
tahdottomasti
ikään kuin
pyydellen anteeksi,
että olosuhteet
pakottavat
toimimaan
leijonana. Hän
antaa asetuksiaan
rutiinimaisesti
kuten orjuus-
vapautuksen.**

emansipaatiojulistuksen kyyniseksi tempuksi rotumellakoiden lietso-miseksi ja Etelän heikentämiseksi, koska monet Etelän sotilaista lähtisivät koteihinsa suojelemaan perheitään.

Engels valitteli tuskastuneena, ettei sotaa ole ”käyty vallankumoukselliseen tyyliin”. Mitä tämä olisi tarkoittanut? Kirjeessään Marxille (17. 2. 1863) Engels kaipasi puoluetta, joka ajaisi sodan jatkamista äärimilleen. Tämä tarkoitti kovuutta orjuuden kannattajia kohtaan. Kummatkin olivat hyvin kriittisiä Pohjoisen vitkasteluun nimenomaan itäisellä päärintamalla. Engels kutsui McClellania ’aasiksi’.

Yhteisessä artikkelissaan (*Die Presse*, 26–27. 3. 1862) he ensimmäistä kertaa ylistivät kenraali Ulysses Grantin toimia läntisellä rintamalla, kun sota siellä alkoi liikkua kohti Etelää. Saartorengas kiristyi ratkaisevasti kun, New Orleans joutui amiraali **Farragutin** tykkiveneiden valtaamaksi. Seuraavaksi Grant alkoi saartaa Vicksburgia, koska vasta sitten Mississippi olisi suljettu Etelän liikenteeltä. Grant oli epäilylt mustien käyttöä sotatoimissa, mutta muutti käsitystään, kun oli nähnyt heidän taistelevan Vicksburgissa.

Kesäkuun lopussa 1863 Lee tunkeutui Pennsylvaniaan tarkoituksella kääntymään kohti Washingtonia. Armeijat kohtasivat sodan suurimassa taistelussa Gettysburgissa heinäkuun alussa samaan aikaan kuin Vicksburg kukistui. Etelän yritys epäonnistui. Ratkaiseva käänne kypsyi keskisellä rintamalla. Grant antoi marraskuussa 1863 **William Shermanille** käskyn lähteä 98 000 miehen kanssa Chattanoogaosta ”ja murtautua niin pitkälle vihollisen maaperälle kuin mahdollista ja aiheuttaa mahdollisimman suurta tuhoa heidän sotaressursseilleen”. Atlantan jälkeen piti marssia

Georgian osavaltion halki Savannahiin, missä kohdattaisiin laivaston voimat.

Konkurssin partaalla olleessa Etelässä oli vielä virallisesti uskoa oljenkorpeen, ettei marraskuun 1864 vaaleissa Lincolnia valitaisi presidentiksi vaan joku ”sovinnoisempi”. Myös Lincoln kävi rauhanneuvotteluja, sillä hänen edustajansa tapasivat konfедераation edustajat Niagarassa Kanadan puolella. Lincolnilla oli kuitenkin kaksi ehtoa aselevolle: koko liittovaltion alueellinen yhtenäisyys sekä orjuuden lopettaminen. Jälkimmäisen maininta jo ennakkoehdossa herätti myös Pohjoisen puolella arvostelua ja jopa Republikaanipuolueen sisällä.

Presidentinvaalissa 8. 11. Lincoln voitti ylivoimaisesti demokraattien ehdokkaan kenraali McClellanin. Tämän kannattajien ”rauhan puolue” oli alkusyksystä ja erityisesti Atlantan valtauksen ja polttamisen jälkeen romahtanut. Kirjeessään Shermanille Etelän kenraali **John Hood** protestoi tämän sodankäyntitapaa:

– Ette pelkästään halua alistaa valkoisia miehiä, naisia ja lapsia vaan teette negroista liittolaisianne ja haluatte asettaa yläpuolellemme alemman rodun, jonka me olemme nostaneet barbarismista nykyiseen asemaansa, joka on ylempänä mitä tuo rotu on missään maassa koskaan saavuttanut.

Historian paradokseja oli se, että Etelä loppuvaiheessa alkoi itsekkin pohtia ”alemmman rodun” aseistamista osavaltioiden oikeuksien nimissä. Vapautuksen orjuudesta saisi kun ottaisi ase-

käteensä. Tästä epätoivosta totesi Engels kirjeessä (10.1.1865):

– Jos Etelä aseistaa negronsa niin sitä parempi Pohjoiselle. Negrot eivät ole niin typeriä, että antaisivat itsensä tuhoutua sen ruoskan puolesta, joka läimii heidän selkiään.

Vapaita kuin ilma

Grant marssi mustien ja valkoisten rykmenttiensä voimin konfедераation pääkaupunkiin Richmondiin huhtikuun 3. päivänä 1865. Lincoln tuli seuraavana päivänä ja vastaanotti mustan väestön palvonnan. Hän totesi heille:

– My poor friends, te olette vapaita, vapaita kuin ilma. Voitte heittää orjan nimen maahan ja tallata sitä.

Ehkä tuo ilmaisu oli osuvampi kuin Lincolnin tarkoitus. Kysymys kansalaisuudesta ja poliittisista oikeuksista oli vielä kesken.

Kenraali Leen pakomatka päättyi Appomatoxiin, missä hän ja Grant sopivat antautumisesta 9.4.1865. Lincoln puolestaan ammuttiin teatterissa 14.4. ja presidentiksi nousi varapresidentti **Andrew Johnson**.

Kuukausi aiemmin toisessa virkaanastujaispuheessaan Lincoln oli todennut osapuolten

lukevan samaa raamattua ja pyytävän Herran apua toista vastaan. Mutta kaikkivaltiaalla on omat tarkoituksensa.

– Olettakaamme, että orjuus Amerikassa on niitä väärintekoja, joita Jumala salli armostaan esiintyä, mutta jotka olivat jatkuneet yli hänen asettamansa ajan. Hän haluaa nyt sen poistaa ja antaa sekä Pohjoiselle että Etelälle tämän kauhian sodan koettelemukseksi ja seuraukseksi väärinteosta. Syvästi toivomme ja rukoilemme tämän mahtavan sodan pikaista päättymistä. Mutta jos Jumala haluaa, että se jatkuu kunnes kaikki kahlehditun miehen 250 vuoden aikana luoma varallisuus on tuhottu ja jokainen ruoskalla irrotettu veripisara maksettu miekalla niin silti on sanottava 'herran tuomiot ovat täysin tosia ja oikeita'.

Noissa sanoissa korostui nöyryys. Lincoln oli sodan alkuvuosina lausunut: "and the war came", "ja sota tuli". Tämä ajattelutapa säilyi amerikkalaisen vasemmiston piirissä pitkään eli ikään kuin sota olisi ollut suorastaan välttämätön. Jälkikäteen tietenkin voidaan katsoa, että sota olisi vältetty, jos etelän oligarkit olisivat suostuneet tekemään poliittisen itsemurhan.

Monet etelässä kuitenkin vanhoivat, että "lapsemme tulevat kostamaan". Tämä nähtiin

jo 1870-luvulla vastavallankumouksena jälleerakennuksen saavutuksia kohtaan alkaen äänioikeuden viemisestä mustilta. Köyhien valkoisten joukossa oli sitten vielä "valkoinen roskaväki". Sille ei annettu mitään edistysellistä vaan pelkästään epätoivoinen rooli, joka sitten jatkui myöhemmin Ku-Klux-Klaanina ja vastaavina.

Jo kesäkuussa 1865 Marx totesi pessimistisesti:

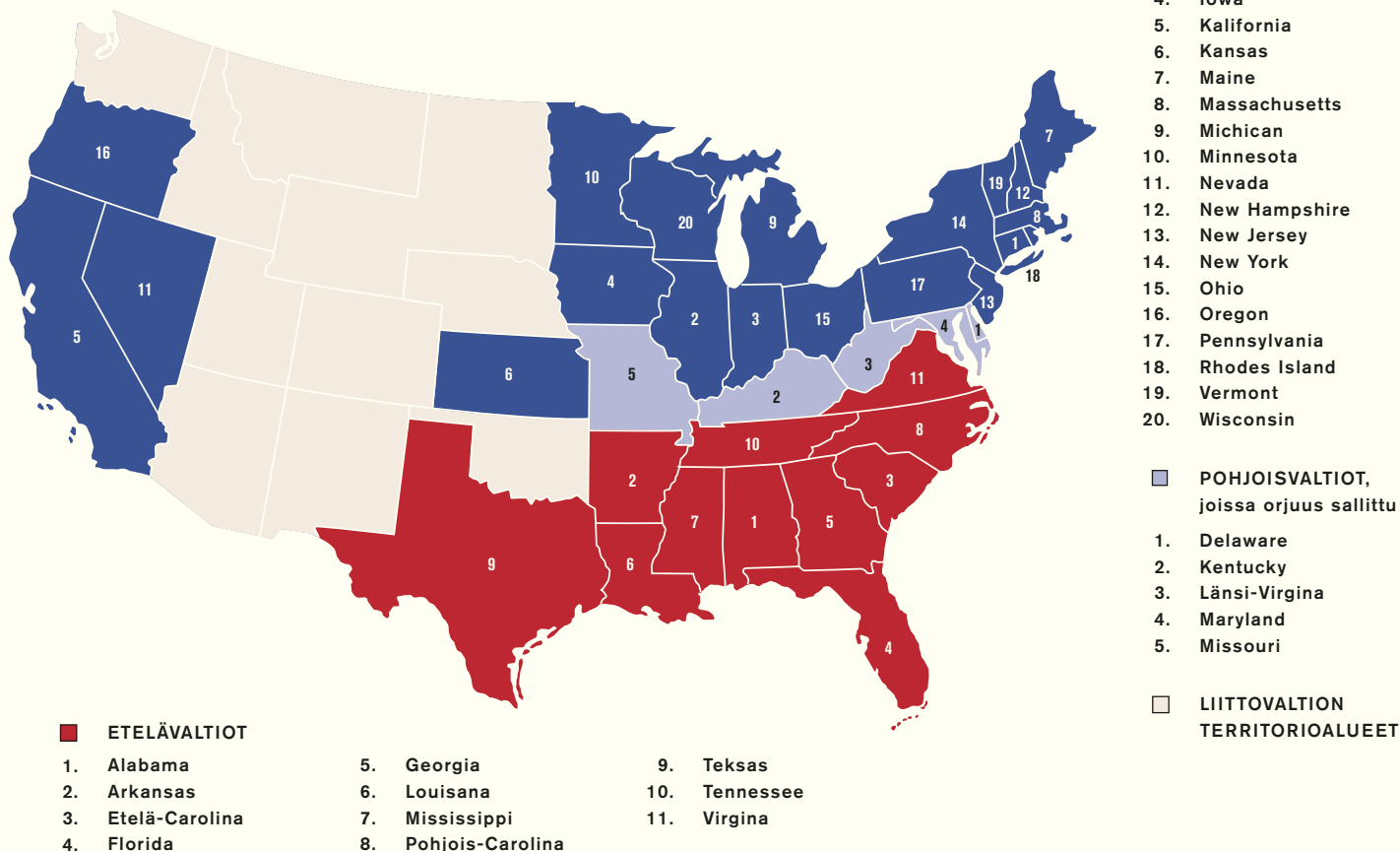
– Andrew Johnsonin politiikka herättää minussa levottomuutta. Naurettavaa ankaruutta yksittäisiä henkilöitä kohtaan. Taantumus on jo alkanut Amerikassa ja tulee suuresti vahvistumaan, jos nykyinen hapuileva politiikka ei lopu.

Vuonna 1868 valtaan nousseen presidentti Grantin ensi vuodet olivat edistyksen kautta ja tylyjä monille etelässä.

Kummallakin puolella oli tehty kehoja ennustuksia sodan kestosta. Olisi varmasti ollut parempi, jos orjuus olisi poistunut ilman vuosia kestänyttä sotaa ja miehityshallintoa. Nyt orjuus poistui ja tilalle astui rotu, enemmän kuin vapaa ihminen. **YD**

Kirjoittaja on politiikan tutkija.

Yhdysvalloissa muistellaan 150 vuotta sitten käytyä sisällissotaa (1861–1865). Vuoden 1820 rajalinja erotti Etelän orjavaltiot ja Pohjoisen vapaat valtiot. Kehitys ja sodan logiikka johtivat siihen, että joko Unionin tai orjuuden piti sortua Etelän ja Pohjoisen sodassa. Orjuus kaatui. Käännekohtaksi muodostui ns. Antietamin taistelu syksyllä 1862 ja sitä seurannut julistus orjien vapauttamisesta.

MAAILMAN KIRJAT

MAAILMA KYLÄSSÄ -FESTIVAALILLA / 26.–27.5.2012 / HELSINGIN RAUTATIENTORILLA
WORLD VILLAGE FESTIVAL / 26.–27.5.2012 / HELSINKI RAILWAY SQUARE

TOUKOKUUN TUHDEIN TELTTA

MAAILMANKIRJALLISTA NON-STOP-OHJELMAA AAMUSTA ILTAAN

LAUANTAI 26.5. AMAZON-LAVA

- 11.05–11.15 Vuoden laatu-lehti 2012 -palkinnon jako **Kultti**
- 11.15–11.40 Anni Nykänen: *Mummo 2* ja Milla Paloniemi: *Kiroileva siili 6* **Sammakko**
- 11.40–12.00 Joni Krekola: *Maailma kylässä 1962* **Suomen Rauhanpuolustajat**
- 12.00–12.20 Maiccu Kostiaainen: *Hiljaisen viisauden voima* **Basam Books**
- 12.20–12.40 Kirsti Ekenen & Sanna Turoma: *Venäläisen kirjallisuuden historia* **Gaudeamus**

Tomi Huttunen:
PIETARI ON ROCK

Suomi-Venäjä-seura
LA 12.40 – 13.00

- 13.00–13.20 Eva Nilsson & Päivi Lipponen: *Yritysvastuuta vai vastuuttomia yrityksiä?* **Kepa**
- 13.20–13.40 Thomas Wallgren, Matti Kohonen & Sirpa Pietikäinen: *Aarresaarilta harmaaseen talouteen* **Tax Justice Network**

- 13.40–14.00 Riikka Kämppe ja Jussi Lähde: *Haavisto-ilmio* **Helsinki-kirjat**
- 14.00–14.20 Toimittajat ilman rajoja; Ricardo Gonzalez Alfonso (CUB) **Suomen Pen**
- 14.20–14.40 Rafeef Ziadah: *Hadeel over Gaza* (PLE) **Kirkon ulkomaanapu**
- 14.40–15.00 Boualem Sansal: *Hyvitys; naiseista jihadisteihin* (ALG) **Demokratiafoorumi VK**
- 15.20–15.40 Lilly Korpiola & Hanna Nikkanen: *Arabikevät* **Avain**
- 15.40–16.00 *Occupy! Wall Streetiltä* Torikokoukseen **Occupy!**
- 16.00–16.20 Valtaako argibisnes ruuantuotannon alaa? **Maattomien ystävät**

16.20–16.40 Mervi Leppäkorpi & Johan Ehrsted: *Reilumman kaupan jäljillä* **Estelle**

16.40–17.00 Outi Hakkarainen ja Heli Kuuspallo: *Ilmastokeittotaito* **Crash**

17.00–17.20 Pekka Borg & Sini Harkki: *Polkuja metsään* **Ympäristö ja kehitys**

17.20–17.40 Paul Polansky: *Gypsy literature* (USA) **Savukeidas**

17.40–18.00 Airi Markkanen & co: *Huomio! Romaneita tiellä* **Like**

18.00–18.30 Katja Kettu & co: *Pimpit sorron yöstä* nouskaa **Wsoy**

18.30–18.50 Olli Löytty: *Kulttuurin sekakäyttäjät* **Teos**

18.50–19.20 Janne Porttikivi: *Filosofian (kumouksellisten mahdollisuuksien) puolesta* **Tutkijaliitto**

19.20–20.00 Yousif Haddad, Roxana Crisólogo & Khadar Ahmed: *Onko tämä suomalaista kirjallisuutta?* **Uudenmaan taidetoimikunta**

SUNNUNTAI 27.5. AMAZON-LAVA

- 11.20–11.40 Maia Rantanen: *Sano Muikku!* Suomen viehättävin kalakirja **Into Kustannus**
- 11.40–12.00 Riikka Kaihovaara: *Riippumaton puutarha* **Visili**
- 12.00–12.20 Peter von Bagh: *Elvi Sinervon kootut runot* **TA-Tieto**
- 12.20–12.40 Erkki Aurejärvi: *Tupakkateollisuuden kuolemankauppiat* **Lääkäriin sosiaalinen vastuu**
- 12.40–13.00 Heikki Taimio & Heikki Hiilamo: *Hyvinvointivaltion suunta – nousu vai lasku?* **Työväen sivistysliitto**
- 13.00–13.20 Kaisu Suopanki & Johanna Perkiö: *Perustulon aika* **Vasemmistofoorumi**

Hanna Nikkanen:
VERKKO JA VAPAAUS

Into Kustannus
SU 14.20

13.20–13.50 Kaarin Taipale, Tuomas Rantanen & Stefan Bremer: *Tulevaisuuden Helsinki* **Ydin**

13.50–14.20 Kimmo Jylhä & Hanna Kuusela: *Politiikkaa, idiootit – 4 vuotta finanssikiiskustelua. Mihin on tultu?* **Voima**

14.40–15.00 Boualem Sansal: *Poste Restante: Alger* (ALG) **Demokratiafoorumi VK**

15.00–15.20 Jean-Pierre Tuquoi: *Länsi-Sahara ja Marokko* (FRA) **Suomen Rauhanpuolustajat**

15.20–15.40 Kiina Afrikassa. *Katoaako köyhyys vai köyhien luonnonvarat?* **Kepa**

Sofi Oksanen puhuu Aleksandr Solženitsynin kirjasta **GULAG – VANKI-LEIRIEN SAARISTO**
Silberfeldt LA 15.00

- 15.40–16.00 Pekka Peltola: *Afrikassa* **Into Kustannus**
- 16.00–16.20 Rafeef Ziadah: *Hadeel over Gaza* (PLE) **Kirkon ulkomaanapu**
- 16.20–16.40 Andrei Sergejeff: *Afganistanin historia* **Gaudeamus**
- 16.40–17.00 Reko Ravela: *Afganistanin loputon sota* **Suomen Rauhanpuolustajat**
- 17.00–17.20 Simo Sipola: *Uuden Euroopan raunioilla* **Teos**
- 17.20–17.40 Matti Rämö: *Polkupyörällä Jäämerelle* **Minerva**

Jean-Pierre Tuquoi:
RANSKA JA MAROKKO – IKUINEN AVIOLIITTO

Suomen Rauhanpuolustajat
SU 15.00

BOUALEM SANSAL (ALG)

Amazon-lava la 14.40 Hyvitys, naiseista jihadisteihin su 14.40 Poste restante: Alger
Mekong-lava su 11.30 Hyvitys, naiseista jihadisteihin **Into Kustannus**

voima
www.voima.fi

Demokratiafoorumi
Vasudhaiva
Kutumbakam

1812
Helsinki
200
2012

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTIESTYÖVAROIN

into
WWW.INTOKUSTANNUS.FI

– Elämän ei pidä olla nousukiitorata.
Pitää saada viipyillä ja parannella
maitohappoja pois.

KESKENERÄISYYDEN OIKEUS ja armon lohdullisuus

Helsingin piispa **Irja Askola** ja Ydin-lehden päätoimittaja **Arja Alho** päättivät luottaa vuoropuhelun voimaan. Syntyi keskustelu ihmisenä olemisesta.

ARJA: Ihminen ei elä vain leivästä. Oman paikan löytämisessä maailmankuvalla on merkitystä, jolloin myös uskontojen tarjoamat askelmerkit auttavat. Onko meillä arkisessa kiireesämme tarpeeksi mahdollisuuksia pohtia sitä mihin kuulumme ja millaisia olemme?

IRJA: Uskonnon sisällä olevat kysymykset ovat koko ajan läsnä ihmisten elämässä, eivät vain juhlassa vaan erityisesti ihmisten, ahdistavassakin, arjessa. Silloin kun taistellaan toivosta ja kysytään onko elämällä mitään merkitystä. Kun kamppaillaan sen kanssa, pitääkö hävetä kun on työtön tai syrjäytetty. Tai miten selviän, kun turvaverkostoja ei ole.

Uskonnon ydinkysymykset ovat läsnä aina kun kysymme itseltämme, kelpaanko tai riitänkö kenellekään? Armahtaako minua kukaan? Voinko hyväksyä itseni, jos toiset tuomitsevat? Onko elämää edes nyt, saati kuoleman jälkeen? Kaikki tämä on juuri sitä kysymys- ja vastausanastoa, johon uskonto tarjoaa tilaa.

ARJA: Ovatko ne myös ihmisenä olemisen tilaa?

IRJA: Kyllä. Ihmisenä olemisen kysymykset kuuluvat nimenomaan kristinuskon ytimen. Jumalan viesti ihmiskunnalle oli, että hänen piti tulla ihmiseksi. Hänen piti tietää kuinka paljon kurjaa ja ihanaa ihmisen elämään sisältyi. Joulu on nimenomaan Jumalan solidaarisuuden kädenojennus kokonaiselle ihmisyydelle, sen valoilte ja varjoille.

ARJA: Entä pääsiäinen?

IRJA: Pääsiäisessä on koko ihmisen tarina. Siinä on surkeasti mokaavia ihmisiä. Jeesuksen lähimmät ystävät...

ARJA: ... nukahtavat.

IRJA: Nukahtavat, pettävät lupauksensa ja unohtavat sitoumuksensa. Siinä on itkua ja kauhua. Kaikki draaman kaaren käännteet ja sitten huikea avautuminen: mikään häpeä ei vie pois armon auringon paistetta tai sen hyväksynnän lämpöä millä elämä voittaa kuoleman. Totuus voi olla niin lämmin, että se sulattaa kovan valheen.

Kirkko yhteisönä ja yhteisössä

ARJA: Toivoa ei pidä siis menettää, armoa on.

IRJA: Toivoa ei pidä menettää, eikä meidän pidä menettää toinen toisiamme! Usko on aina myös yhteisön asia. Yksilön kilpailussa ja yksinäistymisessä yhteisö on tärkeä. Yhteisö uskonossa tulee läsnä olevaksi historian suurena kertomuksena, mutta myös yhteisössä olevina ihmisinä. Uskon ydintä on: kaveria ei jätetä. Kelpaat ilman, että on suoritettava mitään korttia tai tulostavoitetodistusta.

ARJA: Seurakunnat ovat kirkkojen yhteisöjä. Mutta eipä niissä kovin monet ihmiset toisiansa kohtaa.

IRJA: On realismia tajuta, että kirkkoon kuuluminen tai sen toimintaan osallistuminen ei ole enää itsestään selvyys. Hyvää on, ettei ihmisten pidä kuulua kirkkoon päteäkseen

sosiaalisesti. Ennen kylän apteekkarin tai konshtaapelin piti kuulua kirkkoon riippumatta siitä, mitä he uskonnosta ajattelivat. Minusta on tärkeää, mitä erityisesti nuoret ovat tuoneet esille. He kuuluvat yhteisöihin, joihin he *haluavat* kuulua.

Kirkolle tämä on myös kriittinen kysymys. Olemmeko oikeasti valmiita siirtymään kansalaisyhteiskunnan aikaan, jossa kirkko tarvitsee jäseniään, on kiinnostunut jäsenistään, tarjoaa osallisuutta mutta kestää myös jäsentensä kritiikkiä.

Kirkko on aiemmin tarvinnut ihmisiä yleisöksi tai auttamisensa kohteeksi. Tämä aika on ohi. Nyt haetaan toisenlaista suhdetta ja kristityn identiteettiä, eräänlaista elämäntapakristillisyyttä. Kirkko tarvitsee tietenkin jäsenensä ja tilaisuuksissa kävijänsä mutta enemmän haluaisin edistää elämäntapakristillisyyttä. Mitä kristillisyyteni merkitsee arjen valinnoissani, kuluttotottumuksissani, suhteessani muihin ihmisiin ja heidän erilaisuuteen, myös suhteessa itseeni: olenko armon ja oikeudenmukaisuuden asialla myös omassa arjessani?

ARJA: Aivan kuin puhuisit myös poliittisista puolueista ja niitten nykiongelmista!

IRJA: Tunnistan kyllä samanlaisuutta. Niin kirkon kuin puolueiden sisällä on näkyvillä sukupolvien välistä eroavuutta tavoissa suhtautua asioihin ja toteuttaa niitä. Ja sitten on kysymys mitä on aito demokratia. Joskus minusta tuntuu, että se on yhtä vaikeaa niin puolueille kuin kirkollekin.

ARJA: Mitä ajattelet median, ehkäpä yhteiskunnan laajemmin, tunteistumisesta? Onko se yhteisöllisyyttä kun erilaisten tragedioiden myötä surraan tuntemattomia, järjestetään muistohetkiä ja halutaan näyttää ja välittää tunteita julkisesti?

IRJA: Kaikki, mikä auttaa ihmisiä käsittelemään oikeasti yhteisöissämme tapahtuneita

sitä paitsi, eihän katuosoite kerro mitään mihin heimoon tai luokkaan kuulumme. Ennen yhteisöllisyys ja heimoutuminen oli toisenlaista. Nyt se on globaalia ja medioitunutta. Kalliossa asuva nuori, Pariisin lähiössä asuva maahanmuuttaja tai Malagassa asuva isoäiti voivat muodostaa nykyään keskustelupiirin. Mikä minä olen sanomaan, ettei tämä olisi yhteisöllisyyttä?

Ainutkertaisen elämän paineet

ARJA: Yhteiskunnan odotukset ja hyvä elämä tuntuvat olevan törmäyskurssilla. Nuorten pitää tietää heti miksi he haluavat isona, opiskella nopeasti, töissä pitää jaksaa pidempään ja lastenkin elämä on täytettävä kehittäväillä harrastuksilla.

IRJA: Elämän ei pidä olla nousukiitorata. Ihmisen pitää voida saada viiپیillä. Kun kunto-urheilijat ovat huolissaan lihaksistaan ja sanovat niitten olevan maitohapoilla, on hyvä muistaa, että mielemmekin voi olla maitohapoilla.

Saako lapsi olla lapsi? Saako ihminen olla keskeneräinen? Ihmisen oikeuksia on saada olla hidas, kömpelö ja epävarma. Uskonnon tehtävä on voimaannuttaa. Meitä ei pidä kahlita mihinkään pakettiin ja tehdä yhtä menestymisen mallia. Jokaisella on oikeus löytää omin kutsumus.

Totta on, odotukset törmäävät tosi kovasti. Törmäyskurssista on paljon tietoa sosiaalivirastoissa ja sairauskertomuksissa. Se on sitä hiljaista tietoa, joihin poliitikkojen ja päätöksentekijöitten pitäisi havahtua. Kirkolla on myös paljon arjen asiantuntemusta. En tiedä toista organisaatiota, joka kävisi niin säännöllisesti kaikenlaisissa kodeissa. Kohtaamme ihmisiä niin lapsi-, nuoriso kuin diakoniatyössä, niin avioliittoon vihkimisessä kuin hautajaisissa. Toivoisin, että voisimme olla kirkon piirissä rohkeampia välittämään tietojamme päättäjille.

Kaikki, mikä auttaa ihmisiä käsittelemään oikeasti yhteisöissämme tapahtuneita asioita, on hyväksi.

asioita, on hyväksi. Tapahtuvatpa ne korttelissamme, kaupunginosassamme, kylässämme tai maailmalla. Tosi-tv:stä tai viihdesarjoista järkyttyminen olisi ihan eri asia.

ARJA: Ihmiset siis järkyttyvät todellisista tapahtumista.

IRJA: Juuri niin. Ihmiset hakevat tapahtuneisiin asioihin reaktioita, ikään kuin sanoitusta. Ja

ARJA: Tulisiko tästä kirkolle enemmän velvollisuuksia?

IRJA: Kirkko ei voi olla välittämättä! Mutta olisi huolestuttavaa, jos valtiovalta ja yhteiskunta yleisimmin ajattelisivat, että hoitakoon kirkko kurjat ja me kilpailukyvyyn. Valtiovallan menestys on kiinni siitä miten se välittää kaikista kansalaisistaan. Yhteiskunnan on vastattava ihmis-

ten perusoikeuksista ja niiden toteutumisesta eikä sitä tehtävää voi ulkoistaa. Mutta ei voi myöskään ajatella, että lähimmäisyys kuuluisi valtiovallalle.

Turvallinen maailma

ARJA: Uskontojen vuoropuhelulla voidaan edistää rauhaa ja oikeudenmukaisuutta.

IRJA: Kuulun niihin, jotka pitävät uskojen vuoropuhelua hyvin tärkeänä. Olemme samalla puolella yksilöihannoitinta ja materiaalipalvontaa vastaan. Työ rauhan ja oikeudenmukaisemman maailman puolesta on saanut uusia muotoja. Meidän sukupolvemme on ehkä jäänyt väärällä tavalla kiinni nostalgiaan ja haikeuteen aatteen palosta. Samoja asioita tapahtuu kuitenkin edelleen. Uudet sukupolvet omaksuvat uudenlaisia muotoja samalle välittämiselle. Olemme samalla jatkumolla.

Vihapuhe ei myöskään kuulu kristityille. Jokaista kunnioitetaan

ARJA: Erilaisista sosiaalisen median keskustelupalstoista voisi päätellä, että ihmisten välisen käyttäytymiskoodisto on muuttunut ja vihapuhe vallannut kasvualustaa.

IRJA: Ajattelen niin, ettei se vie pitkälle. Jos ihminen vihaa jotakin, siihen on jokin syy. Vihan taakse pitää päästä. Usein ihminen myös pelkää. Jos jossain lähiössä tuntee vihaavansa vaikkapa somaleita, on hyvä muistaa, että kummatkin pelkäämme samaa: miten meille elämässä käy.

ARJA: Pelkäämmekö turhaan, mitä peloille pitää tehdä?

IRJA: Eihän se nyt mikään ihme ole, että pelottaa. Kun vain istuu tv:n ääressä ja katsoo uutisia, alkaa pelottaa. Mutta samalla näkee kuinka ihmiset koko ajan tekevät vaikeissa olosuhteissa hyvää, ottavat riskejä ihmiskunnan

puolesta ja toteuttavat oman elämänsä kaupalla oikeudenmukaisuutta. Pelkoon auttaa myönteinen toiminta ja osallistuminen. Vaikkapa joku niin pieni asia kuin kolikon pudottaminen keräyslippaaseen, sehän on kuin pelkovero. Peloista puhuminen vaatii luottamusta. Siihen ei voi kommentaa, kaikki vaatii tilaa. Aidossa vuoropuhelussa lopputulosta ei voi valmiiksi käsikirjoittaa. Pitää voida luottaa, että prosessi kantaa.

ARJA: Entä kirkon oma menneisyydenhallinta? On paljon sellaista, mistä on vaiettu.

IRJA: Kirkko ei voi kerskua saavutuksillaan. Asioita tapahtuu mutta viiveellä. Tästä on esimerkinä omasta maastamme vuoden 1918 tapahtumien käsittely. Tärkeätä on tunnistaa, että en voi antaa anteeksi ennen kuin voin muistaa. Anteeksiantoon ei voi kiirehtää. Pitää kohdata menneisyys. Olen puhunut parantavista muistoista. Kirkolla on kaikki välineet muistaa, sillä mesu alkaa synnintunnustuksella: olet armahdettu.

Puhutun sanan voima

ARJA: Otat tässäkin keskustelussa tilan puheelta. Löydät ilmaisia, jotka koskettavat. Onko puhuminen sittenkin kultaa?

IRJA: Ihmiselämä on helpompaa jos puhumme toisillemme. Emmekä vain puhu, vaan myös kuuntelemme mitä toinen sanoo. Puhe on niin moninaista ja on niin monenlaista puheen genreä: on e-mailit, twitterit, hymiöt, virkamieskieli, vallan puhe, taiteen kieli. Meillä on kielimaailma, joka joskus voi myös tuottaa osattomuuden kokemuksia ja väärinymmärryksiä.

Luterilainen kirkko on sanan kirkko. Se voi olla vallan väline mutta myös lohdutuksen ja rohkaisun. Sillä on mielestäni valtavan suuri merkitys mitä mahtuu puheittemme riveille: kuka ja ketkä mahtuvat saarnoihimme ja esirukouksiimme. Kun sanomme perhe, onko siinä

koko nyky-yhteiskunnan kirjo mukana? Ketkä puheissamme ovat kohteita, ketkä sankareita? Puhummeko toimintakertomuksissamme heistä ja teemmekö heille toimenpiteitä vai teemmekö heidän kanssaan?

Pitää mennä oman kielellisen mukavuusalueen ulkopuolelle. Ei voi puhua niin, että ihmiset kuittaavat sen amen-hyväksynnällä. Kirkon kielen on taivuttava vuoropuheluun. On ajateltava, että palaamme juurillemme. Jeesus puhui kieltä, jota ihmiset ymmärsivät. Hän otti esimerkinsä kedoilta, keittiöistä tai kalastajilta.

ARJA: Hän huomasi senkin, joka oli varjoissa.

IRJA: Kyllä, Jeesuksen viestintästrategia on erittäin kiehtova. Siitä voisi olla meille kaikille paljon opittavaa.

ARJA: Olet myös runoilija. Kirjoitat runoja.

IRJA: Runot ovat osa kristityn identiteettiä. Ne ovat kuin rappuset, joilla voin käydä omaan tunnemaailmaani.

ARJA: Runojen avulla voit jakaa ne myös muille ja tulla lähelle ihmisen herkkysalueta. Onko naispappeus tuonut kirkkoon herkkyyttä ja avaruutta?

IRJA: Naispappeus on tehnyt hyvää kirkolle. Kun kirkko on kaikkien ihmisten todellisuutta, ei sieltä voi toista puolta puuttua. Toimintakulttuurit vain muuttuvat hitaasti. Tarvitaan sinnkkyyttä viedä muutoksia eteenpäin sillä eihän muutoksia tule, ellei niiden puolesta toimi. Minun huomiseni on turvallisempi ja oikeudenmukaisempi kuin tämä päivä. Siinä on myös enemmän iloa ja naurua.

ARJA: Ihmisen kohtaamista?

IRJA: Siitähän ilo ja nauru syntyvät, ihmisen kohtaamisesta. **YD**

Arja Alho

Kuvat: Topi Laiti

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

Nuijat JA TOSINUIJAT

[**JUTTELIN** taannoin erään ystäväni kanssa Nallesta, eli **Björn Wahlroosista**. Tulimme yksimielisesti siihen tulokseen, että jos Nallea ei olisi, hänet pitäisi heti keksiä. Tulokseen tulimme hiukan eri reittejä. Siinä missä ystäväni piti hänen provokaatioitaan tarpeellisena, minä olin sitä mieltä, että rehellisyydestä tulee palkita.

Maailma tarvitsee lisää avoimesti hyvinvointiyhteiskuntaa ja demokratiaa mollaavia nalleja, ultra-kapitalisteja, jotka eivät oman persauksensa turvaamisen lisäksi viitsi suurempia maailmantuskia potea. Ei siksi, että heidän kanssaan voisi olla samaa tai eri mieltä, vaan siksi, että Nallen kaltaiset hahmot puhuvat avoimesti omasta ajatusmaailmastaan. Se on kiinnostavaa ja kertoo maailmasta enemmän kuin Nallen ajatuksien aiheuttama moraalinen närkästyminen.

[**IHMINEN** on yhteiskunnassa autistinen yhteisöllinen eläin. Yhteiskunta on kenties liian suuri kokonaisuus kelvatakseen sellaisenaan yhteisöksi ja siksi sen sisältä haetaan kuplia, samanmielisten yhteisöjä, joissa voidaan sitten yhdessä paheksua ja pelätä kamalaa maailmaa, jota nallet pyörittävät tuolla jossakin kaukana poissa. Kuplaksi kelpaa mikä tahansa metsästysporukasta koirapuiston kautta poliittiseen puolueeseen. Pääasia on, että omaa ajatusmaailmaa sokeasti tukevaa mölinää ja ”me” -henkeä löytyy riittävästi ympäriltä. Niiden avulla ryhmä tarjoaa toiseuden elämyksiä suhteessa ulkopuoliseen maailmaan.

Nalle puolestaan on yhteiskunnan tuote. Ilman yhteiskuntaa ei olisi nallejakaan. Yhteiskunnan järjestäytymistavasta riippuu, ryhtyvätkö nallet pankkiireiksi vai keskuskomitean jäseniksi. Nalle Wahlroosilla lienee historialliset edellytykset molempien toimien kunniakkaaseen hoitamiseen. Siksi hän onkin eräänlainen käytännönsovellus **Machiavellin Ruhtinaasta** tai **Sunzin Sodankäynnin taidosta**. Näitä vallankäytön strategian perusteoksia lukiessa tulee hyvin selväksi, että niiden viesti on yleismaailmallinen. Niiden oppeja voi soveltaa yhteisöön kuin yhteisöön ja siksi ne ovat säilyttäneet asemansa klassikkoina.

Valta on raadollista niin kapitalismissa kuin kommunismissakin ja kaikkialla siinä välissä. Toisilla sitä on, valtaosalla ei.

[**VALTA** on raadollista niin kapitalismissa kuin kommunismissakin ja kaikkialla siinä välissä. Toisilla sitä on, valtaosalla ei. Vain nuija ei sitä tajua. Tosi nuija puolestaan ei tajua, ettei tajua. Tosi nuija antautuu kuplansa hierarkkisen johtajan vietäväksi samanmielisten yhteisön mölinän suosiollisella säestyksellä. Kun kuplablogaaja X kirjoittaa paheksuvansa Nallen sanomisia, hänet julistetaan pyhimykseksi ja valmiiksi samanmielinen kaveriporukka saa Facebook-feediinsä viestin: ”kylläpä X sivaltaa sukkelaсти”. Kukaan ei tästä uskovaisten ego-pönkityksestä opi mitään.

Pohjimmiltaan kyse on siitä, että elämme kapitalistisessa talousjärjestelmässä, jonka moraalista perustaa yleinen oikeustaju ei jaa. Järjestelmä ei kuitenkaan tarjoa päätöksentekijöille muita toimintakehiköitä kuin järjestelmän itsensä. Näin ollen julkisuudessa saa päivästä toiseen seurata moraalista närkästyistä puhkuvia poliitikkoja, jotka silloin tällöin onnistuvat säätämään valtionhallinnon korkeimmille virkamiehille solidaarisuusveron – oikeasti rikkaat eivät elä palkkatulojen varassa – mutta ovat täysin hampaattomia järjestelmän edessä.

Tämän sanottuani riemuitsen hetken siitä, että kotikutoinen hyvä veli -eliittimme on pääsyt vaalirahoineen, talousotkuineen ja asunto-kauppoineen kiitettävästi esiin tänä keväänä. Se on hienoa ja tärkeää, mutta valitettavasti homma jää puolitiehen. Nämä tyyppit ovat nimittäin mitätön pisara globaalin finanssi-kapitalismin valtameressä. Tässä Nalle on jälleen poikkeus. Hänen pankkinsa on jo pikkuisen suurempi ja vallan kannalta olennaisempi kuin vaikkapa Nova-kiinteistöt. Sampo Pankki on Forbesin tämän vuoden suuryritysten TOP 2000 listalla sijalla 503. Suomalaisfirmoista edelle menee ainoastaan Fortum. Siksi hänellä on varaa ärsyttää puhumalla avoimesti ja nostaa maataloustukia.

Toivon syvästi, että Nalle kestää mediamyllytyksen ja pukeutuu vastakin pinkkeihin housuihin. Kapitalismi on aavistuksen siedettävämpää, kun järjestelmän voittajat puhuvat avoimesti. **YD**

Rauhannobelisti syrjään

EX-SISSIPÄÄLLIKKÖ PRESIDENTIKSI

Paikallisen tuotannon tukeminen, investoinnit koulutukseen ja öljyriippuvuuden vähentäminen ovat Itä-Timorin uudeksi presidentiksi huhtikuussa valitun **Jose Vasconcelosin** mukaan hänen tärkeimmät tavoitteensa. Entisen sissipäällikön kokemukset politiikan saralta ovat vähäiset, arvioi **Kalle Sysikaski**.

Vasconcelos tunnetaan paremmin sissinimeltään **Taur Matan Ruak** eli 'kaksi terävää silmää'. Hänet on aiemmin tunnettu vuonna 2002 itsenäistyneen Itä-Timorin itsenäisyyskamppailun aikaisena sissijohtajana ja sittemmin maan asevoimien komentajana.

Vasconcelos valittiin presidentiksi Itä-Timorin näkyvimmän itsenäisyysankarin, pääministeri **Xanana Gusmaon** ehdokkaana. Maan kansainvälisesti tunnetuin poliitikko ja vuoden 1996 rauhannobelisti **Jose Ramos-Horta** tippui vaalien ratkaisevalta kierrokselta jäätyään ilman minkään puolueen tukea.

Äänestysaktiivisuus romahti

Vasconcelos sai ensimmäisen kierroksen äänistä 26, hänen vastaehdokkaansa vasemmistonationalistisen Fretilinin **Francisco Guterres** 27 ja

Ramos-Horta 19 prosenttia.

Ratkaisevalla toisella kierroksella Vasconcelos sai 61 prosentin kannatuksen, kun Ramos-Horta ja 17 prosenttia äänistä saanut Demokraattisen puolueen **Fernando Araujo** kieltäytyivät testamenttaamasta ääniään kummallekaan ehdokkaalle.

Toisen kierroksen äänestysprosentti romahti ensimmäisen yli 70:stä hieman yli 50 prosenttiin, kun se vuoden 2007 vaalin toisella kierroksella oli 80 prosenttia.

Vaalin jälkeen puolueisiin kuulumaton Ramos-Horta ilmoitti tukevansa ensi heinäkuun parlamenttivaaleissa Araujon lähinnä keskustavasemmistolaisena pidettyä PD-poluuta. Ilmoitus merkinnee sitä, että Araujo ja Ramos-Horta nousevat vaalien jälkeen kuninkaan teijöiksi, sillä Gusmaon keskusta-oikeistolaisena pidetty CNRT tai Fretilin tuskin yltävät kumpikaan yli 30 prosentin ääniosuuteen.

Nykyhallitus rakentuu Gusmaon ja parlamentin puhemiehenä toimivan Araujon puolueiden varaan. Fretilin johti hallitusta vuoden 2007 vaaleihin asti.

Merkittävin valta Itä-Timorilla on hallituksella ja parlamentilla. Presidentti nimittää pääministerin ja voi tärkeän kansallisen edun nimissä käyttää lakeihin veto-oikeutta.

Ramos-Horta käytti vetoa hyvin harkiten, mutta palautti valmisteluun muun muassa kolme maalakia, koska katsoi niiden olevan huonosti laadittuja ja määrittelevän liian heikosti pienten maanomistajien oikeudet. Tämä on kuuma kysymys maassa, jossa 70 prosenttia väestöstä elää maataloudesta ja pääosin köyhissä olosuhteissa.

Itä-Timor rahoittaa budjettinsa 90 prosenttisesti Timorin merestä nousevasta öljystä ja kaasusta saatavilla rojalteilla. Niiden on arveltu tuottavan noin miljoonan asukkaan valtiol-

Valtava tienvarsimainos kehotti äänestämään Matan Ruakia. Vasemmalla puolella on keskeinen tukija, pääministeri Xanana Gusmao.

le 50 miljardia US dollaria ennen ehtymistään seuraavan 40 vuoden aikana. Jokaista itätimorilaista kohden laskettuna tämä merkitsee vähemmän kuin kansainvälisenä köyhyysrajana pidetty kaksi dollaria päivässä.

Kansalaisyhteiskunnan kritiikki

Gusmaon hallitus on päättänyt rahoittaa ulkomaisen velan avulla suurusuuntaisia tiestöön, energia-hankkeisiin ja muuhun infrastruktuuriin liittyviä investointeja. Se uskoo niiden tuovan Portugalin entiselle siirtomaalle ja Indonesian armeijan tuhaksi tuhoamalle maalle vaurautta. Väkivaltaiset yhteenotot päättyivät kansanäänestyksen jälkeen vuonna 1999 maan itsenäistymiseen.

Itä-Timorin kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisen solidaarisuusliikkeen yhdessä perustama, Itä-Timorin hallintoa ja politiikkaa monitoroiva Lao Hamutuk eli Kuljetaan Yhdessä -järjestö

arvostelee Gusmaon politiikkaa. Järjestön mukaan hallitus ei ole tehnyt kunnollisia laskelmia, millä Itä-Timor pystyy maksamaan takaisin ulkomaisen velkansa.

Lao Hamutukin mielestä olisi viisaampaa, jos istuva ja tulevat hallitukset keskittyisivät kohentamaan Itä-Timorin maataloutta, kalastusta, turismia ja muita kestävämpiä pienimuotoisempia elinkeinoja.

Järjestö muistuttaa, että Gusmaon hallituksen aikana valtion budjetista terveydenhoitoon ja koulutukseen käytettyjen varojen suhteellinen osuus on laskenut ja että rojaltien synnyttämään korruptioon ei ole puututtu tarpeeksi vakavasti.

Jos heinäkuussa pidettävät parlamenttivaalit sujuvat presidentinvaalien tapaan pääosin rauhanomaisesti, vetäytyvät YK:n poliisijoukot ja Australian rauhanturvaajat Itä-Timorilta kuluvan vuoden loppuun mennessä. Väkivaltaisen histo-

rian omaavan köyhän valtion yksi tärkeimmistä saavutuksista olisikin kolmen pääosin rauhanomaisen ja demokraattisten vaalien järjestäminen samana vuonna.

Vielä vuoden 2007 vaalien yhteydessä esiintyi monia väkivaltaisia yhteenottoja ja seuraavana vuonna sekä presidentti että pääministeri joutuivat murhayritysten kohteiksi. Näiden tapahtumien jälkeen Itä-Timorin puolueet ovat paremmin ymmärtäneet rauhanomaisen kehityksen tärkeyden ja pistäneet militantit ainekset sivuun. **YD**

Kirjoittaja on seurannut Itä-Timorin kehitystä pitkään. Itä-Timor tunnetaan myös paikallisella nimellään Timor Leste.

Yksityinen turva-ala on muodostunut laajaksi ja pysyväksi liiketoiminnaksi Suomessa. Turvafirmojen vartijat ja järjestyksenvalvojat toimivat yhä useammassa tehtävissä ja eri alueilla, kirjoittaa **Vesa Vattulainen**.

Kauppatavarana

Turva-alaa koskevat säännökset ovat hajallaan useissa eri laeissa. Lainsäätäjä on vuosien varrella joutunut laajentamaan säädöksiä, koska uudet tehtävät ovat jo vakiintuneet käytäntöön. Yksittäiskysymysten ratkaisemisen myötä on tuloksena entistä sekavampi säännöskokonaisuus.

Perustuslaissa on määritelty kansalaisen perusoikeudet. Perustuslain 124 pykälä on tulkinnanvarainen, ja perustuslakivaliokunta on viime vuosina höllentänyt sen tulkintaa. Mitä se merkitsee kansalaisten perusoikeuksille ja oikeusturvalle? Yksityisen turvallisuusalan sääntelyn kokonaisuudistus on vireillä. Laki on tarkoitus hyväksyä syksyllä 2012.

Samanaikaisesti huhuja oikeudettomista ja perusteettoman rajuista voimakeinoista putkahtelee julkisuuteen silloin tällöin. Onko tämä totta ja vastaavatko ihmisten käsitykset todellisuutta?

Näihin kysymyksiin juttu pyrkii etsimään vastauksia. Tosin se saattaa herättää kysymyksiä enemmän kuin antaa selkeitä vastauksia. Asiakokonaisuus on tärkeä, laaja ja mutkikas. Tarvitsemme yleistä julkista kansalaiskeskustelua, koska turvallisuus ja sen tunne on ihmisen perustarve.

Perusoikeudet

Perustuslakivaliokunta on vähitellen katsonut yksityisten voimakeinojen olevan tapauskohtaisesti mahdollisia. Ovatko ihmisen perusoikeudet luisuneet tavoittamattomiin?

Perusoikeudet ovat kansallisessa perustuslaissa valtion kansalaisilleen takaamat oikeudet. Suomen perustuslaissa perusoikeudet kuuluvat lähtökohtaisesti kaikille, ei siis ainoastaan Suomen kansalaisille.

Yksityisen turva-alan kannalta on keskeinen perustuslain 124 § ja ennen kaikkea sen säännös *merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien antamisesta vain viranomaisille*. Säännös jättää kuitenkin rajat auki tulkinnalle.

Nyt sekava ja hajanainen turvapalveluiden toteutusta koskeva lainsäädäntö on syntynyt eri aikoina siten, että taustalla on ollut jokin käytännön tarve. Olemassa olevan toiminnan on havaittu olevan laittomalla pohjalla.

Uudistettaessa pitkään olemassa olleita lakeja, ne on jouduttu saattamaan perustuslakivaliokunnan käsittelyyn. Valiokunta on aste asteelta lieventänyt tulkintakäytäntöä: kun perustuslain perusteluissa ensin on kokonaan suljettu pois yksityisen oikeus voimakeinojen käyttöön, vähi-

tellen on katsottu voimakeinojen olevan tapauskohtaisesti mahdollista.

Säätelyä on yli kymmenen vuoden aikana uusittu useasti:

- Vuonna 1999 tuli voimaan *laki järjestyksenvalvojista*, jolla korvattiin vuosikymmeniä voimassa ollut huvilaki
- Vuonna 2002 tuli *laki yksityisistä turvapalveluista*, jolla korvattiin vuoden 1983 vartioimisliikelaki
- Vuonna 2003 tuli kokonaan uusi *järjestyslaki*, jolla mahdollistettiin järjestyksenvalvojen asettaminen kauppakeskuksiin, liikenneasemille ja joukkoliikenteen kuluneuvoihin
- Tämän jälkeen on mahdollistettu järjestyksenvalvojen asettaminen joukkoliikenteen matkalippujen tarkastajien avuksi.

Lakimuutosten viimeisin vaihe toi vartioimisliikkeen järjestyksenvalvojat satamiin, Kansaneläkelaitoksen toimipisteisiin, lentoasemille, teveyden- ja sosiaalihuollon toimipisteisiin sekä työvoima- ja elinkeinotoimistoihin.

Nyt on meneillään yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön kokonaisuudistuksen toinen vaihe, jonka tuotosten pitäisi olla hallituksen esityksenä eduskunnalla syksyllä 2012.

TURVALLISUUS

Akatemiaprofessori **Kaarlo Tuori** kiteyttää näkemyksensä nykytilanteesta:

– Huolenaiheena on yksityisten turvallisuuspalveluiden käyttäminen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä ja julkisen (poliisin) ja yksityisen välisen rajan hämärtyminen; tähän liittyvät valtuudet pakkokeinoihin, jotka koskettavat perusoikeuksia ja oikeusturvaa.

– Oikeusturvan varmistaminen poliisiluonteisessa toiminnassa on erityisen hankalaa, koska se ei perustu valituskelpoisiin hallintopäätöksiin, vaan on niin sanottua tosiasiallista hallintotoimintaa. Tästä syystä sellaiset seikat kuin koulutus, ammattietiikka ja vertaisvalvonta ovat keskeisiä, ja juuri niitä on vaikea varmistaa yksityisellä puolella.

Vastikään väitellyt sisäministeriön ylitarkastaja **Timo Kerttula** kuvailee säännösten sekamelskaa:

– Hyvä esimerkki on järjestyslaissa tarkoitettua järjestyksenvalvojaa koskeva sääntely. Sääntely otettiin vuonna 2003 voimaan tulleeseen järjestyslakiin, jossa on todettu, että laissa tarkoitettujen järjestyksenvalvojan toimivaltuuksiin sovelletaan järjestyksenvalvojista annetun lain säännöksiä. Sen jälkeen on pykäläviittausten avulla todettu, mitä järjestyksenvalvojista anne-

tun lain mukaisia toimivaltuussäännöksiä järjestyslaissa tarkoitettulta järjestyksenvalvojalta kuitenkin puuttuu. Lisäksi on todettu, että järjestyslaissa tarkoitettuun järjestyksenvalvoaan sovelletaan tiettyjä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain säännöksiä. Yhtä toimijaa säädellään siis kolmessa eri laissa.

Kerttulan selvityksen jälkeen joutuu ihmettelemään sitä, että kuinka selkeinä säännökset ovat kentällä työtään tekevällä järjestyksenvalvojalla. Tietääkö, muistaako tai ehtiikö järjestyksenvalvoja miettiä säännöksiä yllättävissä tilanteissa?

– Tällaisen toiminnan sääntelyn pitäisi toki olla selkeää, korostaa Kerttula, ja jatkaa:

– Tärkeintä on, että alan toimijat itse ovat perillä omasta oikeusasemastaan ja toimivaltuuksistaan ja osaavat käyttää näitä valtuuksiaan asianmukaisesti puuttumatta perusteettomasti kenenkään perusoikeuksiin.

Kerttulan väitöskirjaan mukaan on selvää, että kun yksityisten turvallisuuspalveluiden työntekijät perustavat valtansa paitsi nimenomaisesti säädettyihin toimivaltuuksiin myös jorkkamiehen oikeuksiin, toimenpiteiden kohteena oleva henkilö ei voi käytännössä päästä perille siitä, mihin toiminta perustuu.

Suomen Vartioliikkeitten Liiton puheenjohtaja **Jarmo Mikkonen** kiteyttää alan puutteita:

– Järjestyslain järjestyksenvalvojan oikeuksien määrittely on viittausten sekamelska. Ansio-tarkoituksessa tapahtuvalla järjestyksenvalvojalain toiminnalla on samat yhtäläisyydet vartiomisliiketoiminnan kanssa – mutta sääntely totaalisen erilaista.

Asiantuntijoiden kannoista on helppoa päätellä sääntelyn kokonaisuudistuksen tarve. Uudistus on varmasti haasteellinen työ.

Ravintolan ovella

Monet ravintolayhtiöt ovat siirtyneet käyttämään järjestyksenvalvojayhtiöitä. Ulkoistamisen syistä kertoo Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRary:n varatoimitusjohtaja **Veli-Matti Aittoniemi**:

– Motiivina on usein se, että ovilla on työntekijä vain silloin, kun tarvitaan eli osan ravintoloiden aukioloajoista. Ulkopuoliset yhtiöt pystyvät helpommin järjestämään työajat ja hankkimaan työntekijät järjestyksenvalvontaan.

Esiintyvistä ongelmista kysyttäessä Aittoniemi sanoo:

– Järjestyksenvalvontaan on aina liittynyt joitakin ongelmia. Vaikka palvelu hankitaan ▶

Perustuslain 124 pykälä

Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle: Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

ulkoa, ravintolayhtiön on pidettävä huolta siitä, että ovilla noudatetaan ravintolalle sopivaa linjaa. Yksi ongelma syntyy siitä, että järjestyksenvalvonnassa tapahtuneet laiminlyönnit tai virheet ovat monissa tapauksissa myös ravintolan vastuulla.

Uhat kaupassa

Kaupan liiton asiamies **Matti Räisänen** kertoo kaupan alan huolista ja riskeistä.

Esille on noussut erityisen voimakkaasti häiriökäyttäytyminen eri muodoissaan, ja näiden tilanteiden ennakoimattomuus. Kauppakeskusten merkittävimmäksi riskiksi Räisänen nimeää uhkaavasti tai sekavasti käyttäytyvät asiakkaat ja kaupan henkilökuntaan kohdistuvan uhkailun. Lisäksi myymälävarkauksia pidetään tulevaisuuden merkittävimpänä riskinä. Myös ryöstöt, uhkailut ja huumeiden käyttö huoletuttavat kaupan henkilökuntaa.

Räisänen mukaan tämän kaltaisen ongelmatiikan kanssa kauppa painiskelee jatkuvasti:

– Poliisiresurssien vähentäminen on osin johtanut lisääntyneeseen vartiointitarpeeseen, ja sitä kautta turvallisuuskustannusten siirtymiseen yhteiskunnalta yksityisten tahojen kannettavaksi, mikä ei ole mielestämme oikea suuntaus.

Julkinen valvonta

Alan asiantuntijoiden mukaan julkista valvontaa ei juuri ole.

Tutkija ja turvallisuusalan yliopettaja ja turvalaa tutkinut **Jyri Paasonen** kommentoi:

– Viranomaiset tarvitsisivat myös lisää resursseja yksityisen turvallisuusalan valvontaan, koska sitä ei pidetty nykytilanteessa riittävänä.

Viranomaisten rekistereitä pidettiin valvonnan kannalta ongelmallisina, koska esimerkiksi tehdessä rikosilmoitusta järjestelmä ei ilmoita, että rikoksesta epäilty henkilö työskentelee yksityisellä turvallisuusalalla.

Jarmo Mikkonen Suomen Vartioliikkeitten

Liitosta kertoo, että järjestyksenvalvontaa harjoittavista elinkeinonharjoittajista ei ole selvää kuvaa – liiketoiminta ei ole läpinäkyvää. Alan toimijoista ei ole julkista viranomaisrekisteriä.

Finnsecurity ry:n puheenjohtaja **Esa Oksanen** kertoo:

– Iso osa yksityisen turvallisuusalan kaupallisista toimijoista on tällä hetkellä viranomaisvalvonnan ulkopuolella. Näin on asianlaita esimerkiksi tapahtumien ja anniskelutilojen järjestyksenvalvontapalveluja tuottavien yritysten kohdalla, ellei niillä ole myös vartioimisliikelupaa. Sama koskee myös teknisiä turvallisuusjärjestelmiä toimittavia yrityksiä. Myös alalla toimivat suunnittelijat ja konsultit ovat täysin valvonnan ulkopuolella.

– Yksittäisiä henkilöitä kyllä valvotaan lupa-korttimenettelyllä - järjestyksenvalvojakortti, turvasuojaajakortti -, mutta yrityksiä ei. Ainoastaan vartioimisliikeluvan hyväksytysti hakeneet yritykset ovat viranomaisvalvonnan piirissä.

Timo Kerttulan väitöskirjan mukaan:

– Tapauksista, joissa vartija tai järjestyksenvalvoja on käyttänyt liikaa voimaa tai käyttänyt voimakeinoja jopa täysin perusteettomasti, on vaikea saada tietoja. Useimmiten perusteeton voimakeinojen käyttö johtaa tuomioon, jonka rikosnimike on pahoinpitely, joten vartijoita ja järjestyksenvalvojia koskevien tapausten erottelu muista pahoinpitelyistä on käytännössä mahdotonta. Tämän vuoksi myöskään tietoa siitä, kuinka paljon vartijoiden tai järjestyksenvalvojen suorittamia pahoinpitelyjä todellisuudessa esiintyy, ei ole helppo saada. On myös mahdollista – ja jopa todennäköistä – että tälläkin alueella esiintyy piiloon jäävää rikollisuutta, minkä lisäksi osassa tapauksista syyte joudutaan näytön riittämättömyyden vuoksi hylkäämään.

Kenen ääni kuuluu?

Asiantuntijat ovat yksimielisiä julkisen keskustelun puuttumisesta.

– Tutkimuksessa kuitenkin ongelmallisena

pidettiin erityisesti sitä, että aiheesta puuttuu kokonaan julkinen keskustelu, jossa punnittaisiin avoimesti eri vaihtoehtoja sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi, toteaa Jyri Paasonen.

– Olisi suotavaa, että tätä keskustelua käytäisiin avoimesti ja julkisesti. Muussa tapauksessa uhkana on juuri se kehitys, joka on jo osittain toteutunutkin: yksityiset turvallisuuspalvelut täyttävät sen tarpeen, johon poliisi ei vastaa, joko niin, että niillä on selvä lain tuki tai niin, että joudutaan liikkumaan niin sanotulla harmaalla alueella, sanoo puolestaan Timo Kerttula.

Kansainvälinen omistus

Suomalaisen turvallisuusalan omistus on pääosin ulkomaisissa käsissä. Alan suurimmat toimijat ovat Securitas-, G4S- ja ISS-konsernit. Kotimaisessa omistuksessa olevista vartioimisliikkeistä suurimmat ovat Turvatiimi Oyj ja Otso palvelut Oy, joka tunnettiin vuoden 2008 loppuun asti nimellä FPS Security Oy.

Suomen ensimmäinen yksityinen vartioimisliike, Suomen Vartioimis ja Sulkemis Oy, SVS perustettiin 1920-luvulla. Yrityksen toiminta päättyi 1996 tanskalaisen Falck AS:n ostettua sen. Vuonna 1959 keskeiset vahinkovakuutusyhtiöt perustivat Suomen Teollisuuden Vartiointi Oy:n, STV:n, josta tuli nopeasti Suomen suurin vartioimisliike. Alun perin vartioimisliiketoiminnan tavoitteena Suomessa oli ennen kaikkea teollisuuteen kohdistuneiden palo- ja muiden vahinkojen estäminen ja rajoittaminen. Sisäisten yritysjärjestelyjen jälkeen STV:n itseenäisen historia päättyi vuonna 1993, jolloin yhtiöstä tuli osa ruotsalaista Securitas-konsernia. Tanskalainen Falck AS puolestaan rantautui Suomeen paitsi edellämainitulla SVS-yhtiön ostolla myös ostamalla pääkaupunkiseudulla toimineen Vartiomiehet Oy:n.

Kirjoittaja on harjoittelijana Sadankomiteassa.

Kirjoittaja valmistuu kohta ylioppilaaksi ja aikoo mennä opiskelemaan.

Kuin eläisi maan JA TAIVAAN VÄLISSÄ

[NUORET afganistanilaiset naiset joutuvat elämään yhtä aikaa kahdessa eri kulttuurissa. Heillä on kaksi erilaista elämää. Koulussa he elävät suomalaisen kulttuurin mukaan. Heidän pitäisi olla rohkeita, vastuullisia ja itsenäisiä pärjätäkseen suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotona heidän taas pitäisi olla kuuliaisia ja elää perheen sääntöjen mukaan.

Pukeutuminen on yksi lukuisista asioista, jotka erottavat afgaanitytöt heidän suomalaisista ikätovereistaan. Pukeutuminen herättää paljon ennakkoluuloja ja kysymyksiä suomalaisissa. Pakottaako perhe käyttämään paljastamattomia vaateita kesällä? Miksi sinä pukeudut eri tavalla? Valitettavasti jotkut suomalaiset arvottavat afgaanityttöjä huivin kautta, alistettuina ja ihmisinä, jotka eivät osaa päättää edes vaatteistaan. Harvoin ajatellaan, että tyttö itse vapaaehtoisesti haluaa pitää huivin, sillä hän on ylpeä omasta kulttuuristaan, ja ajattelee itsensä suojattuna peitetyissä vaateissa.

Miksi sinä
pukeudut
eri tavalla?

[AIKUISET afgaaninaiset ovat eläneet suurimman osan elämästään aasialaisessa kulttuurissa, eivätkä helposti hyväksy suomalaista kulttuuria. He syrjäytyvät paljon herkemmin kuin nuoremmat, sillä heillä ei ole samoja mahdollisuuksia oppia suomen kieltä. Kielitaidon puute johtaa siihen, että he eivät millään tavalla tutustu suomalaisen yhteiskuntaan. Heille järjestetään lyhyitä ja puutteellisia kielikursseja, joissa opiskellaan yksinkertaisia asioita.

Kielen opiskelua hankaloittaa myös joidenkin naisten lukutaidottomuus ja syvä masennus, joka yleensä johtuu sekä rankoista sodan kokemuksista että täydellisestä syrjäytymisestä suomalaisesta yhteiskunnasta. Äidit, jotka elättävät lapsen, tarvitsevat jatkuvasti lastansa tulkkina. Se on rankka asia äideille henkisesti, kun esimerkiksi vanhempainillassa lapsi joutuu pyytämään opettajalta tulkin tai ryhtymään itse tulkiksi.

Pikkuhiljaa lapset menettävät luottamustaan vanhempiansa kohtaan ja jäävät siksi ongelmiansa kanssa yleensä yksin. Erityisesti tytöille on hankalaa puhua äideille asioistaan, sillä tytöt ja äidit ovat kasvaneet täysin eri kulttuureissa.

Nuorella afgaaninaisella on tuhansia mahdollisuuksia menestyä ja löytää paikkansa suomalaisesta yhteiskunnasta, mutta sen eteen hänen pitäisi yrittää tuhat kertaa enemmän kuin suomalaiset ikätoverinsa. Jos afgaaninainen on onnekas ja muuttaa nuorena Suomeen, hänellä on enemmän mahdollisuuksia menestyä ja sopeutua maahan.

[ITSE olin neljävuotias, kun vanhempani kuolivat Afganistanissa talebanin aikana. Meidän omakotitalomme paloi ja menetimme yhdessä päivässä kaiken mitä meillä oli. Monien muuttojen jälkeen muutin melkein seitsemän vuotta sitten Suomeen, aloitin opinnot suomalaisten kanssa seitsemänneltä luokalta, ja jo kahdeksannella luokalla olin luokan paras oppilas.

Valmistun tänä keväänä hyvillä arvosanoilla lukiosta ja aion mennä yliopistoon. Näiden vuosien aikana olen kirjoittanut yhden novellin, joka julkaistiin kirjassa. Olen myös pitänyt lukuisia puheita erilaisissa seminaareissa nuorille suomalaisille opiskelijoille ja päättäjille.

Elämässä kaikki on mahdollista, kunhan yrittää ja on toiveikas ja innokas oppimaan uusia asioita. Itse nuorena afganistanilaisena naisena olen kokenut paljon vastoinkäymisiä elämässä, suurin niistä oli isän ja äidin menettäminen lapsesta, mutta silti päätin hymyillä elämälle ja niin elämä hymyili myös minulle. Mielestäni elämä on kuin savi omistajansa käsissä. Omistaja voi päättää minkälaisen patsaan hän haluaa siitä rakentaa.

Haluan sanoa suomalaisille, että maahanmuuttajat ovat kuin pensaita ja suomalaiset metsänhoitajia. Jos pensaista pidetään hyvää huolta, niistä voi kasvaa hedelmällisiä puita, joiden varjossa hoitaja voi istua ja syödä puiden hedelmistä. Haluan sanoa afgaaninaisille ja kaikille maahanmuuttajille: kärsivällisyydellä, määrätietoisuudella ja yrittämällä voi päästää vuoren huipulle. **YD**

Naisten voimaannuttaminen VAATII TEKOJA

Afganistanin pohjoismaiden suurlähettiläs **Manizha Bakhtari** sanoo olevansa vielä toiveikas rauhanneuvotteluiden mahdollisuudesta onnistua. Maan hallitus on sitoutunut edistämään naisten tasa-arvoa. Kansainvälinen yhteisö on toivottavasti jatkamassa tukeaan ja Afganistanin oma kansalaisyhteiskunta on vahvistunut.

– Kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus-toimintaohjelman laatiminen Afganistaniin ei ole suinkaan yksinkertaista, koska maassa on monenlaisia vaikeuksia. Ohjelma perustuu YK:n päätöslauselmalle, joka on Afganistanissa vielä tuntematon monien toimijoiden keskuudessa. Onneksi prosessia johtava ulkoministeriömmme on ottanut vahvan vastuun ja omistautunut asialle, toteaa Manizha Bakhtari.

Bakhtari muistuttaa, että vuoden 2001 jälkeen on pidetty varmasti yli tuhat seminaaria ja konferenssia muun muassa naisten aseman parantamiseksi, mutta usein niiden tulokset näkyvät vain raporteissa, eivät käytännössä.

Hän toivoo, että kun viisi vuotinen toimintaohjelma saadaan valmiiksi, myös Suomesta saadaan vielä paljon tukea ohjelman toimeenpanoon.

Asiat kulkevat nyt Afganistanin hallinnossa oikeaan suuntaan, Bakhtari arvioi. Gender-asioista, muun muassa koulutuksesta ja tiedotuskampanjoista vastaa naisten asioiden ministeriö, mutta kaikissa ministeriöissä on gender-asioden osasto. Suurlähettiläänsä mielestä sisä- ja puolustusministeriöiden rooli on keskeinen, koska armeija ja poliisi ovat yli 99 prosenttisesti miesten käsissä.

Tarvitaan malttia

Suurlähettiläs viittaa maan historiaan, vuosikymmeniä kestäneisiin sotiin. Kulttuurinsa puolesta maa on hyvin maskuliininen, miesjohto-

nen. Tarvitaan siis paljon kärsivällisyyttä tulosten aikaansaamiseksi.

– Kansalaisyhteiskunta on itse asiassa varsin aktiivinen Afganistanissa ja on tehnyt aloitteen kampanjasta, jossa edistetään YK:n päätöslauselmaa. Myös riippumattoman ihmisoikeuskomission merkitys on suuri.

Noin kolme vuotta sitten presidentti **Hamid Karzai** allekirjoitti lain, joka kieltää kaiken naiseen kohdistuvan väkivallan. Lain toimeenpanosta vastaa naisten oikeuksien ministeriö. Kouriintuntuvia tuloksia ei ole saatu.

– Afganistanin perustuslaki on varsin nykyaikainen ja sen mukaan naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia. Ongelmia nousee siviililainsäädännöstä, joka on peräisin 40 vuoden takaa. Sen muuttaminen kestää vielä kauan.

– Traditiot istuvat tiukasti, eivätkä monettakaan naiset ole tietoisia oikeuksistaan. Väki-valtaa kokevat naiset eivät useinkaan vie tapauksia oikeuteen. Tapausten määrästäkään ei näin ollen tiedetä. Me emme hyväksy islamin ja koraanin väärää tulkintoja, mutta kun luku-taidottomuus on hyvin laajaa, ihmiset turvautuvat mullahien tulkintoihin.

Tässäkin asiassa tarvitaan paljon kärsivällisyyttä. Hallitus ja ministeriöt yrittävät kyllä kampanjoin lisätä naisten tietoisuutta oikeuksistaan. Suurlähettiläs sanoo samaan hengenvetoon, ettei saa unohtaa myöskään saavutuksia: yhdeksän miljoonaa lasta käy koulua, tuhansia naisia työskentelee kansalaisyhteiskunnan organisaatioissa, satoja median palveluksessa ja naisten määrä on lisääntynyt sekä parlamentissa että ministeriöissä.

– Patriarkaalinen gender-järjestelmä on kuitenkin ollut voimassa Afganistanissa jo satoja vuosia.

Taloudellinen riippumattomuus

– Ilman naisten taloudellista voimaannuttamista emme voi puhua gender-tasa-arvosta. Valitettavasti tähän on kiinnitetty viime aikoina aika vähän huomiota. Afganistanin kylissä etenkin tarvittaisiin pieniä työllistäviä projekteja, Bakhtari sanoo.

Suurlähettiläs Bakhtari on aiemmin työskennellyt kansalaisjärjestöjen ruohonjuuritason järjestöissä ja toimittajana. Hän sanoo, että naisten työntekoa eivät estä islam tai Koraani, vaan niiden väärä traditionaalinen tulkinta. Toisaalta on myös niin, että ensisijaisesti ruokaa tarvitsevien keskuudessa on mahdotonta puhua ihmisoikeuksista.

Ollessaan gender-kouluttajana kansalaisjärjestössä, hän sai tehtäväkseen kouluttaa kyläpäälliköitä ja asukkaita Parvanin provinssissa. Hän valmistautui käyntiin pukeutumalla asiallisesti, ei burkaan, mutta erittäin pitkään huiviin. Ottaessaan esiin gender-termin, hän koki vastustusta. Termiä pidettiin muslimiyhteisön ulkopuolisena. Bakhtari kehotti unohtamaan koko termin. Sen sijaan hän pyysi osallistujia listaamaan, mitä töitä miehet ja naiset tekevät. Aluksi oltiin sitä mieltä, ettei asiaa tarvitse miettiä: eiväthän naiset tee työtä. Lopulta lista muodostuikin siten naisten kohdalla aika pitkäksi.

Bakhtari jakaa näkemyksen, ettei naisten tarvitse osallistua kaikkiin organisaatioihin kuten esimerkiksi armeijaan. Eikä naisten tasapuolinen osallistuminen välttämättä johda gender-tasa-arvoon. Hän sanoo tuntevansa naisia, jotka ovat voimakkaita, mutta jakavat miesten arvot.

– Afganistan on yhteiskunta, jossa naiset tukevat miesten dominanssia. Naiset kasvattavat lapsensakin kannattamaan tätä rakennetta. Muistan ajankohdan, jolloin järjestimme mielenosoituksen

PIRJO JUUKAINEN

Suurlähettiläs Manizha Bakhtari painottaa maansa nuorison olevan hyvin tietoista ja rohkeaa. Hän tapasi Helsingin-vierailullaan muun muassa 1325-verkoston jäseniä.

shiia-lakia vastaan. Sadat naiset hyökkäsivät meitä vastaan haukkuen ja sanoen, että emme ole muslimeja. Että naisen tulee totella miestänsä.

Bakhtari kertoo toisestakin omasta kokemuksestaan. Työskennellessään kansalaisjärjestössä ja myöhemmin ulkoministeriössä, hän ei aina ehtinyt viikolla kotiinsa, vaan joutui vuokraamaan asunnon kaupungista. Joskus työpäivä venyi myöhäänkin. Palatessaan asunnolle, pienet lapset huutelivat hänelle epäillen häntä ”pahaksi naiseksi”, kun hän kulki illalla yksin ulkona.

Tukea Suomesta

Suomi laati uuden Afganistan-ohjelman ennen vuodenvaihdetta, mistä käytiin laaja keskustelu myös parlamentissa. Afganistan on yksi merkittävimmistä yhteistyömaistamme kehitys yhteistyön saajana ja kuluvana vuonna tuki nousee merkittävästi 20:stä noin 30:een miljoonaan euroon. Tuen keskeisiä ulottuvuuksia ovat tasa-arvo ja ihmisoikeusasiat.

Ulkoministeriön Etelä-Aasian tiimin johtaja **Rauli Suikkanen**, isännöi Afganistanin pohjoismaiden suurlähettilään vierailua Helsinkiin pääpaikastaan Oslost. Osana vierailua Bakhtari tapasi 1325-verkoston edustajia.

Suomen hallitusohjelmassa naisten rooli rauhan- ja turvallisuuskysymyksissä on tärkeä ja Suomen kansallisen 1325-ohjelman uudistaminen on juuri päättynyt. Konkreettisten tulosten saavuttaminen on haaste, mutta nyt Suomi on polkaissut käyntiin kansallisen toimintaohjelman laatimisen Afganistaniin yhteistyössä maan viranomaisten kanssa. Paikallinen omistajuus on ehdoton edellytys ohjelman onnistuneelle toimeenpanolle. **YD**

Olli Alm

YK:n rauhanturvaoperaatioiden perinteisiin kuuluu humanitaarinen ulottuvuus, kuten näissä kuvissa, joissa paikallisille annetaan apua ja tukea pommin räjähdettyä Etelä-Sudanissa.

KOKONAINEN kriisinhallinta

Viimeisin turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko (2009) korostaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa konfliktien ehkäisyssä, hallinnassa ja jälkihoidossa: sotilaallisen- ja siviilikriisinhallinnan, kehitystyön ja humanitäärisen avun keskinäisyhteyttä.

Tämä kiteytyi samana vuonna *Kokonaisvaltaisena kriisinhallintastrategiana*. Edellisen ja nykyisenkin hallituksen kehityspoliittisissa ohjelmissa alleviivataan turvallisuuden ja kehityksen yhteyttä. Tuorein (2012) kehityspoliittinen toimintaohjelma viittaa kokonaisvaltaiseen turvallisuuteen ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan alla.

Kehitystuella kriisinhallintaa

Ohjelmassa todetaan, että kehitysyhteistyövaroja voidaan jatkossa käyttää poliittista muutosta

(konfliktia) käyvien maiden ihmisoikeus- ja demokratiatukeen sekä rauhanvälitykseen. Lisäksi kehitystuen määrää voidaan lisätä kriisinhallintaoperaatioalueilla. Samalla korostetaan korruptioon, laittomaan asekauppaan, rikolliseen väkivaltaan ja ihmisoikeusrikkosten rankaisemattomuuteen puuttumisen tärkeyttä.

Hauraiden valtioiden kykyä vastata perustehtävistään tuetaan ja vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin puututaan. Ohjelma toteaa että, ”arvo- ja määräysvallan puutteesta kärsivät heikot instituutiot eivät kykene tuottamaan turvallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja työllisyyttä tukevaa talouskehitystä. Kehityspoliittisessa ohjelmassa ja kansallisessa Rauhanvälityksen toimintaohjelmassa mainitaan myös – yhdellä lauseella – poikkihallinnollisiin vakauttamisrahastoihin, joissa on sekä OECD:n kehitysavun kriteerit täyttävää että ei ODA-kelpoista rahoitusta.

Mikä käynnisti puheen kokonaisvaltaisuudes-

ta? 1990-luvun jälkeinen rauhanturvaaminen oli muuttunut aselevon ja rauhansopimuksen valvonnasta sodankäyntiin ja sodanjälkeiseen elämään vaikuttavaksi kriisinhallinnaksi. Suomalaisotilaan identiteettikin venyi; voimankäyttöoikeudet lisääntyivät samalla kun edellytettiin kykyä humanitäärisen apuun ja kehitystyöhön, vaalien ja ihmisoikeuksien tarkkailuun, pakolaisleirien valvontaan, poliisien kouluttamiseen ja niin edelleen.

Turvasektorin uudistaminen

Kentällä oli vahvistunut ”rauhanbisnes”, yksityinen turvallisuustoiminta. Sotilastoiminta oli siirtynyt rintamalta kyliin ja kaupunkeihin, siviiliin pariin. Vastassa oli haasteita, johon ei – varsinkaan vapaaehtoisen reserviläisen – sotilaallinen koulutus riittänyt: lapsisotilaita, ihmiskauppaa ja muuta epävakaudesta hyötyvää

rikollisuutta, turvallisuusviranomaisten korruptiota, ympäristöongelmia. Menneestä muistutti vain vaikiintunut ammattinimike: rauhanturvaaja.

Miten politiikkapapereiden kokonaisvaltaisuus on näkynyt käytännössä? Mielestäni lupaavinta koordinaatioharjoittelua on niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa tehty niin sanottu turvallisuussektorin uudistamisen konseptin (Security Sector Reform, SSR) puitteissa. Kyse on keskeisten turvallisuusviranomaisten: puolustus-, poliisi-, oikeus-, ja rajavartiolaitosten uudistamisesta niin, että ne konfliktin jälkeen kykenevät takaamaan kansalaisten perusturvallisuutta.

EU-operaatiot ovat hyvin vahvasti kohdistuneet tämän tyyppiseen toimintaan, puhtaimmillaan Guinea-Bissauissa (EU SSR Guinea-Bissau). Sveitsiläinen Geneva Center for the Democratic Control of Armed Forces DCAF on laatinut aiheesta erinomaisia koulutuspaketteja. Järjestö on muun muassa työstänyt työkalupakin siitä, miten sukupuoli huomioidaan SSR-työssä.

Koulutusta Suomessa

Suomessa Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus (PVKVK) ja Kriisinhallintakeskus (CMC Finland) perustivat 2008 Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskuksen. Ne ovat yhdessä sveitsiläisen ISSAT'in (International Security Sector Advisory Team) järjestäneet aiheeseen liittyvää koulutusta Integrated Crisis Management (ICM), Security Sector Reform (SSR) ja inhimillisen turvallisuuden nimikkeiden alla.

Muilta osin pidän Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskuksen toimintaa vielä vaatimattomana. Kuopion Kriisinhallintakeskuksessa luodaan tosin parhaillaan mittareita suomalaisen kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan vaikuttavuuden arvioimiseksi. Hankkeen rahoitus tulee ministeriöiltä (PLM, UM, SM). Kriisinhallintakeskuksen tutkimustoiminta kaipaisi kuitenkin huomattavaa lisäresursointia. Monialaisia asiantuntijoita kokoavana organisaationa, Osaamiskeskus voisi puolestaan ottaa kantaa politiikka-asiankirjoihin ja lainsäädäntöön.

Kokonaisvaltaisuuden kannalta olennaisimman, kehityspolitiikan ja kriisinhallinnan yhteensovittamisessa Suomi on vasta alakoululainen. Käytännön oppia on haettu lähinnä NATO:n sotilasoperaatioiden toimintamalleista, CIMIC-työstä erityisesti Kosovossa ja PRT-työstä (Provincial Reconstruction Team) Afganistanissa. CIMIC-tiimit ovat sotilaita, jotka haavevat ei-sotilaallisista kumppanuuksista ja avustushankkeista tukea ja luottamusta.

Sotilaat ja politiikka?

Maakunnalliset jälleenrakennusjoukot PRT:t ovat nimensä mukaisesti toimineet erilaisissa jälleenrakennus- ja hätäaputehtävissä. Niiden ideana on ollut soveltaa niin kutsuttua whole-of-government (WGA) lähestymistapaa sotilaalliseen kriisinhallintaan, eli tukea samanaikaisesti sekä kehitystyötä, että hyvän hallinnon ja turvallisuussektorin luomista. WGA on pitkälti OECD:n luoma käsite, jossa katsotaan hauraiden valtioiden tarpeita.

Ironista kuitenkin on, että käytännössä sekä CIMIC-yksiköt että PRT-joukot ovat organisoineet toimintansa itsenäisesti kansallisten ohjeistusten ja rahoituskehysten mukaan. Näin ollen jo yksin niiden keskinäinen koordinaatio on ollut muuta kuin kokonaisvaltaista.

Mukana on varmasti ollut vilpittöntä halua kokonaisvaltaiseen otteeseen. Lähtökohta ei kuitenkaan ole ollut kohdemaan kokonaisturvallisuuden kehittäminen, vaan sotilaallisen toiminnan vaikuttavuuden kehittäminen. Karvas oppitunti sotilasjohtojen kehityshankkeiden kestävydestä saatiin 2009, kun suomalaisrakenteinen naisvankila ilmeni bordelliksi.

Rauhanvälitys ja diplomaattiset keinot ovat uusin tulokas kokonaisvaltaisuutta käsittelevissä politiikkapapereissa ja toistaiseksi vain retorinen lisä. Turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa ne liitetään mukaan käsitteitä avaavassa selosteosassa, yhteyttä ei avata leipätekstissä.

Kokonaisvaltaisessa kriisinhallintastrategiassa mainitaan yhdessä lauseessa Suomen kehitystuesta rauhanvälitystoiminnan vahvistamiseksi. Rauhanvälityksen – sinänsä ansiokkaassa – tuoreessa toimintaohjelmassakin (2011) vain todetaan lähtökohtainen yhteys kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan ja kestäväan kehitykseen.

Rauha unohtuu?

Ari Kerkkänen toteaaakin osuvasti SaferGloben (2011) julkaisemassa, Suomen rauhanvälitysvalmiuksia punnitsevassa kirjoituksessaan, että kriisinhallinta on käytännössä unohtanut rauhan. Rauhanvälityksen pitäisi olla perusta kriisinhallinnalle; nyt prosessi on ollut päinvastainen esimerkiksi Afganistanissa.

Entäpä humanitäärinen apu; kuuluuko se kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan? Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU:n mielestä tämä on kyseenlaista, vaikka yhteistyötä voi ja pitää tehdä ja edistää. Humanitaarista apua ei voi ehdollistaa.

Tilanne onkin vakava, sillä kriisi- ja katastrofiapu on jo nyt politisoitunut ja niin sanottu humanitaarinen tila on usein lähes kadonnut. Tähän on johtanut jo yksin se, että apuorganisaatioiden joukko on niin laaja ja kirjava, ettei organisaatioiden identiteetti ole enää kenellekään selvä. Tähän järjestöpuuroon sotkeutuvat myös perinteiset YK ja Punainen risti/puolukuu.

Vaikein kompastuskivi kokonaisvaltaisuudelle on paikallisen ja monikansallisen yhteensovittaminen. Konfliktissa halutaan muutosta, moniäänisesti, ehkä ristiriitaisinkin odotuksiin. Mielestäni tulisi keskittyä nykyistä enemmän kohdemaiden kehitys- ja turvallisuustarpeisiin, inhimilliseen turvallisuuteen.

Lyhyesti sanoen, kokonaisvaltaisuus kaipaa ihmisläheisyyttä. Aivan erityisesti tukisin kansalaisjärjestöjä, joilla on ollut pitkäjänteisiä kumppanuuksia paikallisten järjestöjen ja ihmisten kanssa. Jo yksin näiden maaportit ovat arvokkaita. Suomessa asuvat paikalliset ja maahanmuuttajat ottaisiin myös vahvemmin mukaan. Miksei homma etene? Kyynisesti arvioiden, lipunheilutus on tähän asti riittänyt. Nyt kun yhä kalliimmista sotilasoperaatioista on entistä vaikeampaa löytää tie ulos, on alettu vaatia vaikuttavuutta, kestävyyttä ja edellytyksiä paikalliselle vastuulle. On huomattu, ettei sotilaallista ratkaisua ole, jos osapuolet hyötyvät hajonneesta valtiosta ja epävakaudesta.

Toinen este on kansainvälisten toimijoiden keskinäiskilpailu. Jokainen on luonut käsiteapparaattinsakin: *Humanitarian Civil-military Coordination*, *UN-CMCoord* (YK:n humanitaarinen apu), *Integrated Mission* (YK:n siviilikriisinhallinta/sotilasoperaatio), *Comprehensive Approach* (NATO, ETYJ), *Civil-Military Coordination*, *CMCO* (EU:n siviili- ja sotilastoimintojen koordinaatio operaatioalueella). Toivoa silti on – aina.

YD

Pirjo Jukarainen

Kirjoittaja on Taprin eli Tampereen rauhan- ja konfliktitutkimuslaitoksen tutkija, koulutukseltaan hallintotieteiden tohtori.

Kuvat: UN Photo

MUSEOPOLITIIKAA

meillä ja muualla

Vaikka museoita on moneen lähtöön, yksi seikka on ilmeinen: mennyttä on aika, jolloin ne olivat rikkaiden keräilijöiden harrastus ja tarkoitettuja vain eliitille. Nykyisin yleisö ottaa museoihin reippaastikin kantaa. Uusien museoiden perustaminen, näyttelypolitiikka tai siirtomaa-ajan museoesineiden säilyttäminen voivat kaikki osoittautua varsinaisiksi miinakentiksi.

Monenkirjava kenttä

Maailmassa on yli 55 000 museota, joista Suomessa sijaitsee noin tuhat. Arkipuheessa museon käsitettä käytetään melko huolettomasti: jo pelkistä näyttelytiloista tai virtuaalisesti esitetyistä kuvista saatetaan puhua museoina. Esimerkiksi Helsinkiin kaavaillusta Guggenheimista puhutaan ”museona”, vaikka sen tarkoitus olisi olla lähinnä taidehalli, kuten joukko kulttuuri-vaikuttajia on kirjeessään Helsingin kaupungin valtuutetuille todennut.

Toisaalta osa varsinaisen museostatuksen omaavista instituutioista yrittää muokata mielikuvaa itsestään dynamisemmaksi vähentämällä tämän pölyiseksi mielletyn sanan käyttöä. Nykytaiteen museo Kiasma kertoo Internet-sivuillaan: ”Kiasma on aktiivinen virtuaalisen kulttuurin keskus ja kohtauspaikka, jossa voi viihtyä, löytää tietoa ja saada elämyksiä”.

Kaikkiaan museoiden toimenkuvaan kuuluu paljon muutakin kuin näyttelyiden emännöinti tai elämysten järjestäminen. Suomessa nimenomaan museovirasto toimii suojeluviranomaisena ja vaalii Suomen kulttuuriperintöä tallentaen, tutkien ja jakaen siitä tietoa. Tämä museoiden kokoelmiin liittyvä, osin hyvinkin näkymättömissä oleva toimenkuva on kaukana julkisessa keskustelussa esiintyneestä, mediaseksikkästä näyttelytilasta, joka toimisi varakaiden turistien vetonaulana.

Pariisin Louvre on maailman vierailuin museo. Sen kärjellään oleva pyramidi (1989) sijaitsee maan alla olevassa kauppakeskuksessa, museon lippumyyntipisteen edustalla.

Raha, valta ja ideologiat

Kansainvälisen museoneuvoston määritelmä vuodelta 2007 antaa tarkempaa osviittaa nyky-museon ideasta – tai ainakin ihanteesta:

Museo on pysyvä, taloudellista hyötyä tavoittelematon, yhteiskuntaa ja sen kehitystä palveleva laitos, joka on avoinna yleisölle ja joka tutkimusta ja opetusta edistääkseen ja mielihyvää tuottaakseen hankkii, säilyttää, tutkii, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä aineellisia ja aineettomia todisteita ihmisestä ja hänen ympäristöstään.

Realistisuutta kaipaavan kannattaa määritelmän lisäksi tarkastella aihetta myös empiirisesti. Ilmaisuu ”taloudellista hyötyä tavoittelematon” voi nimittäin johtaa hieman harhaan. Taloudelliset tekijät vaikuttavat suuriin ja pieniin teki-jöihin, aina museorakentamisesta museokauppojen ja -kahviloiden valikoimiin, näyttelyiden teemavalinnoista puhumattakaan. Sponsoreiden esiintyminen museoiden kotisivuilla, mainoksissa ja seinillä on Suomessakin yleistynyt. Esimerkiksi Ateneumin verkkosivuilla pääyhteistyökumppaneiksi listataan *Helsingin Sanomat*, KPMG ja HOK-Elanto. Bilbaon Guggenheim-museon pohjakerroksen taannoinen Ferrari-näyttely ei oikeastaan eronnut autoliikkeen kaupallisesta esillepanosta.

Silminnähtävä kaupallisuus on kuitenkin vain osa laajempaa kysymystä rahasta ja resursseista. Museoihin ja niiden näyttelyiden ja kokoelmien järjestämiseen ja esillepanoon punoutuu monimutkainen verkosto erilaisia kulttuuri- ja tiedepoliittisia intressejä. Museon laadusta ja funktiosta riippuen niiden toimintaa ohjaavat erilaiset kansainväliset, poliittiset, alueelliset ja persoonalliset valtasuhteet ja taustaideologiat. Näistä museot kertovat vaihtelevan avoimesti; uusien hankkeiden tai näyttelyiden taustalla vaikuttavia kriteerejä ja ajatuksia ei tuoda aina selkeästi esille.

Yksi kansainvälinen tendenssi on, että jotkut poliitikot adoptoivat lempimuseohankkeen, jonka tarkoituksena on myös muistuttaa heistä itsestään tuleville sukupolville. Esimerkkejä tällaisesta on nykytaiteesta pitäneen **Georges Pompidoun** nimeä kantava Centre Pompidou ja **Jacques Chirakin** lempilapsi, ei-länsimaiselle taiteelle omistettu Quai Branly. Jälkimmäistä on syytetty muun muassa rasismista ja vanhem-

pien pariisilaismuseoiden kokoelmien kahmimisesta itselleen.

Hieman toisenlainen esimerkki politiikasta ja menneisyyden hallinnasta on vuoden 2011 lopulla avattu Sofian Sosialistisen taiteen museo. Se on kuohuttanut bulgarialaisia aina nimestä alkaen. Osa keskustelijoita vaatii, että ’sosialistinen’ pitäisi korvata ’totalitaarisella’. Nimeä ongelmallisemmaksi on todettu, että esineiden ajatellaan toimivan täysin sellaisenaan: yleisölle annetaan vain minimaalinen määrä taustatietoa. Esimerkiksi paikan patsaspuisto koostuu uudelleenpystytetyistä töistä, kuten jättiläiskokoisesta **Leninistä**. Tietoa panttaamalla yksi museolaitoksen alkuperäisistä ihanteista, eli oppimistavoite, jää vähäiseksi. Tämä ei kuitenkaan haittaa Bulgarian valtionvarainministeri **Simeon Dyankovia**, joka uskoo museon houkuttelevan kaupunkiin ulkomaisia turisteja. Kuulostaako tutulle?

Monitoimikeskuksista tiedon tempeleihin

Suurempien kaupunkien asukkaille on myös ainakin periaatteessa mahdollista piipahtaa museoihin jopa pelkästään kahville, ostoksille tai sadetta pakoon. Toisaalta museoihin tehdään myös tarkkaan suunniteltuja ja hartaasti odotettuja retkiä matkojen takaa. On myös mahdollista, että museoissa ulkomailla päiväkausia viettävän matkailijan mielenkiinto kotimaan museoita kohtaan on minimaalista.

Museokäynti on monille meistä yhteisöllinen kokemus, joka jaetaan koulutovereiden, perheen tai ystävien kanssa. Nykyisin museot joutuvat taistelemaan ihmisten huomiosta muiden vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kanssa. Monia museoita voikin vuokrata kuin ravintolaa tai konferenssikeskusta: maksusta niissä voi järjestää vaikka firman pikkujoulut.

Elämyksellisyyden ohella viihdyttävyyys ja yllätyksellisyyys vaikuttavat olevan päivien säveliä, mutta kaikki eivät laula niiden tahtiin. On muistutettu, että tietynlaisiin museoihin saataan edelleen astua lähes hartain mielin; etsimään tietoa, pakoa arjesta tai jopa eettisiä elämänohjeita. **YD**

Teksti ja kuva: Riitta Oittinen

Danny's Bollywood Dance Crew & YDIN

26.5.2012 12.10–12.40, MEKONG-LAVA, RAUTATIENTORI, HELSINKI
26.5.2012 13.30–14.15, TENAVA-TIMBUKTU, KAISANIEMEN PUISTO, HELSINKI

Maailma kylässä -festivaali täyttää taas Helsingin Kaisaniemen puiston ja Rautatien 26.–27.5. Valtavaan määrään esityksiä, keskustelua ja tietoisuutta kuuluu tietenkin myös *Ydin*-lehden vetämä keskustelu Helsingin tulevaisuudesta kirjateltassa sunnuntaina 27.5. klo 13.20–13.50. Keskusteluun osallistuvat **Kaarin Taipale, Tuomas Rantanen ja Stefan Bremer.**

Danny's Bollywood Dance Crewn toiminnan ytimessä taas on suomalais-intialainen yhteistyö ja taiteellinen monikulttuurinen toiminta. Ryhmä esittää intialaisia tansseja, kuten bollywoodia, bharatanatyamia sekä eteläintialaisia kansantansseja. Suomalais-venäläis-intialaista ryhmää vetää Intian Chennaiasta kotoisin oleva koreografi ja tanssija **Daniel Paul.**

Danny's Bollywood Dance Crew on myös tanssikoulu, jonka tavoitteena on tanssitoiminnan laajentaminen sekä eri ikäisille tarjotuille harrastajaryhmille laajemman tanssiyhteisön luominen. Ryhmän moton mukaisesti tanssitaide kuuluu kaikille ja jokaisella on mahdollisuus löytää itsestään sisäinen taiteilija.

Danny's Bollywood Dance Crew järjestää Tenava-Timbuktussa hauskan ja rennonhenkisen Bollywood-tanssipajan, joka on tarkoitettu kaikenikäisille intialaisesta tanssista kiinnostuneille.

Ilmaista hupismia

19.5. ASTI AKKUNA-NÄYTTELYTILA, LASIPALATSI, MANNERHEIMINTIE 22–24 (SISÄÄNKÄYNTI SIMONKADUN PUOLELTA), HELSINKI

Lasipalatsin Akkuna-näyttelytilaan rynnistää toukokuussa talkoovoimin koottu taidenäyttely teemanaan hupismi. Tarjolla on tekemisen iloa, valoa, karnevaalihenkeä ja värejä, jotka ovat hupistisen manifestin pääelementtejä. Näyttely on avoinna joka päivä klo 12–18.

Osallistujien ikäjakauma ulottuu koululaisista eläkeläisiin. Osa töistä on valmistunut kollektiivisesti. Näyttelyllä ei ole kuraattoria, vaan osallistajat ovat laittaneet hupismin hengessä esille mitä on huvittanut: grafiikkaa, valokuvia, maalauksia, keramiikkaa, kollaaseja, piirroksia, käsi- ja puhdetöitä, näköispatsaita unohtamatta. Esillä ovat myös salaperäinen ihmepuu ja lasten valtaistuin.

Tapahtuma laajenee galleriasta jalkakäytävälle kuten vuoden 2011 ensimmäisessä hupisminäyttelyssäkin.

Ei pääsymaksua, osto- tai osallistumispakkoa eikä pukukoodia! Tiedossa on myös tempauksia ja jatkuva päivystys.

15. Faces Etnofestival

27.–29.7.2012 GUMNÄS, POHJAN KIRKONKYLÄ, RAASEPORI

Viidestoista Faces Etnofestival pidetään heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Gumnäsissä. Teemana on "The new spring". Se on kannanotto arabikevään, Occupy Wall Street-mielenosoituksen ja Suomen suvaitsevaisuuden presidentinvaalien puolesta. Teema tulee näkyväksi ohjelmistossa.

Uudella keväällä viitataan myös lapsiin, jolloin painotetaan erityisesti lasten ohjelmaa. Lisäksi uuden kevään merkkejä näkyy uudistetulla festivaalialueella - päälava siirtyy biitsille, ja ylös kukkulalle ilmestyy näköalaravintola lavoineen.

Faces Etnofestival on monikulttuurinen, ruohonjuuritason festivaali, jossa yleisö, esiintyjät, järjestäjät ja vapaaehtoiset osallistuvat yhdessä festivaalin luomiseen. Faces tarjoaa mm. musiikkia, teatteria, tanssia, lasten ohjelmaa runoja, taidetta, työpajoja ja basareita.

Kynttilälyhdyt Töölönlahteen Hiroshima-iltana

6.8.2012 HIROSHIMA-ILTA HELSINGIN TÖÖLÖNLAHDELLA

Hiroshima-iltat vietetään 6.8.2012 klo 21–22 Hiroshiman ja Nagasakin pommitusten uhrien muistoksi ja väkivaltaa vastaan. Helsingin tilaisuuden paikkana on Kansallisoopperan Amfi-teatteri Töölönlahden rannalla.

Illan puheenvuoron käyttävät presidentti **Tarja Halonen** ja Turun piispa **Kaarlo Kalliala**. Lisäksi ohjelmassa on musiikkia. Ohjelman päätteeksi laskemme kynttilälyhdyt Töölönlahteen, lyhtyjä on myynnissä paikan päällä.

Tapahtuman järjestävät Suomen Rauhanliitto – Finlands Fredsförbund ry., Svenska Fredsvänner i Helsingfors rf. ja Helsingin seurakuntayhtymä.

Nikkes plättar

Musiikin suurkuluttaja **Niklas Piiparinen** jakaa Ytimen lukijoiden kanssa valikoituja ajatuksiaan äänistä, joihin harrastuksensa parissa törmää.

Norah Jones
Little Broken Hearts
Blue Note
2012
CD/2LP/download

Jaaha, vapunjälkeisessä ennakkoluulottomuudessa on hyvä käydä **Norah Jonesin** albumin kimppuun. Levy tarjoaa passelin kokonaisuuden keväisen sujuvaa soulahtavaa poppia. Jonesin lauluääni on upea, kuulijan jäsen sisuksen sulaminen tapahtuu taastusti nopeammin kuin keväinen lumien sulaminen. Hänen laulunsa taipuu joissakin biiseissä kohtalokkaampaan värinään, mikä tuo sopivasti vaihtelua. Radiosoitto on pidetty tuotannossa mielessä, mutta silti saatu taputeltua ohueen hyppyselliseen rosoisuutta. Tällainen hienovarainen tuotanto toimii kuin nakutettu.

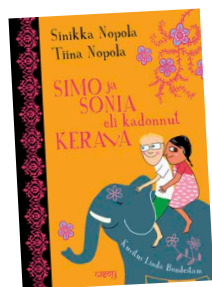
Jukka Poika
Yhdestä puusta
KHY Suomen Musiikki
2012
CD/2LP/download

Paleface
Maan tapa
Exogenic
2012
CD/2LP/download

Paleface mielletään hiphop-artistiksi, vaikka on levyillään laventanut rytmillisesti, musikaalisesti ja saundillisesti omaa ilmaisuaan. Tällä kertaa studiosta on astellut esiin itsevarma, suuttuneesti julmaa maailmanmenoa todistava tarinankertoja. Paleface droppaa tietoa historiasta ja yhteiskunnallisista ilmiöistä hengästyttävään tahtiin, joten pureskeltavaa jää aina seuraavallekin kerralle. Yksi albumin suurimmista herkuista *Isot töpselit irti* on jätetty viimeiseksi raidaksi, mutta kannattaa kuunnella koko albumi läpi. Ja sen päätyttyä jättää se normitöpseli seinään ja kuunnella vielä kerran.

Jukka Pojan reteä hamppukuidusta kudottu reggae on vaihtunut tarttumapintaa vailla olevaan silkkiiseen jumputukseen. Jukka Pojalla on kaksi laulun aihetta; oman elämän kuvaus ja elämänohjeet muille. Ei siinä mitään, on niitä huonompiakin aiheita, joista laulaa ihmisille, mutta ”tee jotain elämällä ja jos et tee mitään, niin ei se mitään” -sanoma on yhtä ympäröivä kuin levyn valmiiksi puristettu musiikillinen ilme.

Kun Kerava ja Kerala ystäväystyvät

Tiina Nopola, Sinikka Nopola ja Linda Bondestam

Simo ja Sonia eli kadonnut Kerala

WSOY 2009, 64 s.

Kalevala on ilmestynyt kolmella Intian kielellä. Kolkatalainen Sampark kustantamo lupaa julkaista **Sinikka ja Tiina Nopolan** hauskan ja koskettavan kauniin teoksen kymmenellä kielellä. *Simo ja Sonia eli kadonnut Kerala* ilmestyi vuonna 2009. Kirjan hindin-, bengalin- ja malayalaminkieliset (Keralan pääkieli) versiot tulevat lähiviikkoina.

Teoksen englanninkielistä painosta juhlittiin monikulttuurisessa lastenjuhlassa Fort Cochinnissa viime vuodenvaihteessa – tosin ilman Kolkataan jääneitä kirjoja.

Paikka sopi kirjan henkeen. Fort Cochin on ensimmäinen paikka Intiassa, jonne syntyi pysyvää eurooppalaista asutusta. Tänä siellä elelee parisenkymmentä pientä yhteisöä sulassa sovussa. Radikaalien mutta rauhanomaisten poikkeuksien Kerala on kruunattu Intian hyvinvointivaltiksi. Se on Intian ykkönen liki kaikilla elämänlaatu mittavilla mittareilla.

Paikallisten ja turistien joukossa lastenjuhlaan osallistui 13 suomalaista Findia kidiä eli Intiasta Suomeen adoptoitua lasta. He herättivät muun yleisön parissa tilaisuuteen sopivaa kivaa hämmennystä.

Simo ja Sonia kertoo keravalaisen pojan ja

keralalaisen tytön ystävydestä. Sonia kiinnostuu Simosta nähtyään tämän Suomesta kertovassa lastenohjelmassa. Simo taas voittaa ruokakaupan kilpailussa matkan Keralaan.

Kohta Simo ja hänen isänsä nauttivat illallista Sonian ja tämän äidin luona. Currykana villitsee porukan panemaan letkajenkaksi. Keravalla Sonia ja hänen äitinsä oppivat hiihtämään. Uuden perheen ovelta lukee Balasubramaniam – Piiparinen.

Kirja tarjoaa herätteellistä kansainvälisyyskasvatusta ja hupia kaikenikäisille. **Linda Bondestamin** kuvitus on oivaltavaa ja lystikästä.

Aikuisille teos antaa myös ripauksen valtamoraalin keikutusta. Hyvä näin. Leskien uudelleenavioitumiskynnys on yhä korkealla monien yhteisöjen parissa. Avioitumalla ulkomaisen miehen kanssa Intian kansakunta ”menettää” yhden naisensa. Jos intialainen mies avioituu ulkomaisen naisen kanssa, kyseessä on valtaus.

Keralalla on varaa menettää muutama nainen, sillä se on naisten valtakunta. Muusta Intiasta puuttuu 40 miljoonaa naista, Keralassa on 1 084 naista tuhatta miestä kohti.

Mikko Zenger

Matti Ylönen
Mahti kukkarossa – Johdatus maailmanpankkiin ja IMF:ään

Into 2012
 245 s.

Maailmanpankki ja IMF hakevat linjaansa

Hyllyssäni on kahden aikanaan näkemyksiini vaikuttaneen vasemmistokirjailijan teokset **Teresa Hayterin** *Aid as Imperialism* (1971) ja **Cheryl Payerin** *The IMF and the Third World* (1974) ja *The World Bank. A Critical Analysis* (1982).

Aikalaisarvioina Bretton Woods -instituutioiden toiminnasta ne ovat edelleen käyttökelpoisia lähteitä, vaikka **Matti Ylösen** kaltaiset kriittisetkään tutkijat eivät enää käsittele Maailmanpankkia ja valuuttarahastoa demoneina.

Maailman muutokset eivät ole muuttaneet Maailmanpankin ja IMF:n vallankäytön rakenteita, jotka oleellisilta osiltaan ovat edelleen samanlaisia kuin millaisiksi ne Bretton Woodsin konferenssissa 1944 sovittiin. Vaurailta teollisuusmailla on edelleen selvä enemmistö ja Yhdysvalloilla yksinään yli 15 prosenttia IMF:n ja Maailmanpankin äänistä. Sovelletaan edelleen vanhaa yhteisymmärrystä siitä, että Maailmanpankin pääjohtajan nimittää Yhdysvallat ja IMF:n pääjohtaja tulee Euroopasta.

Maailmanpankissa tietty käänne pois klassisista talousopeista sosiaalisempaan kehityspolitiikkaan tapahtui pääjohtajaksi vuonna 1968 tulleen **Robert McNamaran** aikana. Hänen aikeensa olivat ehkä tuloksia paremmat.

Uusi linja sai nimen Washingtonin konsensus. Sen uusliberalistisia oppeja talouden vapauttamisesta, säätelyn purkamisesta, yksityistämisestä ja julkisen talouden alasajosta IMF ja Maailmanpankki yhteistuumin markkinoivat ja asettivat tukitoimiensa ja lainojensa ehdoiksi. Käänne hyvin toisenlaiseen suuntaan tapahtui taas 90-luvulla, kun pääjohtajaksi nimettiin **James Wolfensohn** ja pääekonomistiksi **Joseph Stiglitz**.

Tänään instituutiot koettavat sopeutua vuoden 2008 finanssikriisin jälkeiseen maailmaan, eivätkä ole enää samanlaisessa hallitsevassa asemassa kehitysrahoituksen ja velkakriisien hoidossa kuin aikaisemmin. Käytännössä IMF nielee jo, vaikkakin ehkä nikotellen, että monet sen asiakasvaltiot turvautuvat myös pääomaliikkeiden säätelyyn kriisitilanteissa.

IMF on myös nyt keskeisesti mukana euroalueen velkakriisin tukitoimissa ja edustaa siinä komissiota ja **Olli Rehniä** maltillisempaa linjaa huomauttaen, ettei kriisiä ratkaista yksin ylimitotetuilla leikkauksilla vaan tarvitaan myös kasvua tukevia toimia, jotta velkaantuneet maat selviäisivät taakastaan.

Painopiste Matti Ylösen kirjassa on Maailmanpankissa ja sen kehityspolitiikassa, jota hän arvioi kriittisesti uudistuksen ja muutoksen tunnistaen, mutta myös sen toteutuksen ristiriitaisuuden todeten. Kirja ei ole mikään syväanalyysi Bretton Woods -instituutioista, mutta on sujuvasti kirjoitettu ja ajankohtainen perusjohdatus niiden historiaan ja toimintaan, jollaista aikaisemmin ei ole ollut suomen kielellä saatavissa.

Erkki Tuomioja
 Ulkoministerin kirjavinkkejä voi lukea myös osoitteessa www.tuomioja.org.

Osmo Soininvaara
Vihreä politiikka
 Teos 2012
 231 s.

Vihreys ideologiana

Osmo Soininvaaran uutta kirjaa voi kehua monista ansioista. Etenkin hän selostaa mainiosti, minkälaiset kysymykset ovat vihreille tärkeitä ja miksi. Kirja ei kuitenkaan ole vain puolueohjelman pedagogista avaamista, vaan vivahderikas pohdiskelu asioista, jotka ovat vihreiden agendalla, mutta joista ei ole kiveen hakattua yksimielisyyttä. Kirja siis vastaa huutoonsa: se kertoo mitä vihreä politiikka on sanan policy-merkityksessä.

Sitä paitsi kirja on sujuvasti ja hauskaasti kirjoitettu ja siinä kuuluu Oden persoonallinen ääni.

Mutta vastaako kirja kysymykseen, mitä vihreys on ideologiana? Tämän kysymyksen myötä siirrytään spekulatiivisemmalle alueelle.

Itse en pidä hullumpana tarkastella ideologia-diskurssien kehitystä modernisaation kontekstissa. Konservatismi syntyi alun perin liberalismiin ideoita jarruttavaksi, säilyttäväksi vastavoimaksi. Liberalismin synnyn taustalla olivat jo kesiajalta vilkastunut kauppa ja sittemmin voimallisesti teollinen vallankumous. Liberalismi synnytti ilmiön, jota kutsumme kapitalismiksi.

Liberalismin vapaus- ja tasa-arvoihanteiden realisoitumiseen demokratiana tarvittiin industrialismin synnyttämän työväenliikkeen ja sen poliittisen ideologian, sosialismin, vahvaa painostusta. Näin syntyi modernin demokraattisen maailman keskeisten ideologioiden kartta. Nykyisin niin muodikkaaksi tulleeseen ilmaisuun liberaali demokratia on siksi syytä suhtautua vahvoihin varauksiin. Minulle se tarkoittaa demokratiaa, jossa vallitsee pääomatuloja kohtuuttomasti suosiva – omassa sanastossani kapitalistinen – hegemonia.

Suuren kuvan näkökulmasta sekä kommunismi että fasismi ovat olleet anomaliaita.

Varmasti voidaan sanoa, että vihreyden synnytti industrialismin etenemisen mukanaan tuoma uusi problematiikka: huoli luonnonvarojen riittävydestä ja maailman säilymisestä asutta-

vana. Kannattaa kuitenkin kiinnittää huomio siihen, että myös sosialismi samoin kuin vihreys on ollut valtioon, demokratiaan ja lainsäädäntöön tukeutuvaa markkinatalouden liiallisuuskien ja epäkohtien korjausliikettä. Sosialismilla ja vihreydellä on siis paljon yhteistä.

Tähän freimiin sijoitettuna Soininvaaran kirjan alkupuoli, joka kertoo Suomen vihreiden synnyn tarinan, on suorastaan riemastuttavaa luettavaa. Siinä on politiikan (politics) tutkijoillekin paljon aineksia oivaltaviin assosiaatioihin.

Kalevi Suomela

Kaksi hyvää Sorsa-raporttia

Kalevi Sorsa-säätiö julkaisi viime vuoden loppupuolella kaksi mielenkiintoista raporttia. **Elisa Lipposen** toimittamassa *Kuluttajavaikuttamisen rajat* (5/2011) pohditaan kiinnostavalla tavalla kuluttamista, reilua kauppaa mutta myös yritys vastuuta. Kansalaisten valta kuluttajina ja sijoittajina on kasvanut, kun taas valta kansalaisina on kaventunut. Selvää kuitenkin on, että kuluttajavalinnat ovat politiikkaa. Pienituloiset joutuvat tekemään oikeita valintoja: heidän on tyydyttävä niukkuuteen. Suurituloiset voivat ostaa ekologisia ja kalliimpia tuotteita mutta silti kuluttavat.

Antti Alaja puolestaan pohtii *Mikä ihmeen degrowth? Johdatus kasvukritiikin uuteen aaltoon* (4/2011). Alaja esittelee erilaisia kasvukritiikkiin suhtautuvia lähestymistapoja. Hän pohtii ekologista modernisaatiota ja energia- ja resurssitehokasta rakennemuutosta sen sijaan, että kasvuajattelu sinänsä hylättäisiin. Alajan mukaan degrowth-liike on onnistunut politisoimaan hyvin elämäntapamme kestävämmyyden ja planeetan rajat. Tällä on yhteys niin hyvinvointipolitiikkaan kuin todelliseen ympäristönäkökulman ottamiseen kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Arja Alho

Unto Hämäläinen
Suomi
Orwellin
vuonna 1984

Helsingin Sanomat
2011
150 s.

Orwellin vuonna elettiin toisessa todellisuudessa

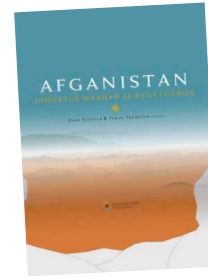
Helsingin Sanomien toimittaja **Unto Hämäläinen** on julkaissut liki 30 vuoden takaisen Suomen todellisuutta kuvaavan kirjan *Suomi Orwellin vuonna 1984*. Nimi viittaa tietienkin **George Orwellin** vuonna 1948 ilmestyneeseen klassikkoon.

Inspiraationa yhteen vuoteen sijoittuvalle teokselle Hämäläisellä on ollut **Henrik Meinanderin** tutkimus *Suomi 1944*. Tuolloin Suomessa alkoi uusi aika, jota sävyttivät välirauhan-sopimus ja Paasikiven-Kekkonen-linja. Vuosi 1984 muotoutui vastaukseksi Hämäläisen pohdintoihin, minä vuonna Suomi alkoi irtautua tästä järjestelmästä. Hän muistelee olleensa alkuvuodesta 1984 kuuntelemaan presidentti Koiviston ulkopoliittisen avustajan **Jaakko Kalelan** puhetta, joka ennakoivat neuvostojärjestelmän perusteita järkyttäviä muutoksia. Jo vuoden päästä valtaan nousi **Mihail Gorbatšov** ja ennakoinnit alkoivat osoittautua oikeiksi.

Kirjan pääroolissa on itänaapuri. Kylmän sodan keskeinen asema suomalaisessa todellisuudessa näkyy myös kansitaiteessa: etukantta hallitsee Neuvostoliiton lippu, takakansi peittyi Yhdysvaltojen lippuun.

Teos tarjoaa mielenkiintoisen ajankuvan ja kurkistusaukon 1980-luvun alkupuolen mielialoihin ja uhkakuviin. 2000-luvun nuoret aikuiset eivät tunnista sodan uhkaa lähiympäristössään, mutta vuonna 1984 suuren sodan syytymistä pelättiin tosissaan. 1980-luku nähdään usein Neuvostoliiton vaiheista kertovissa esityksissä jo lopun alkuna. On kuitenkin tärkeää muistaa, että tuolloin eläneille ihmisille suunnan romahdus tuli yllättäen.

Reetta Eiranen

Anne Koivula & Timmy Trümple
(toim.)

Afganistan,
johdatus
maahan ja
kulttuuriin

SaferGlobe Finland
2012
68 s.

Loistavan auringon maa?

Afganistan, tuo tuhannen loistavan auringon maa. Kaunis, etäinen, vaarallinen ja vieras.

Nämä mielikuvat Afganistanista tulevat jo [lih]Khaleid Hosseinin kirjan Tuhat loistavaa aurinkoa ja maasta tulvivan synkän uutisoinnin jälkeen. Kuinka paljon kuitenkaan tiedämme tuosta mystisestä maasta, jota sodat ovat riepotelleet ja Taleban alistanut lähihistoriassa vuosikaudet?

Anne Koivulan ja **Timmy Trümplerin** toimittama *Afganistan, johdatus maahan ja kulttuuriin* on runsaan 50 sivumääränsä arvosta tietoa ytimekkäässä paketissa. Syväluotaavaa katsausta ei teoksella edes yritetä saavuttaa, mutta hienosti yhdistellen eri kirjoittajien henkilökohtaisia kokemuksia tilastollisiin faktoihin, vihkonen tarjoaa perustietoja maata koskevista tärkeimmistä tapahtumista ja lähihistoriasta helposti luettavassa muodossa.

Erityisen tärkeitä ovat kokemusten esille tuomat kulttuurin positiiviset ja kauniit puolet, jotka hukkuvat usein sotauutisten alle.

Naisten asema Afganistanissa ja sen lähialueilla on kuitenkin ollut sen verran esillä tiedotusvälineissä ja muutenkin ihmisten kiinnostus burkan taakse verhotuista naisista ja heidän oikeuksistaan on ollut pinnalla, että naisia käsittelevä luku olisi kirjassa voinut olla pitempi ja hieman syvällisempi.

Mimosa Lindström

Sivustolla julkaistaan mielellään uusia kirja-arosteluja vasta-ilmestyneistä kirjoista.

Pidemmät arviot kirjoista ovat luettavissa Ytimen verkkosivuilla.

www.ydinlehti.fi

Ahneus on hyvä – SUURVALLAN SYNTYTUSKAT

[VIETIN pääsiäisviikot Intiassa. Maassa oli samanaikaisesti BRICS-maiden huippukokous. Kyseisten tulevien suurvaltojen talous kasvaa tällä hetkellä huomattavasti nopeammin kuin läntisten teollisuusvaltioiden. Brasilian, Venäjän, Intian, Kiinan ja Etelä-Afrikan eksklusiivisen klubin huippukokous tuotti pettymyksen. Maat eivät päässeet sopimukseen juuri mistään, eivätkä ainakaan mistään EU:n kaltaisesta yhteistyöstä.

Yhteisten näkemysten löytäminen on hankalaa. Selityksenä on maiden erilaisuus. Venäjä ja Brasilia ovat raaka-aineiden viejiä, kun taas Intia ja Kiina valmistavat tuotteita maailmanmarkkinoille. Osa maista on demokratioita, osa ei. Joidenkin maiden, kuten Intian ja Venäjän kasvua rajoittavat byrokraattiset rakenteet ja korruptio.

Huippukokouksen varjossa käytiin Intiassa keskustelua köyhyydestä. Asiantuntijat pyörittivät määritelmiä ja laskeskelivät köyhien määrää. Kysymys kuului: onko Intiassa yli 300 miljoonaa vai yli 400 miljoonaa köyhää? Sivullisesta väittely vaikutti aika akateemiselta. Köyhien määrä on joka tapauksessa vähintään EU:n väestömäärän suuruinen.

Tärkeämpi keskustelu olisikin miten odotettu korkea talouskasvu saadaan hyödyttämään juuri köyhiä. Teiden varsien mainokset tarjosivat kahta ratkaisua. Koulutusta, jota mainostettiin jokaisen slummiasutuksen kupeessa sekä sairaanhoitoa.

Molemmissa tapauksissa kyse oli maksullisista palveluista, jotka eivät hyödytä köyhintä ja pääsääntöisesti lukutaidotonta väestön osaa. Ehkä siksi tarvittiin jättikokoinen mainos, jossa punaisella pohjalla kultaisiin vaatteisiin puetun rukoilevan miehen taustalla luki ”Greed is Good” eli ahneus on hyvä.

[INTIALAISET pitävät itseään rauhaarakastavana ja joutilaisuutta ihannoivana kansana. Kuitenkin suuri osa bruttokansantuotteesta menee varusteluun ja armeijan ylläpitoon. Naapurimaat Pakistan ja Kiina pitävät siitä huolen.

Intia hankki ydinaseen Kiinaa vastaan, Pakistan Intiaa vastaan. Intia on pysynyt ydinsulkusopimuksen ulkopuolella, vaikka maa onkin yhä hyväksytympi ydinasevaltio. Tämä johtuu amerikkalaisten kanssa tehdystä ydinteknologiaan liittyvästä yhteistyösopimuksesta. Sopimuksesta, joka itse asiassa on ydinsulkusopimuksen vastainen.

Terrorismin uhka väijyy kaikkialla missä ihmisiä kokoon-

tuu. Tullessani hotelliin taksilla, auto tarkastettiin alta, päältä ja sisältä. Samoin tarkastettiin kaikki matkatavarani. Poliiseilla riittää töitä.

[IRANIN tilanne oli virallinen syy Intian matkaani. USA ja EU ovat hyväksyneet Irania vastaan tiukat sanktiot, joiden tarkoitus on rampauttaa maan talous. Olen vastustanut Euroopan parlamentissa sanktioita ennen kaikkea siksi, että yleensä ne eivät saa kohdemaata muuttamaan politiikkaansa, vaikka vaikutukset talouteen olisivat suuretkin. Mutta myös siksi, että ne kohdistuvat aina kansalaisiin ja heikentävät ennen kaikkea keskiluokan asemaa. Keskiluokka on juuri poliittisten uudistusten kannalta avainasemassa.

Iranin tapauksessa ei olla edes varmoja, että maa on kehittämässä ydinasetta. Esimerkiksi **Hans Blix**, joka tutki Irakin ydinaseohjelmia ennen sotaa, on varoittanut tekemästä samaa virhettä Iranin suhteen.

USA:n ja EU:n painostuksesta huolimatta Intia on päättänyt olla hyväksymättä Irania koskevia sanktioita. Periaatteessa Intia ei hyväksy yksipuolisia sanktioita, vaan tukee ainoastaan YK:n asettamia sanktioita. Kyse on ennen kaikkea kuitenkin maan taloudesta. Intia pelkää talouskasvunsa vaarantuvan, jos öljyn hinta nousee. Lisäksi Intian voimalliset pystyvät tällä hetkellä käyttämään vain Iranin öljyä. Muutokset tulisivat kalliiksi.

[KOSKA sanktiot tekevät kuitenkin rahaliikenteen vaikeaksi, Intia on joutunut tekemään bilateraalisien kauppasopimuksen, jonka mukaan Iran ostaa öljyn vastineeksi ruokaa Intiasta. Nykymaailmassa tämäkään ei ole yksinkertaista. Riisin ja teen vientiä vaikeuttavat vakuutusongelmat.

Intia vastustaa myös Israelin mahdollista sotilaallista iskua Iraniin. Sitä seuraava öljyn hinnan raju nousu olisi maalle kohtalokas. Lisäksi pelkoa aiheuttaa se, miten kävisi Persianlahden maissa työtekeville intialaisille vierastyöläisille, joita on miljoonia. Intiassa on myös Indonesian jälkeen maailman toiseksi suurin muslimiväestö, josta 20 prosenttia on shiioja. Shiiojen ja sunnien välistä ristiriitaa ei haluta lisätä.

Maailma näyttää aidosti erilaiselta, kun sitä vaikka vain hetken katsoo Intiasta käsin. **YD**

Suuri osa BKT:sta menee varusteluun ja armeijan ylläpitoon.

Aurinkoista kevättä toivottaa

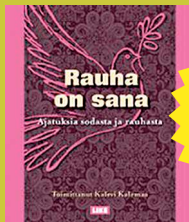
Rauhanaseman väki!

David Cortright
Rauha –
ajatusten
ja liikkeiden
historia

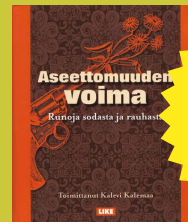
35 €

Kalevi Kalemaa (toim.)
Aforismeja:
Rauha on sana –
Ajatuksia sodasta
ja rauhasta

5 €

Kalevi Kalemaa (toim.)
Aseettomuuden
voima: runoja
sodasta ja
rauhasta

5 €

Helpon tilaustavan sähköpostitse: sadankomitea@sadankomitea.fi
(Otsikkoon tilaus ja selkeästi tuote, toimitusosoite. Lisäämme postituskulut hintaan.) TAI käy Rauhanasemalla (Veturitori 3) klo 10–16.

Nämä ja kaikki muut rauhan tuotteet löydät Rauhanaseman verkkokaupasta. www.rauhanasema.fi/kauppa

VUOSITILAUS 35 €   KESTOTILAUS 28 €   VÄHÄVARAINEN 20 €

TILAAJA

NIMI

OSOITE

POSTINUMERO

POSTITOIMIPAIKKA

PUHELIN/SÄHKÖPOSTI

LAHJAN SAAJA JA OSOITE

Ydin-lehti
maksaa
postimaksun

YDIN

Tunnus 5006002

00003 VASTAUSLÄHETYS

ammattiliitto

pro

- Työelämän ja työmarkkinoiden vahva ja vastuullinen vaikuttaja
- Suurin yksityisen sektorin toimihenkilöliitto
- Jäseniä 130 000, joista työmarkkinoilla 110 000
- Neuvottelee kuutisenkymmentä työehtosopimusta
- Poliittisesti sitoutumaton

Pron visio 2020:

Jäsen elää tasa-arvoisessa ja turvallisessa yhteiskunnassa.

Pro maailmalla 2012

- Ay-liikkeen yhdistyminen **Filippiineillä**
- Hanketoimintaa **Kiinassa**
- Tekstiilialan järjestäytyminen ja työterveyspalvelut **Bangladeshissä**
- Järjestäytyminen **Intian** terästeollisuudessa
- Metallialan järjestäytyminen **Indonesiassa**
- Työntekijöiden koulutus Nokian erikoistalousalueella **Intiassa**
- Rahoitusalan hanke **Nepalissa** ja **Bangladeshissä**
- Telealan yhteistyö **Etelä-Aasiassa**
- Vuokratyövoimahanke Saharan eteläpuoleisessa **Afrikassa**
- Metalliliitto SINTIMEn kehittäminen **Mosambikissa**
- Paperialan strateginen yhteistyö **Mercosur-alueella**
- Nuorten järjestäytyminen ja osallistuminen **Latinalaisessa Amerikassa**
- **Haitin** jälleenrakennushanke

Proliitto.fi